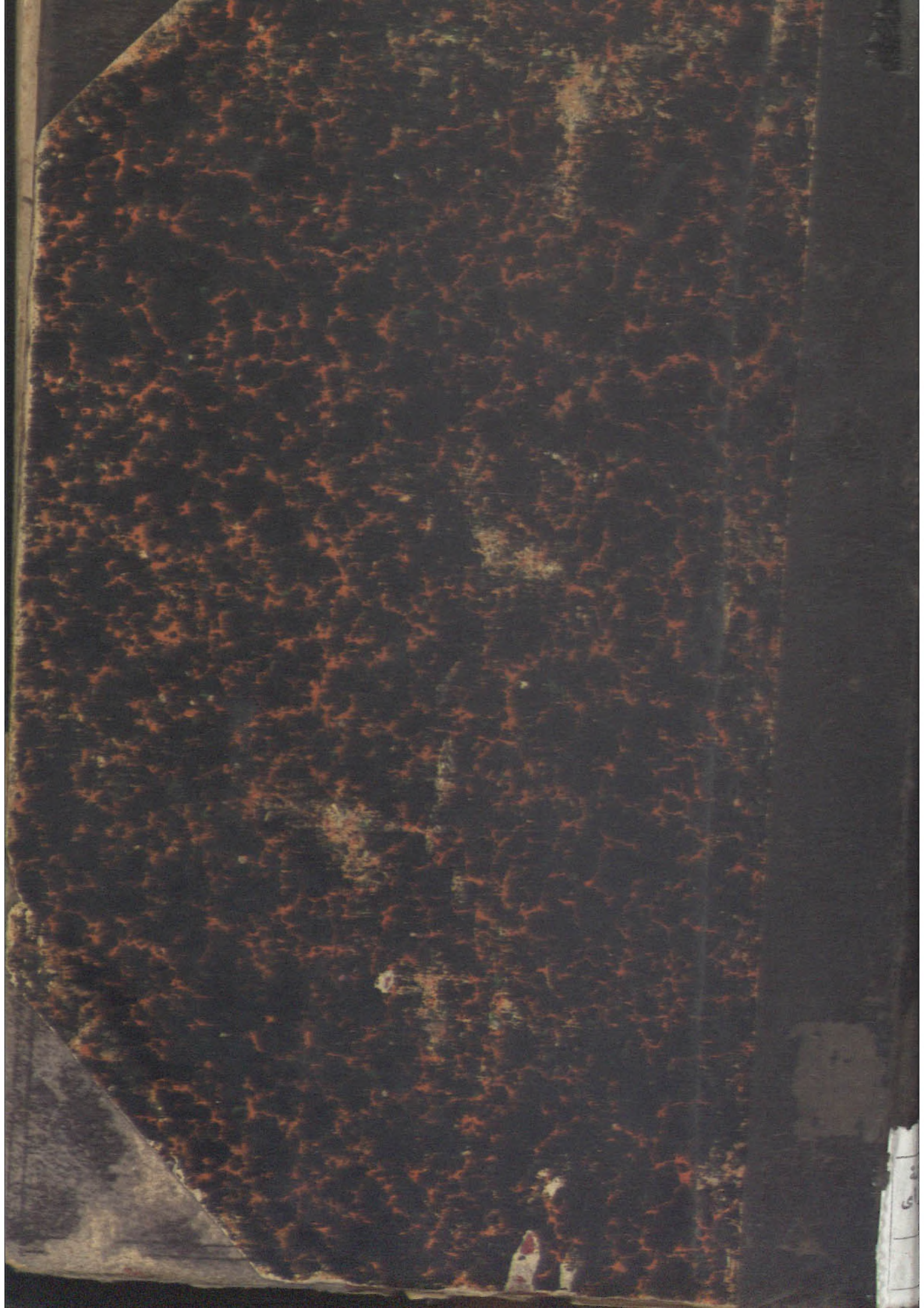

۱۳۲۲

۱۷۵۰۲

فرهنگ ادویه

لغت طبی

سید رضا حسین زاکر

۸۵۹۴
۱۳۲۰

۱۳۲۲

۱۷۵۰۲

فرهنگ ادویه

لغت طبی

سید رضا حسین زاکر

۱۳۲۲

فرهنگ ادویه

لغت طب: خط سید رضا حسین زاکر

۸۵۹۴
۱۳۲۰

۱۳۲۲

فرهنگ ادویه

لغت طب

خط: سید رضا حسینی

ذاکر

۸۶۸۷
۱۳۲۰

۹/۲۵ ب

لغات طب

۱۷۵۰۲/

۱۳۴۲

ربنا یسر بسم الله الرحمن الرحیم وتمم بالخیر

باب الالف

اارغیس در دشق و مصر عود الریح وان قشر اصل انبر باریس است فارسی بیخ زرشک هندی پوست جزر زرجوبه جوشانده ان مضمضه کردن قلاع را سود دهد و با کلاب در چشم چکانند رطوبت چشم خشک کند **ابار** بفتح الف و محرق پارسی سوخته هندی ناک بهم جهت ریشهای چشم و مفاصل و ذکر و خصیه و بواسیر و سرطان بر موضع دلوضاد کردن نافع بدل ان اشمد **ابق** بفتح الف و با زبق عربی زیبق فارسی سیماب هندی پاره و ناهاری دیگر و خواص در باب زاء گفته شود **ابکول** بفتح الف لباب القمح ولباب القوم ولباب البر ولباب الحنطة عربی نشاء فارسی نشاسته هندی است کندم برگزیدنی عقرب و افعی طلا کند نافع مولد لبود امصلان عسل بدل او کرد اسیا **ابقر** بقر فارسی وهندی ثوره خواص وبدل در بوزق گفته شود کندری سوریب **ابوخلا** بضم باء

الجوز وخاف الحمار وحافر الشعار وشحر الدم ورجل الحمام و حمیرا وحوفی لوس وشفاو کحلا والعلثیا فارسی شغال عربی شنجار سریانی حالو ما ینقطع بالعشق وکاهو خرنز وهبوه جوده هندی نوعی از کلکرنده تلخ ورق ان باسرکه بر خایسر نهند تحلیل دهد وجگر را پاک کند خوردن وضماد کردن لبود دهند مضر لبداع مصلح ان کندر **ابریشم** بفتح الف پارسی وهندی ریشم در معجون کنند قوت مباشرت زیاده کند خفقان را نافع ومضر بمعده مصلح ان رب رواس واترج **ابهل** وجوز الابهر وثمرة العرعر ولوس وغنج دان وثمر سرو کوهی فارسی تخم دهل هندی جنگار سرو کابهل ۳ درم باعسل لعق کند حیض براند وبچه مرده وزنده بیندازد ومضر جگر مصلح وی عود الوجه یا خولنجان بدل ان جوز السرو یا دارچینی **ابنوس** دو نوعست هندی درخت تیند وچون باب حل کند سپیدی چشم وشکوی را زایل کند بدل ان چوب کنار مصلح ان ضع عربی ومرهشی تغیر و کوبند **ابرکاکیا** وابرکاکیاب ونسج العنکبوت فارسی کره شیرازی کریته هندی جاله وپرده مگری برتب ربع

بندند زایل کند به کنڈری پرده جاریر گویند **ابو بارس** فارسی املہ ہندی
انوله اشتہار طعام باز دید کند بواسیر را سود مند حفظ وذہن را زیادہ
کند و مویرا سیاہ کند ۳ نوبت در چشم کشند سپید بیرد شربت
۳ درم مضر لسپرز مصلح او عسل بدل او شیرہ املہ بکنڈری
نیلی کاچی **ابروں** بفتح الف حی العالم وابرار القد ہندی نوعی
تاز بود در حی العالم گفتہ شود **ابل** بفتح الف قاقلہ صغار وہیل
وخیر بوا وشوشیر ہندی ڈودھی الاجی خوانند معدہ وجگر سردرا
نافع بذل ان قاقلہ بزرگ مرہٹی پڑاب کنڈری یا لکی
البت بفتح الف اترج فارسی کوشت ترنج وبیہ بالنگ
در اترج گفتہ شود **ابوغلس** بفتح الف وضم ثانی فارسی کل
خیری ہندی کل خیرو وانواع ان در خیر و گفتہ شود **ابن**
عروس فارسی رالو ہندی نیول مرہٹی منکس کنڈری
سنکلی کعب وی یعنی استخوان تخنہ پای او بزبان عقیم بندد
حاملہ شود **ابان** بفارسی خرمادہ ہندی کدھے شیروی
مسلول را نافع بکنڈری کیتے **ابرکاکیاب** نج العنکبوت
ابرار القد ناز بوبت

البہ

البرح والبت ہندی ترنج یونت زردان کرم وخشک کوخت ان
کرم ونرود یرہضم وتخم ان کرم بخوران بواسیر را نافع ترنج
ان سرد وخشک طلاء ان کلف وخفقان را نافع اکلش مالیخولیا
خوار یرقان وکزیدگی مار ویرقان را نافع مضر سینہ ومعدہ و
قولنج ارد مصلح ان شراب خشخاش بدل او لیمون بکنڈری
تکتے **اترارب** وانبر بارس فارسی وزراح نفطی زرشک در
انبر بارس گفتہ شود **العلیا** رجل الحمام ایت

اثمد وکحل الاصفہان بارسی سرمہ اصفہانی وکحلان سلیمانی وکحل
جلا در چشم کشیدن صحت نگاہدارد زن بخور کبیر دحیض باز دارد
واگر در بینی دمند خون بینی باز دارد مضر نفس مصلح وی شکر دل
وی آبار **اثلق** بفتح اول آوند ستان وعین السراطین
وسکمنیوبہ وسنجبوبہ واغیس وحب الغقد وظاہرہ و
قطا فلون وذوخمہ اوراق وفلنجاکشت وبنجکشت
فارسی فلفل بری شیرازی تخم دل الثوب ہندی سنبالو
استعمال وخواص او در بیخ کشت گفتہ شود **اثل** شکر اول

طرفا هندي جياودونوعست سياه وسفيد خاردار وغير خاردار
سياه راعين الفقر سفيد ان راشا لوكند بدل ان تمر هندي
يا تمروي در طرفا كفته شد بمريتي وكنڈري سرنے و
كانيتي سرنے

احداق المرضي واقحوان ونهار العواس وعين البقر
وميثا رو عين البقا وكاوچشم وكافوري پارسي بابونه
هندي كل شب بو وريحان رانيز كويند در اقحوان كفته شود

اجريص

اجريص بفتح اول بهرام وبهرمان وجريع وعنصر ومريق
وفقد وعصفر هندي كسمبر وكسنبها وبه مريتي كام كستويل
وكنڈري كسنبي در عصفر كفته شد

ادرك بكسر يكم وثالث نيشوق پارسي الوجه وحرسند و
الخبيلي والوكشته مشهور هند الوسهل صفرا مضر قرحي معده
مصلح وي قند ادراراقي قرص الغراب والكمكت و
حب الغراب هندي كاك تندي وكاك سيل وكجل از
جمله سمومات بهت طلاران جرب وقوبا وعرق النسا را
نافع ومجموع حيوانات دم دار را بكشد مصلح ان روغن
يادوغ يا اسفناج وبمريتي وكنڈري كاچو وينج انرا
كاجرا كويند آذريو واذريويه وينج زيلار وفلار و
كليم نوي وقفيد نوي وينج ارطيش وقعيلا بوس
وسطوخودوس شيرازي چوبك اشنا وكجور مريم وشجرة
مريم هندي هتاجوري زن اكر كجور كند بچه بيندانقدر مضر

اخث مصلان رست معرب وبدل نیم وزن ان باد اور اذان
الفار بفتح اول ونانی وانا غیس وسمق وسمیون وریحان داود
وشنیر وعنبوب وعنقرو وموقوس وصقیر ومرزنجوش ومرز
جوش ومرزنگوش یونانی مردوس وحشوه الفنا هندی مروه
جبت کزبدیکه افعی باشد ازان بترسیدن وبرجاز کزبدیکه عقرب یا
سرکه ضماد کردن نافع ومضر مشانه مصلح وی خرفه اذان الفیل
بفتح اول وثانی وفیلجوش وفیل کوش هندی کنول در
فیل جوش کفته شود اذان الجدی بفتح اول وثانی دل
الحمل هندی ککروند اب ان موقت بول را نافع حامله مر
زنان را بایقه خواص وبدل درسان الحمل کفته شود اذان
الارنب واذان الشات واذان الغزال نوعی ازان
الحمل پارسی کاوزبان هندی ککروند لجهت تقویت
دل بی نظیر است اذان الدب یونانی فلوس هندی
تخم کهی کنوار در صبر کفته شود اذریون بیخ زیلاب
ارباط وکاوی هندی درخت
کدو ودر قرعه کفته شود ارا وحدران وعلک رومی
وکینه هندی مصطکی در مصطکی کفته شود ارسطوخیا وارسطو

وزراوند

اذان الارنب
آذان الغزال
اذان الغزال
الحمل

وزراوند طویل هندی کچور سنر در زرنباد کفته شود ارمینا و
نوشادر ونوشاکر هندی وجوکهار در نوشادر کفته
شود ارقان ورقان وزنان وبرقان وبقولیون
فارسی خاهندی هیندی درخا کفته شود اذخیر
ان قسم مروه است در اذان الفار کفته شد اربیان
ملخ وجراد البحر ومیک دریاوماهیرسا هندی جهینگ باه
را زیاده کند خلط افزاید مصلح ان ارسان وروغن
بادام ارنب بری لاغرش ولاغرش ولاغوشی
پارسی خرکوش هندی سسا طلای خون ان بر کلف و
بهق نهند بریان کرده طلا کردن سیج وسموم را نافع
پاروی بر زن او نیز ند ابستن نشود مادامیکه باوی
باشد از کوشت ان خون غلیظ حاصل شود مصلح وی روغن
زیت یا اباز یر ارمتین بفتح اول قلقل وقلاقل و
تل قلان فارسی انار صحرائی وهندی بندهاری مرهته
دارم اژوی خواص این در مغاث کفته شود ارسا بقول
پارسی زرنیخ هندی هرتال چهار قسم است در زرنیخ کفته
شود مرمیته اردال ارسطو زراوند طویل اردیر قلقاس است

ازاد درخت در هر زمین طبرستان است
شیراز زیتا خک و طفک پارسی وطاق هندی درخت بلکام
عصاره ان جهت سموم نافع وثمران سرفه بلغم را مفید
ورق وی موی را دراز کند چون بشویند ومرهم الکه
هر نیم بکتری ادهر نی بیرون ویا کهان بید ثم بمالند
السفیج الجبر خاکستران برزخم تازه
باشند خشک کند مضرات مصلح ان رب غوره درعرب
هر شنه پارسی تشکر وکازران گویند **استرخا** در زرنیخ
گفته شود **السبری** هندی انجروب صحرائی در موضع گفته شود
اسموسا وان زهر دست درمانش گفته شود
اسطوخودوس وشاهسفرم وروی موقف الارواح سیل
نوعی نازبو ولون ان سبز باشد وصرع را نافع ومقوی
دل زهر خوانع وبگزندگی جانوران سه درم سود مند و
غثیان ارد مصلح وی حمامان یاضع کثیرا **اسبوس** و
زهره پارسی الوس هندی نمک چینی سفید رنگ زرد
مایل سفیدی چشم را زایل کند بکشیدن چشم **اسقنقور**
پارسی سقنقور ومسقنقس وورک ماهی هندی ریگ ماهی

(السقنقور)

در سقنقور گفته شود **اسقوردیون** پارسی سقوردیون عربی ثوم الحیه و
ثوم بری پارسی سیر موسی هندی لهسن حیض راند ازاد ویرا تیاق
فاروق است در ثوم الحیه گفته شود بدل او ثوم الذکر وبگندنا
بولی **اسارون** هندی کشنوا و یوبکر مول بماء العسل استسقا
را نافع حیض راند مضر شش مصلح وی روغن بادام بدل او
زنجبیل **اسفیل** وبصل الفار وبصل الثعلب وبصل الفیل
وبصل العنل وبصل الفیصل هندی پیاز دشتی
صرع ومالیخولیا سود مند تغیر چشم را مضر عصب سلیم مصلح
وی حماما وشیر تازه بدل ان بلوس مرهم کاندا کندری
او لی کبری اروی **اسی نیکم** وفیطس وعماد وا کاورند
پارسی مورد هندی مؤزنو اکلش خفقان را زایل کند تخم
وی سرفه را نافع بدل وی ورق توت ضرران طبیعت
بند د مصلح وی بنفشه **اسفید سفید** وخردل سفید و
وحرف سفید پارسی تخم سپندان وخردل سپید بولی دیب
الرشاد هندی سرسون انواع ان در حرف گفته شود زهر
وگندڑی وشنور مسوس **اسفناج** هندی ساگ پالک
ملین سینه وسرفه وشش را از کری بود سود مند ومضر مزاج

سرد مصلح ان خلفل وزنجبیل **استورون** وخبث الحدید ہندی
کیت لوہا درخبث الحدید گفتہ شد **اشنہ** بفتح اول وشبت
العجوز وکرکس ماہ بغدادی ویارسی دوالہ ودوال مشکی
ہندی جریکہ بخور وریحیت ضیع واحتناق رحم رانافع
اگر درحوشانده ان نشینند حیض راند اکلش قے راببند
سانفہ وخفقان رالمعدہ مضر بود مصلح ان ابریسم
بزل او قرد ماناو اسقول **اسرانش** ہندی سریش یارسی
زبان ہند نیز سریش خولکردہ بیاشامند حیض راند
ضرران مرخی فم معدہ یعنی سخیتی معدہ مصلح وی کلقند
اسرنج بکسر اول وسرنج ہندی سفیدہ قلعی درسند وقس گفتہ شد

اشنان بالضم اول یارسی حرض عربی غاسول ہندی مودم
پنجدرم اکلش عسر البول ببخشاید یکدرم اوحیض راند پنج
درم اوکچ بچہ مردہ وزندہ بیرون اردوہ درم اوسم
قاتل مضر شانہ مصلح وی عسل بانخم خربزہ چون انزالبوزند
اشخار گفتہ شد **اشقاقل** وشقاقل بفتح اول وشقیل وجرا
قلیطر یارسی اکزرالبری ہندی سریالی باہ رازیادہ کند و
وقیفیر

وقضیب را محکم کند وادرار بول وشیر زنان زیادہ کند چون بخود بر کیرد بچہ راندانہ
شربت ان ۳ درم مضر شش مصلحان عسل بدل ان چلغوزہ ودرشیر نیز
گفتہ شد **اشخیص** ودرخت کرم دانہ قسم مازریون وخاکالان و
شیراز یارسی وخالق النمر درمازریون گفتہ شد

اصابع ہرمس بفتح اول وشکوفہ سورنجان ہندی کل بانوجی یونانی
ان صداع سر وباد دماغ ببخشند اکلش بازنجبیل باہ رازیادہ
کند **اصابع الفتیات** بفتح اول ہندی تلی در فونجمک گفتہ شود
اصابع القداری وانکور زیتونی ہندی دراک سیاہ درغب گفتہ
شد وبمہ ہیچ کاپی دراک بکندڑی کری دراکشہ **اصول الاربع**
یارسی بیخ کاپینے وبیخ رازیانہ وبیخ کبیرہ وبیخ کرفس رانیز گویند
ہریکی جداگانہ گفتہ شد **اصل المرجان** یارسی بیخ بید ہندی
کلی یکے جڑ درید گفتہ شد **اصل الوف** ودیوسانیطیس یونانی دھد
درافیطون ہندی بیخ کنول سدہ جڑ وسپرزوکردہ راببکتاید **اصل**
القصب یارسی بیخ نی ہندی بانس یکے جڑ درعضویکہ بیکان
ماندہ باشد تضاد کنند بیرون ارد **اصل الراسن** یارسی راس
ترکان بدر ہندی جیت درراس گفتہ شد بکندڑی چکچی کیرا

اصل السوس الابیض مشهور بیخ بنفشه و ان قطر شیرین است در لحاق
گفته شود اصل نیلوفر هندی پارسی قل و فاغیه مصر الاصول
منفعت ان در فاغیه گفته شود اصابع الصفر وکف عائشه و
کف مریم اکلش جهت رعشه و جنون مفید اصل السروع التقطع
و سیروج مشهور هندی بیخ نفتی و لکینا در سیروج گفته شود
اصل الکرفس هند اجمودی که جزو در کرفس گفته شود اصل السندیان
مشهور کاسنی یکجزو در هند یافته شود اصل الاذر المریخ درخت
بادام تلخ بارسی که روغن گل بیزند و بکوبند ضمادان جهت
را نافع اصل السوس و اصل المسک بارسی بیخ بنک اصفهانی
اندوده کرمانی بیخ مده کاذروی دراذر طبعش معتدل است
حلق و قصبه شش و تشنگی بنشاند درد سینه و جگر و جراحات
و سرفه را نافع اصل الفلفل و فلفلمویه هندی بیخ بیلا
موژ در فلفلمویه گفته شود اصل الرازیانج بارسی بیخ
رازیانج هندی بیخ لونف در رازیانج گفته شود اصطرک
بکسر اول و استر کاهندی کوبند درخت زیتون جهت سعال
و نزله نافع مولد شتیات و صداع مصلح وی بنفشه با شراب
نیلوفر بدل ان جندبیدستر

اضبوط و اطماط و اطموط و طبوط
و فندق رومی هندی ریتی بیق را زایل کند باه را زیاده
کند و چند دانه او در اب مالند تا کف برآید بمار گزیده بخورانند
تا قی کند کف مذکور بر زخم گزیده مارمالش دهد و نیز در چشم کشند
زهر دفع شود

اطریه بکسر اول پارسی رشته و نان فطیر هندی رونی آرد
بیخمیر کرم و دیر هضم بار و غن و قند سرفه و سش را نافع و
مصلح وی فلفل و زنجبیل اطباء الکلب بفتح اول پارسی
مخاطبه و محاطبه در سپستان گفته شود هندی لوره و لوبره
و کندری چلکائی اطفاء الطیب بفتح اول پارسی ناخن
بریان تبریزی ناخن دیلو و ناخن صدف و ناخن بوما و
ناخن خشبو هندی یکدرم در عبیر و عطریات داخل کنند و
زن در شیب خود دود کند حیض راند اکلش خناق رحم
و خفقان و در معده و جگر را سود دهد ادمان ان سبح
امعا پیدا کند مصلح وی کل مخزوم بدل ان قضب الذریره

اعین الساطین پارسی سکنبویه عربی خمس العصایع الاذاقی

تخم از احد الفقد معوان سنجوبه هندی پیل سنبالو در بذر
الفلفل شکفته شود ۳ نوعست سپید و سیاه و سبز

اغیس و اغیرش پارسی جوز رومی بارد در خلط باشد و منفع
ان کهربا است و بعضی جوز کهربا گویند در کهربا گفته شود اغیر
پارسی توتیای مرکب و سنجدی و کرمانی و مصری و در کحل
گفته شود و قسم دیگر یکی سبز که هندی نیله تولد و دیگر سنگ
بصری هندی کلکیری و سرمه را نیز گویند و ان در اتمد
گفته شد اقسام است و خواص هر یک بمکان خود خواهد
آمد اغلاطون

اغلاطون و مقل هندی گگلو در مقل گفته شود افرنجمک
و فرنجمک و بلنگ مشک و فلس مشک و برنجمک پارسی قرنفل
بستانی شیرازی بالنگوی خولنجان هندی تلیس بوشیدن ان
سدده دماغ بکشاید و خفقان بلغمی و سودا وی و لوا سرد و
جگر و دل و معده سرد را نافع مضر دماغ گرم مصلح ان عنقه
بدل ان و فلفل افوبیون و فوفیون پارسی صمغ عربی مازریون
هندی الجزوت در فوفیون گفته شود افیون و فوفیون عربی

عصاره

عصاره خشخاش هندی اپیون خالص است سرد در اب اندک زوده حل شود
و سرد کرده و در افتاب گرم نهند نرم شود و مشوق ان اب را زایل کند
بار و خم کل و زعفران در گوش چکانند درد را زایل کرداند با شیر عورت
در چشم کشد دیده را سود دهد و دردم او کشنده بود مصلح ان فلفل
و ادرک و دارچینی و بدل ان ۳ سروزن او بندر البنج و تفاح افسنتین
و خرق و لب الخراو در منه رومی هندی قسم مرده ضماد او بر کزیدگی
عقرب نافع مضر صداع مصلح وی خرفه افتیمون زیره رومی

افاقیا عربی عصاره قوط و قرط تخم خاریست پارسی کرت هندی
رس درخت بیول چون بیاض مندسج را نافع در چشم کشیدن روشنی افزاید
اطلاء ان جهت سکتیکا اعضا بود مندبدل او عدس مقشر اقحوان
بفتح اول و احداق المرضی زبان مصر کنکاش یونانی فوماریون
زبانی موصل شجرة الکافور پارسی کاوچشم عربی عرار و عین البقر
شیرازی بابونه کاوکازر رومی کلی کاو و بهار العواس و عین البقر
هندی کل شنبو و اب او بجای ظهار مالند قوت مجامعت را زیاد
دهد بوشیدن او خواب آرد مقدار ۳ درم او مان ان سنگ مثانه
و کرده بریزاند و مضر معده مصلح وی انیسون و کشنیز و قند و

وکل ریحان را نیز گویند اقویلا سمون یونانی روغن بلسان و روغن
ارنڈی را نیز گویند در بید الجیر گفته شد اقحوان الرمان ہندی
و نارمشک ہندی بیل در بیل گفته شد و بیخ انرا مغات گویند در
مغات گفته شد اقلیبا و قلیبا ہندی کیت لوہا و مس وغیرہ
خواص ان در حبوبات گفته شد اقومایه پارسی ماء العسل
ان یکحصه شهد و دو حصه آب مرکب نمایند خوردن خون فاسد را
نافع باقی منافع در ماء العسل گفته شد اقط کنکر الشعیر
پارسی جوکا شیره روستایان شیراز از حصات نامند و بلیلج بلیلہ
ابستو دیر ہضم معده را بد بود و بریان کرده خورند شکم بند و مصلح
ان کل انگبین اقاقیا و عصاالراعی ہندی بیخ در عصاالراعی گفته شد

اکه و تفاح بری ہندی سیب صحرائی در زعرور گفته شد اکرونس
درخت کهربا و جوز رومی در کهربا گفته شد اکشوث و کشوث
و سکوتا و خمول ہندی مرواریدنر کشوث گفته شد و امرود
بیل را نیز گویند در فقر گفته شد اکمکت بکسر الف و حجر
الولادت و عقاب یونانی طبیطس شیراز بن حسن ابلیس یعنی
یعنی خصیه ابلیس ہندی کچله سیاه پر شیره رنگ باشد دهه

ان دیم

ان زیر زنان البتن و مجموع حیوانات کنند زعفر بر آیند در کیسه
برساق چیزی البتن بندند اسان بر آید پشم بدان الوده
شاه کیر البتن شد و بر درخت بندد که بار اند انه بار
دیگر نیندانه بدل ان فاوانیا الیعیه پارسی دنبه گوشت
ان دیر ہضم و غلیظ مفد معده مصلح ان زنجبیل و بلیله و
دارچینی الانبیون درخت راس است ہندی روس
وجیت در راس گفته شد اکل بنفسه بفتح الف و
فوقیون در فوبیون گفته شد
الیعیه پارسی دنبه گوسفند ان دیر ہضم و غلیظ مفد معده
مصلح ان زنجبیل و بلیله و دارچینی الانبیون درخت آلوچه حرمسندالت ۱۲
راس است ہندی روس وجیت در راس گفته شد
الس و اموس و انبوس و زنیان پارسی ناخواه ہندی اجوان
در زرنباد گفته شد السنة العصافیر ہندی انذر
جو در لسان العصافیر گفته شد الجوشت ابوخلف است الاچیط دوره شوالیزت ۱۲
اموس و انبوس و زنیان پارسی ناخواه ہندی اجوان
در زرنباد گفته شد امعاء البین بلغت رومی عاصر و
حصرم و ہندی ابغوره در حصرم گفته شد انعام الارض

وزغار پارسی خراطین هندی کیچوه در خراطین گفته لغت افغیلان
یونانی شوکته المضربه و مغیلان هندی ببول و رق ان ببوسیدن
است و سفل را نافع ابلا بوار بسیاست

انبر بارسی پارسی زرشک و رابع و زرشک پارسی زبان هند
زرچوبه صفر النکندیقی را باز دالف تشکیل بنشاندشکم از سردی
مکرر روان باشد بند مضر بطبع بسته مصلح ان جلاب بدلش
تخم کل انجوک و مزر نجوش هندی مروه در اذان الفار گفته
شد انجل بفتح اول و کسر ثالث و عسل و کل خطمی هندی
کل خیری در خطمی گفته شد انخطینا و بوسیطوس و
سیطوس و عیم و حل و سمار شوک مصری پارسی کلنار بید
جلنار شیرازی کل صد برگ هندی کل انار یک برگ یعنی هزاره
در جلنار گفته شد انیسون پارسی رازیانه رومی تخل
نانخواه هندی لونف رومی و خطاطی باجایی نوشند بول
راند بادشکم را تحلیل کند تشنگی بنشاند شکم بند دبخود
ان در شیب بینی صداع و نزله سرد را نافع و شهوت
جماع انگیزد در چشم کشند سیل کهن و بینائی کهن را نافع
سنون او بیخ دندانرا لحکم سانده مضر بامعا مصلح ان تخم

رازیانه

رازیانه بدل ان تخم شبت انار کیوا فارسی و هندی خشخاش در خشخاش
گفته شد انات تا بکسر الف و زبیب الجبل پارسی مویز هندی دراک انا غیس اسق ایت
در عنب گفته شد انجدان و انجان پارسی انکدان و انکوزان
دو نوعست حلقیت و محروث هندی درخت بینک چتهر
ماریکشنده و برخنازیر ضماد کردن تحلیل ارد و ضماد ان با بولت
انار بو اسیر را نافع و مریر بضم بت بدل ان بیخ ان انفاق
بفتح الف و روغن زیت سر از زیتون نارسیده گیرند در زیت
گفته شد انجنیا و انجوسا در اشتان گفته شد انوسیا انجیلی الوکشتاب
و خقایق هندی کل لاله در خقایق النعما گفته شد انطوتیا
بفتح اول و کسر واو هندی کاسنی شامی جگر کرم را نافع انب
و حدق بفتح الف و کسر نون و دغد و مقد و کبر کرچیض
و باد نجان هندی بیکن در باد نجان گفته شد و بمعنی
و انکی و بکندری بدینی کاسنی انتلبودا و حبد وار و ماه
بروین هندی نرگس در حب النرگس گفته شد انالیقه و انجره
هندی انتکمن در حب النرگس گفته شد انفحه پارسی پنیر مایه
کرم و خشک است پنیر شیر هر حیوان بتفصیل گفته شد انفحه
الارنب فارسی پنیر مایه خرگوش باسرکه بیاشامند صرع را

نافع **النفخ فرس** بنیر مایہ ب جہت اسہال مزمن وریش روده
را نافع **النفخ الظباء** بنیر مایہ ابو و النفخ الجدي والظبي
والحمار الوحشي والخشف والفجل وقوح الجاموس والابل لعق
مند بعد جہت زہر ہا و بعد ظہر زن شافہ کیرد آلستیے را
باز دارد بنیر مایہ شتر مقدار نخود یا کم پیش از جماعت
بیات مند قوت باہ زیاکند **النفخ ذب** بنیر مایہ
خوس و بیے الف **النقد یاد** و نار مشک ہندی بیل در
بیل کفتہ شف **انجرہ** ہندی اشنکس در بند و رات کفتہ
شف انکوزہ ملتیت **انجدان** پارسی انکوزہ ہت انکوزہ کفتہ ہندی
اوسپیدہ بفتح اول پارسی بیلو و سفید و او سہ ہندی
کنول سپید رطوبات بکداز د شربت بکدرم **اوماوا**
و او نود یا ان عصارہ قثاء الحمار ہندی کنکڑی خیکا
در قثاء الحمار کفتہ شف **اوداسالیون** بفتح اول و
ثالث کرفس کوہی و فطراسالیون ہندی اجموہ بنارسی
در فطراسالیون کفتہ شف **اوقیس** بفتح الف و نانی
بادروج و کل بستان افروز و صنوبر و مفرح القلب
المحزون و شاہ بیر غم ہندی بیری تاج و وس **ایلہ**

وریکان حبشی ہندی نازبوی سیاہ در ریکان ہا کفتہ **اوسس** و بی بفتح
الف پارسی تخم وہل ہندی درخت کاجو در صنوبر کفتہ شف و بعضے سرو کوہی
را کویند و در ابہل کفتہ شف **اود** بفتح الف و کسر او پارسی مزاج
ہندی پن کوکڑی کوشت آن فربہ آرد و فضلہا غلیظ پیدا کند **اودہ**
بضم الف نونانی اعرجا ہندی پانی وجل در ماء کفتہ شف کندری
نیر **اوتو** یونانی شراب عسل در عسل داؤد کفتہ شف

ایلیہ الصفر پارسی ہلیلہ زرد ہندی ہیلا ہڑ لاجہت چشم کہ اب بیرند
در چشم کشیدن نافع اکلش خفقان را سود دہد مسہل صفراست
مصلح وی اکر کوفتہ باکم کنند بدل ان یوست انار **ایلیہ**
السود پارسی ہلیلہ سیاہ شیرازی ہلیلہ مبو ترک ہندی زنکی ہڑ لا
جذام و پیسز و لوا لیر را سود دہد مضر حکر مصلح وی عسل بدلش
ہلیلہ کابلی **اہلیلج کابلیا** ہندی سروالے ہڑ لڈہ حفظ افراید و
درد سر و استسقا و تپ ہا کہنہ ببرد بریان کردہ ہر شکم بند دستل
صفرا و بلغم باند مضر نیز مصلح ان عسل اکر ہر روز
تمام سال یک ہڑ لڈہ مزمن بخورند سیاہی مو نکاہد الف
ایلیج وخون بیا

وشان وقنطا ودم الاخوین هندی منجیت دردم الاخوین
گفته شود ابهقان سیرکه بستانی لیت وبری را ابهقان وخوانند
بستاند را الف عایشه پارسی کنکر شیرازی کنکر کوچک درجوجیر
گفته شود هندی قسم یکین ابیل بفتح الف وکر یاوکاوکوشه
چهار نوعست هندی سانبر کوشت او دیر هضم وقوی امعاء
اسهال کهنه وپیچان ودردمثانه را نافع اگر پاره پوست
او باخود نگهدارند مار گزدان نگزد ایرسا بکسر الف و
سکون یا پارسی پنج لوس اسمای کل جهل وی سپید وزرد
ولاجوردی هندی شود پنج لوس دشتی فالج وتشنج وصداع
مزمن را نافع بول وحیض را اندبزرخم کزندگ مار ضماد
کنند سرفه بلغمی وسینه را نافع بعسل زن بخوهه برگیرد بکبی
اندازند مضرتش مصلح ان عسل بدل ان روغن بنفشه

باب الباء عربی با بادنج وبالنج
وان جوز هندی وفارجیل وفارکیل هندی نارجیل در
نارجیل گفته شود با قلا وجوز هندی سیم چون بکوبند
وبرپشت ظهار کهکان ضماد کنند مویرستن بازدارد

طلاءان

طلاءان بهق را زایل کند بغایت دیر هضم خوابهارا شفته اردو نفاخ
وخارش بدن الله مصلح ان مقشر برند بانمک وزیره ودارچینی وفلفل
بدل ان بلتر با قلا وقنطی وجام سیه هندی کهڑ سنبل درجام سیه گفته شود
با قلاوبیر گوترحس قسم سیوم است ودر ترحس گفته شود بادرنجبویه
وبادرنبویه وبادرنگ بویه وترنجان وبقلة الاترجیه یا رسی بالنگو
دونوع است سپید وسیاه هندی آت وسیتا پهل وشریفه خفقان
را زایل کند وعلتهای بلغمی ولیه اوی وسدده دماغ وقوت دل
وجگر را مفید ورق ان بانشر ات ضماد کردن حشرات زهر عقرب و
رتیلا وسگ دیوانه را الحه دهد وبانمک ضماد نمایند خاز زهر را
نافع سنه بدل وی در تقویت ابریشم وجهار دانگ بوزن پنج
بادزهر پارسی پاوزهر عقرب حجر التیس هندی نیز پاوزهر در حجر ا
التیس گفته شود بادآورد وشوکة البیضاء وشکاعه هندی وبلا
ودهمایه پنج او مسهل بلغم لزج وتخم وی نافع جثت او را بلغمی و
نفث الدم وضعف معده مقشر تشنج ومصلح وی انجشتین بدل
وی در تبهای بلغمی شاطره بادرنگان وانبه ومعده وغدد
حلق هندی بپزند ودر روغنی بریان کرده بخورند شکم را اندو
ومولد لعه او بواسیر وجذام وصداع وپنج انچه کل وی بارو غنی

با بونه یا بونج انست

خطا نانا
را بجهان تبید
بنفشه ترو زیبه
بنفشه ترو زیبه
کبجله ادرخ
است

بنفشه بار و غن بادام تلخ بر بواسیر طلا کنند زایل سازد مصلح وی
دراب بگل جوشانیدن یا روغن کنجد یا سرکه خورند بابونج
و بابونه و اقحوان هندی کل نماز بو جهت صداع سرد و سیاه
خاصیت عفونت و سودا را نافع دراب ان نشینند سیک کرده
بر یزاند و حیض و بول راند و بچه بیندازد و ورم ضماد کردن
نافع مفرحلق مصلح وی عسل بدل ان بر نجاسف و کل شد بو
را نیز گویند در اقحوان گفته شد بادرنج و جز نوع ریحان
کوهیست برگ درد دام کوچک باشد عصاره وی در چشم کشند جلا
دهد بسیار خوردن تاریکی چشم آرد بر گزیدگی عقرب و زنبور
ضماد ان نافع مولد خلط سودا بست مصلح ان بقلة
الحمقا بابونه گاو و اقحوان یعنی کل شب بو در اقحوان گفته
شد ببر الم و زراوند طویل هندی بجوشند در زراوند
طویل گفته شود بابادی یونانی فلفل سیاه هندی کالیجه
در فلفل گفته شود بنبع شراب خرمای تر در خم بیاید بنجم
و ثمرة النظر فا هندی پیل جها قوانواع ان در نظر فا گفته
شود باطس بفتح اول و ضم ثالث و علیق هندی او
تنکنازه در علیق گفته شود بختجات و عصی الراعی و
بالیاوشان

بر سیاوشان و نوشیان دارو بطباط و خنجره و شطباط و هر جوه
و فقید اس شیر از کسنه بکر مانی سرخ مرد هندی راجکیره در عصی
الراعی گفته شود بخور مریم و شجره مریم بیخ اسراعوطیث و فصیل ا
السوسن هندی ماتاجوری و بیخ مریم چون زن بخور بر گیرد حیض راند
بچه مرده فرو نده اندازد اکلش بیرقان را نافع صفت بیخ ان
در از یون گفته شد

بدلیون و مقل هندی گلگو در مقل گفته شود بدشا لفظ یونانیست
و بدلکان و بدکشان و بدشقان و قاقل ابیر و کف الکلب و
لباب هندی عشق پیچه در لبلاب گفته شود بدل او در و بخ

برحنظ و قوم و قیچ باریس کندم هندی کیهون در حنظ گفته شود
برنج کلیا و اریز و برنق باریس برنگ هندی بای برنگ درد
مفاصل را نافع شنند شربت ده درم با شیر تازه حب القرع را
بیرون آرد مضر به رود مصلح ان کتیرا بدل ان سیم و
قتیبل برملیا بفتح اول و کسر ثالث و بذر الرازیانج هندی
تخم لونف در بذر الرازیانج گفته شود برشیان دارو یا ریس عصی
الراعی هندی راجکیره در عصی الراعی گفته شود برجنت

بکسر اول وثالث ویکلول وعکلول وبرغشت وفویل وقنابری عرب
شجرة البیق شیرازی بوده کاذرونی برنج کنجک هندی انتر کنکاذر
قنابری گفته شود برس بکسر اول وفتح ثانی وقطن وقطوطا وعطت و
کرشف وشحم الارض وبنبه وتازه انرا قورو کهن انرا قطم هندی
روئی وکپاس درقطن گفته شود برنجنگ وافربخمک وحبس
القرنفل هندی تلی درافربخمک گفته شد برغونی وبندر قطونا
وافیوس یونانی فسلیون هندی اسبغول درسهسکرت اکتاریره
دربندر قطونا گفته شود برداسیاوس ان الحمل هندی سکوونده در
لسان الحمل گفته شود برنجالف عربی نیلا شیرازی برسراسک
وبوی مادران هندی دوناضمادان دردصدر وسک مقدار ده
درانافع سه درم ان بنوشند کبه وشیم راسیرون الله مضر کرده
مصلح اوانیسون بدل وی بابونج برودی بفتح اول عرب حقان گیاه
است که دراب روید ودرمصر کاغذ سازند هندی پیتراد رخم
پاشند جراحت راخشک گرداند ونانسور راباصلاح اوردچون
برگشند مانند نیشکر باشد برطانیقی ولستان افروز هندی
سبزه ونازبوی سفید درستان افروز گفته شود برسیاوشان
وشوالخنا وشوالارض ولحیة الحمار وشوالخنا زیروساق
الاسود

الاسود ورصف الاسود وکربروشوالغول پارسی برسیاوشان
کرمانی کورسو وبنفطی برسوم واهل بخارفست هندی راج انیس
وسنبل سه درم حیض راند سک ریزاند شکم بندد نیچه و
شیم بیرون الله اکلا وطلاء کزندگ سگ دیوانه ومارو
عقرب وخنازیر وبرقان وعسرالبول رانافع مضر لیرز
مصلح ان مصطکی بدل ان هموزن سنفش یارب السوس
برشوم بزبان تمد قصب هندی بالس درقصب گفته شود
بندرقطونا فارسی اسفیوس یونانی
فسلیون شیرازی سنگود نوع سپید وسرخ هندیر اکمتاریره واسبغول
تشنگ بنشاند بربان کرده خورند شکم راند وبربان ان ماروغن
کل شکم بندد بروزخمهای کرم وصداع رابا کلاب ضماد کردن نافع
کیرا کوفته خورده باشند مصلح ان فلفل وحلقیت ودوالمسک
بدل وی تخم تورک بندرالکرفش البستان هندی اجمود
هموزن قند باروغن کاوچرب کرده سه روز بخورد باه رازیاده کند
مضرش مصلح ان حمام بدل او تخم کرفش یافطراسالیون بندر
الکرفس هندی جبکا اجمود درفطراسالیون گفته شود بندرخنازیر
پارسی تخم خیرو کرمانی بیرک هندی تخم خیربزخورد سجج وزش

روده را نافع بدل ان تخم خیرزهر ازک **بذر الخطمی** بندی تخم خیرزهر
بزرک یا سرکه بر بهق طلا کنند در اقتاب نشینند لوسند و ذات الجنب
را نافع اکلش خون تخم بندد بدل وی تخم خیرزهر خولنجان **بذر الرطب**
و بذر القراح و بذر و الفصفصه و بذر القثاء و بذر العنبه و
بذر القصب و بذر العلیق یارسی تخم اسپست بندی جوکیکا
بیخ در اقوت دهد بدلش تخم شلغم **بذر الخیر** یارسی کبیر کبیر و
کبیکج شیرازی کهرک و هندی تخم بیکن باه را زیاده کند سیر
زرده تخم مرغ نیم بریشت افت نند و بخورند مجامعت را قوه
را دهد مضر مثانه مصلح ان کتیرا بدلش کنند **بذر المطو** وجب
القلقل بندی انار دانه در حد القلقل گفته شود
بذر الخس یارسی شفتر کی اصفهانی خاکشی تبرزین سوادن
شربتی مرا شوه بندی کاث مانند ادرسان النور گفته شود
بذر السرمق و بذر القطر بندی تخم پالک در قطر گفته شود
بذر الخرفه و بذر بقلة الحمقا و رجله و قرفح و بقلة المبارک
و بقلة الزهر او بقلة السد و دندان ساو کف و قرفیر
دو نوعی و حقوق یارسی تخم تورک اصفهانی بر بهق کرمانی دیگر
تبرزینی تخم کاهو بندی تخم لوبیه حبت دهد جگر که ازرک و باکا

و تیمار

وتیمار جاره و سرفه کهنه که از حرارت بود مقدار پنجدرم کوبند
شربت آن بگیرند مضر شوت و سپرز مصلح وی قند بکندی
بیخ کودری بدل او بذر قطونا **بذر ریال البر** بکندی انار خنکا
در حد القلقل گفته شود **بذر جزر البستانی** یارسی تخم گذر بندی
کاجر بگیدام اکلش بایکدرم قند باه را زیاده کند استسقا
را نافع بدل او انیسون **بذر جزر البری** و دو قو بکندی بیخ
گذری بندی سر یا یادر اشقاقل گفته شد و نیز اشقاقل گفته
شود **بذر السداب** بندی تخم سداب با شراب دفع زهر کند
وضرران قطع منی نماید مصلح ان کتیرا یا عسل بدل او
برکران **بذر البنج** یارسی تخم منک بنفطی خواه الرجال بندی
خراسانی اجوا این سه نوع است سرخ و سپید و سیاه سپید بهتر
و سرخ و سیاه کشنده و عصاره سپید درد گوش را نافع شتاه
کننده عقل و خناق و جنون الدم مصلح ان قی بعده شود باد
مرغ و عسل بدل ان افیون **بذر الفجل** یارسی تخم ترب بندی
مولی کابیخ حبت تمش و کلف و بهق سپید و اثر خمها باب
را زیانه طلاء او نافع اگر با سرکه بیالند بندی قوا بوحبت
کنند یکجا نوران بجای تریاق است مضر صداع مصلح آن کشنیز

وشکر وبدل ان حب الرشاد **بذر الکاکنج** هندی تخم کچلد رحب
الکاکنج گفته شود **بذر البهوه** زبان خراسانی تودری و بنفطی اشناد
وقصیص هندی ساتهری در تودری گفته شود **بذر بلاتیس** فارسی
بابلی وحندل سپید وتخم سپندان هندی بیکدیگر در حرف
گفته شود **بذر القطب** وشبدانه هندی بیکدیگر در قطب گفته شود
بذر لسان الحمل فارسی بارتنگ تیز بزرگ تخم بروشه هندی تخم گاوزبان
فضول که از شکم جاری باشد ببندد **بذر الحماض** وحب الرشاد
شیراز بدرک هندی تخم ترنج در حرف بذر بذر و بذر نارنج
چیب عورت هندی مادام که باوی باشد اب نی باشد
سعد سند بعد جهت ماده صفراوی و دمور مقدار دو درم
مستعمل مضر سپرز مصلح وی تخم رازیانه **بذر الکتان** وشدانک
شیراز بدرک هندی تخم الی میده او بر ریش معقد و
جراحات یاشند خشک کرداند اگر ماموم وعسل بر برص ناخن
ضماد کند رفع نماید اکلش مغص زیاد سانده و دنوار بصم
بعد مصلح ان عسل بدل او عصاره باقلا و بمرهایت
وکندری اکی **بذر النمام** وسه سبز قسم تخم بود دینی شود
مقدار سه درم حیض راند و قولنج و امتلا را نافع مضر کبش

مصلح ان

مصلح ان کتیرا **بذر البلیون** پارسی تخم بلیون و تخم ماجوبه و ماکیاله
هندی بالون دو درم عرق النار انافع مغص افراید مضر سپرز مصلح
وی عسل **بذر العصفر** وقوطم هندی تخم کرزه درقوطم گفته شود
بذر الهندبا فارسی وهندی تخم کاسنی جهت تپهای صفراوی و سوده
جگر و برقان را نافع مستعمل دو درم مضر سپرز مصلح ان سکنجبین بدل
ان تخم کشوث **بذر الکشوث** وجعول فارسی تخم کشوث سر بازدینار
وشکر ناهندی مروه خلطهای عفص وعروق از زکها و تپهای مرکب
از بلغم ومره صفرا را نافع مضرش مصلح او عسل وصمغ عربی بدل
ان چهار دانگ افستین **بذر الانجره** وتوبیون ساسار و شبت
هندی تخم اشکنس باه را نافع وزیاده کند باعسل بر قضیب مالند مطبر
کرداند ضرر سرفه را رد مصلح ان صمغ عربی بدلش حرف **بذر الزرنباج**
رومی در انیسون گفته شد **بذر الزرنباج** هندی یونف در
رازیانج گفته شود **بذر الفجکث** وحب الفقد پارسی تخم بنجکث
شیراز دل الثوب و فلفل هندی سنبل الطیب تخم تیغ تیز کوندی و
بکندری لکی یانزده درم باسکنجبین اکلش سپرز و استسقا را
نافع مفتح سده جگر و مصلح و مجفف مغص مصلح ان شیر **بذر الکرات**
فارسی وهندی شبور تخم کند ناوباقطران در شیر دندان بخود

کنند کرم را بکشد و در شیب بول اسپرد و کنند زایل سازد اکل یکدرم
سنگ کرده بر بیزاند دو درم با شراب خورد و مجامعت کند ایضاً
نرمند مضر شش مصلح ان عسل و بول ان تخم جرجیر **بذر الفت** پارسی
تخم شلغم و تخم جلغم هندی کنکو اکلش نعوذ الله و نحو ایضاً سخت
نشده را نافع مضر بسپرز مصلح وی خربزه مستعمل دو درم **بذر**
البصل پارسی تخم پیاز هندی تخم گاندنه اکلش باه را تحریک دهد
و بکندری اُلیکدی **بذر السلق** پارسی تخم چغندر هندی
کنکو در سلق گفته شود **بذر القثا** پارسی تخم خیار هندی تخم
ککری ده درم کوفته به بول طلا کنند لون را نیکو گرداند
اکل دو درم بول راند مضر بسپرز مصلح آن سکنجبین **بذر**
البطیخ پارسی و هندی تخم خربوزه مروده را پاک کند قوت مجامعت
افزاید منی زیاده سازد سرفه کرم را نافع تشنگی ببرد مضر
بسپرز مصلح ان عسل **بذر الورد** هندی تخم گلاب بی دندان را
محکم کند قلاع را نافع مضر تشنش مصلح ان کتیرا **بذر الریحان**
پارسی تخم شاه نشوم هندی تخم ریحان انواعست خواصی یکی
دیگر دارند نیم درم بریان کرده خورند سیج را نافع باگلاب تر
کرده خورند قطع اسهال کند مضر کرده مصلح ان مزه کوش

بول ان

بدل ان ریحان **بذر الشبث** پارسی تخم شنبلیله شیراز تخم شوید کاذر و نی
بر انگیزد هندی بسوا چون دو درم بسوزانند بر بواسیر شهاد کنند نافع
مضر شانه مصلح او عسل بدلش دو وزن ان شنبلیله **بذر الکرنب** پارسی تخم کرنب شیراز تخم کلم هندی شلجم کلم اکلش منع
مستی کند منی را زیاده کرداند یکدرم ان مستعمل اکل زنی را که ان
فرزند سالها یکه در شکم بمیرد دو مضر شش مصلح ان عسل **بذر الاغنیا**
هندی تخم بالک یکدرم بنوشند دفع دل را نافع **بذر بقلة الحقاء** هندی
الخوفه گفته شد
بذر ده کهری ابرکا گیاست برقان لغوبون است
بسر بالضم اول پارسی غوره خرما شیراز زی خرک و تواند بفتح
مضر بدهان مصلح او سکنجبین **بسنج** وکندر پارسی لبان
هندی عود در کندر گفته شود **بستیاج** وخشک هندی کوکنار
درخشک گفته شد **بسد** بالضم اول وفتح ثانی و اصل المرجان هندی
گلی سرخ نوعست سیاه و سفید و سرخ بهتر سرخ پارسی انجبک
سوخته ان در حقنه کشند اب بقی از حقنه باز دارد و سنون ان
دندان را جلا دهد بسد بر مصروع بندند زایل کند مضر گرده
مصلح ان کتیرا بدلش دم الاخوین لبنان انوزه هندی زاج
بوی پسندیده معده و روده را پاک کند چون دو درم با سکنجبین

خورند نصرت نامه مصلح وی کند **بسیاسه** شیر از بز با زهد بدین جاوتر ایکل ان
یکدرم بیز وسه بول که از سر دیر بعد و ریش روده را سود مند بینی
افزاید باه را قوت دهد نفوذ الدو هر دوای را خاصیت سلسل بول خورند
بر ناف شیر مما دکنند نافع مضر بصداع مصلح وی صندل وکلاب بدل ان
چهار دانگ وزن ان جوز بفتح اول وضم ثانی پارسی بود
قطونا هندی اسبغول

بلیلون بفتح اول وضم ثانی پارسی بندر قطونا هندی اسبغول وانکنار ده
در بندر قطونا گفته شود **بشبش** بضم اول وضم ثانی وراسه ورق حنظل
را گویند هندی بات اندرایی در حنظل گفته شود

بصل بفتح پارسی پیاز هندی کماند اسپید
اگر بر گزیدی سگ دیوانه را فی الحال کشند نافع اید مضر عقل والتهاب سیار
الدم افزاید بعینه دماغ نهاد بواسیر تخم اید مصلح ان سرکه یا مالیدن یا
کما یجی **اصل الزیر** و بلوس و بصل و بصل ماکول و پیاز النهر شیرازی
پیاز تلکه تبریزی قندی قیسی پیاز زرد اکل ان بسیار خوبی ارد و باه
را بر انگیزد و شهوت را قوت دهد بهضم طعام کند نفوذ الدو طلاء ان بهق
را زایل کند اکلا و طلاء گر بدیگ عقرب در تیلار انافع و نفاخ آب
مصلح ان کما یجی بعد شیر تازه و کافور بدلش عنصل **بصل العنصل** پیاز

بیاز دشتی در اسفیل گفته شود **بصل الزیب** بصل الزیر است گفته شد
بصل الفار بصل العنصل است در اسفیل گفته شد **بصل الرجس** پیاز
پیاز تر کس چهار درم ماء العسل بیاشامند بچه مرده و زنده سیرو
اندازند سه عدد در شیر یکشبانه روز نجس کنند و قضیب را طلا کنند
بغیر سر و ادمان نمایند اگر عنین بود بحال صحت اید و فعل محبت بیند
اگر تنها بر قضیب مالند نظیر کردانند **بطیخ** پارسی زبانان هندوانه
چون شیرین بود مسهل است بول کنده و کرده و سنگ را نه برانداند و
بضعف الدم مصلح ان سکنجبین اگر بوست وی در حمام مالند اندام و
لون را پاک کند بوست وی با گوشت کاو و بز و زعفران کوشند را
بکدازند از صداع بکند **بطیخ زرقه** و بطیخ هندی و سندی پارسی هندوانه
هندی نیز از خیار کند و تبریز رسد و انه بنفیط حب جب پارسی
تر بوز هندی کلنگره و متیره رسیده آن شیرین و سرد و تر بمزاج چهارم
کرم و جهار ی محرق و دفع تشنگی کند مضر بپیران و مزاج بارد
مصلحان قند یا عسل **بظ** مرغابی شبیه بهندی بدیع گوشت ان
ماه را زیاده کند و فربه الو لیکن دیر بهضم مصلحان سرکه و سیر
خشک بظم بفارسی بن هندی وی در حب الخضرا گفته شود
بطباط و عصی الراعی هندی راجگیره در عصی الراعی گفته شود

بطراسالیون وفطراسالیون هندی اکمود جیاد در کرفس کفته شود

بعرالصنف بارسی سرکه

بوسمار شیراز سرکه مانرنگ و بنکل بوسمار هندی بیخ کوه
و بنکل مطلق سرکه حیوانرا کویند بسیار چشم زایل کند و جلا
دهد بعرالماعن بارسی سرکه هر شیراز بنکل بر هندی بنکه
مینکنی ضماد ان خنازیر را تحلیل دهد خشک کرده با باره پشم دن
بخه کرکیرد سیلان رحم باز دارد و ضمانزاد اکر بدیکی عقوب
وافعی ضماد کنند نافع حاکستران با سرکه بر شند بر کزند کی
سک دیوانه طلاء ان بوسمندر سرکه بر کوچه بستی دیدار قاب
ضماد کنند نافع بعرالفار بارسی سرکه کویند و میش بر
اتش ضماد کنند نافع بعرالجمل شیراز بنکل شتر چون بجویند
خون رقیق از بینی باز دارد ضماد ان خنازیر را تحلل نافع

بقم و دار بربنیان هندی

بتنک قطع خون از هر عضو باز دارد بقیس بفتح اول
اهل شام بخت دد خنثیت کویند چون ان بخت باشد چون ط
بیاشامند سکم را ببندد و ریحان را نیز کویند بقلة الحمقا
و بقلة المبارک هندی خرفه و لونیا و کهول و اسمها و خواصها

دیکر در هندی الحرف

دیکر در هندی الحرف کفته شد صفرا بکند قی باز دارد با روغن بر سر کنند درد سر کهاز
حرارت باشد بعد دهد مضر جاه و بشکور ریزه باریکی چشم مصلح ان کرفس و جیر و
نعناع و معدنوس بقلة الزرنباد و بقلة قاقنه بارسی ترهه خواسانیه و کندنا
هندی نیز کندنا اشتهای طعام را باز طلبد دیدکند و نقصان بخوت مجوز دارد
مزاج را نافع بلغم را مضر بقلة مبارک و بقلة الزهر او بقلة البیده و
بقلة الحمقا همه کفته شد بقلة الوزال و مشکط اشیع شیراز ریزت و
مشکط اشیر هندی بوی دیده جنکیاد در مشکط اکفته شود بقلة الکوش و
ترهه هندی دونام و ادرشاهره کفته شود بقلة الاترج و باز بزبوی هندی
است پهل در باد بخوبه کفته شد بقلة باذاوه و بلاب هندی عشق پیچ
در بلاب کفته شود بقلة الاصابع و کرنه هندی کلم در هندی الکرنب کفته
شد بقلة الزنبا و باد بخوبه بری هندی است پهل در باد بخوبه کفته
شد بقلة الجوکو و ذوالخطافی هندی بوی دیده جنکیاد در مشکط اکفته شود
بقر البوت بزبوی حنا است بکیس بفتح اول
بلغت هندی خیار چنبر بفت در خیار چنبر کفته شود
بلیلج بارسی بلیله هندی هلیله در حبیم دکشند
از بلغ از خیم باز دارد مضر بفعل بعده مصلح ان عسل و شکر ملح
بلاذر و الغودیا و ثمرة البلاذر در هندی بیلاوان و استرخال

عصب و نسیان و فالج و لقوه و بلغم و رطوبت بدن نافع قوت حافظه را
را تیز کند و بمرتبه بیاورد و بکندر یکبار و هفت ماشه را چار و شش برابر کند
گویند بلسن بکسر اول بار سی عدسی هندی مسور و در عدس گفته
شد بلسن بفتح اول طین ابیض هندی گچی و در طین گفته شد
بلیلجات و بر نخالف هندی دو نار بر نخالف گفته شد بلوط
و جلنار هندی گل انار بزاره در جلنار گفته شد بل بکسر اول
و حب الاثل و تخم اثرا بل و نار مشک هندی بیل درخت اثرا نامها
اقیطه مرضیا بسر دفالج و لقوه را نافع بود و قدر ابازده الی شش بدانه
بلنکشک و نوبخت و انوبخ نشک هندی تلی دو نوعست در
انوبخ نشک گفته شد بلیله سبز ان را و بلیله و حدال بار سی هرده
خوانند هندی گجور خام چون در غلاف باشد طلع گویند با خراب
گجور تنقیه رطوبات کند و خونی را از بواسیر ایده ببندد و
دیر از معده بگذرد مصلح وی تخم بنفشه بلیون هندی بیاذ
باغی در بصل الزیر گفته شد بلان بکسر اول و ثانی درخت
مصریست و ایندرا نیز گویند و صفت مصر او در حب بلسان
و روغن زرد در دهن گفته شد بنفسج و بلفشج مشهور و هندی
بنفشه خادان باد در جوصداع و سرفه گرم را نافع مضر سینه

مصلحان

مصلح ان را زیانه بداش و ورق حنا بنجکشت و ذوخمسة الاوراق و ذو خمسة
العصایع هندی سنبیاله اگر شب در زیر فرش کنند منع احتلام نماید مضر
مجامعت مصلح ان منع عرق بنفشت بکسر اول و صمغ البطم بار سی کندر
و عود هندی لوبان در کندر گفته شود بنج و منج عربی سکران بار سی
تنگ و بذر البنج هندی را جوایین خراسانی در بذر البنج گفته شد
بنفسج الفول در بنجکشت گفته شد بندق بار سی فندق مشهور هندی
نیز فندق مغز و ریاه را زیاده کند لوخته بازیت بایند چشم
طفل که ارزق باشد بسرطلا کنند ازرقه بسرد لیاه گرداند مولد
ریاح معده مصلح وی شکر بدل وی مغز جوز و چلغوزه بندق هندی فوزنه
وجوز الروم هندی اربعة بانسر کرم خانه زیر طلا کنند تحلیل دهد چهار
علت لقوه سه اوزنسوط سازند و در خانه تاریک نشینند رطوبت
از بینی روان شود صحت یابد بوحرع وسده و مالیخولیا را نافع کل
ان نسوط کردن با اب بزکوش سپل و شکور بری را نافع حل کرده فرجه
سازند حیض را اندیچه هندی از بذ بُن بضم اول و فتح ثانی درخت
قهوه و بیخ امغیلان و بن جلاربدن را پاک کنند بوربدن خوش
سازند و بکر سرد را قوت دهد بنت الفار و انجره هندی انگلس در
بذر گفته شد بن و انجام و مری و انجام رقیق و ان خود نیست

کہ از بیخ جوخام باخیرہ فانیز سازند در مرس کفتہ شود **بنفشہ** فارسی
شوہندی بیانہ قابض است بتخم ہندو مولد سودا مصلح وی رو
بیار بنیرہ وسپستان ہندی سوزہ در سپستان کفتہ شود **بنجنگ**
ذال اسم پارسی است وتخم او ہندی ہندو جو در لسان العصافیر
کفتہ شود **بوزیدان** بوزب مستعمل ہندی سامر بوزی نقوس را نافع باہ
زیادہ کند وزہر ہارا دفع مند مستعمل بکیدریم یعنی انواید مضر روہ
مصلح ان تخم کذر و قند بدل ان بہمن وزرنباد و وج
بورق انواع است بہتران ارنبی ونطرون وانوشقہ ہندی
شورہ باروت برحکہ یعنی خارش چشم وبرص طلا کنند نور
مند باسرکہ در کوش چکانند کرکہ خرش بیرون اید باشراب
در کوش چکانند کرم بیرد باعسل بحق کردہ بر قضیب وخصیہ و
کزدم را فانہ کردان طلا کنند انعاظ اعضو پیر بواسیر و نالور کہ در مقعد
بعد بروغن بر شند و بران نہند زایل کند ضرر ان لون
را سیاہ کند مصلح ان ضع عربی بدل ان تخم اندراون **بور**
بلش ہندی سوتھی انواع ان در مرقشیت کفتہ شود
بوقیصا وا سفیدار عربی غوث وشجرۃ البق پارسی وہندی شہور در
بردار کفتہ شود **بوشاد** ہندی شلغم در شلجم کفتہ شود

بوغلس زبان یونانی لسان الثور وکاوزبان ہندی کات مانند اکبندر
تینا لکی در لسان الثور کفتہ شود **بوزنک** وبادروج وریحان ہندی
ماہرا یعنی ریحان صحرائی وانواع ان در بندر الریحان وبادروج
وبابونج واقحوان کفتہ شد **بوحا** بضم اول وان تریاق یخانک
است بیخ ان جدوار یعنی ماتوفیلی ہندی نیز پارسی درجدوار کفتہ شود
بولوبزنجو بضم اول وثالث بعربی کشیرا الشوک پارسی پرسیاوشان
ہندی راجبنی وسنبل در پرسیاوشان کفتہ شد **بول الناس**
پارسی کمیز آدمی ہندی راد یکاموت مرخون اید ضماد کنند خون
را باز دارد **بول الصبیان** پارسی کمیز کودکان در چشم دکشند تاریکی
دور کند اضاق ان یعنی خوردانیدن ان کودکرا نافع وعقوب
وسکر دیوانہ وحکہ وبرص وجرب وجذام را نافع **بول الدواب**
کمیز چہارپایان ہندی جانوران کاموت نطول یعنی مالش ان
دہ مفاصل طلا نافع **بول ابل** کمیز شتر ہندی اونٹ کاموت
ادہان ان دودرم استعمار انافع **بول کلاب** ہندی کتے کاموت
پارسی بول سک بر ثالیل استعمال کنند قلع کند **بول المعز**
ہندی جیلی کاموت مالش ان تشنج را ساکن ان استعمار
نافع **بول البقر** فارسی کمیز گاو چون بران نشینند دہ بعدہ بر

کرار بواسیر بود نافع **بول جانور** پارسی کمیز جانور هندی بسکاموت بالسویه
درگوش چکانند دفع درد نماید **بول خنزیر بری** پارسی بول خوک صحرائی هندی
جنگلی سور کاموت اکلش سنگ مثانه ببراند **بول حمار** کمیز خر هندی
کدهیکاموت بیامیزند دلکرده رابیرد بیوسته جزو زرد چوبه هندی را ازغیب
بهار واقرحوان نازبو را کوبند وبیزند بورا
نیز گویند در اقرحوان گفته شد **بهراج** وریف وصوران والفل
گل بید بلخی وبهرام تبر بری کل موشی کرمانی کوکنی پارسی بید سنگ
پارسی وهندی نیز بید سنگ محرور مزاج را نافع وصفت روغن
درارمان گفته شد **بیبج** وبوزیدان هندی سابر مویله
در بوزیدان گفته شد **بهرام** وبهرمان وعصفر وگل کاجیره
وخسک هندی رسن زعفران در عصفر گفته شد **بهمنین** دو
نوعست سپید وسرخ قسم اول اسکندوسرخ در کشمیر نشو حققان
را سوء مزاج می وباه افزاید وقریبی الی سنگ کرنز اند تربت
یکدرم مضر بفعل مصلح ان انغیون بدلش نیموزن لسان
العصافیر ~~بهقفه هندی بیانه گفته شد در انبقه~~
بهقفه هندی بیانه گفته
شد در انبقه **بیضه** پارسی تخم مرغ هندی اندا بهتر ودر از مرغ
خانگی باشد

بهرمان

خانگی باشد نرده وبرغالبه تر از سپیده نیم برخت قوت باه زیاده کند
ادمان ان سنگ کرده و تخم تولد کند مصلح ان فلفل ودارچینی و
سپیده ان درگوش چکانند ودم کرم را سرد کرداند خام خوردن
نزله را سوء مزاج **بیض الوز والانعام والبط** هندی خایه مرغابی
وشترمرغ وبط غلیظ بعد مضر قوتی مصلح ان سعتر ونمک **بیضهٔ**
عصافیر پارسی تخم گنجشک هندی چڑیکا اندا باه را زیاده کند
بیضه الحمل پارسی بیضه کبک وتذرو وهندی انده چکور تقویتی
دلست مولد کرد وذانه مصلح ان مثلث **بیش** انواعست
وبدترین زهرها هندی بچناگ سر برهمن وحذام طلا ران نافع
مقدار دانگی کشنده مصلح آن جدوار **بیش** ~~بیخ~~ **بیخ بینا**
وبوجاوان ماه پروین وجدوار است درجدوار گفته شد
بیخ زرد ~~هندی~~ پولد چڑ زرد چوبه است پیه بالنگ البط حلاوت **بیخ زیار** فلاریست

باب التاء تانبول وتامول

وتنبول انواعست هندی پان وتاکبیل بوی دهن خوش کند
اشتهاء طعام بازدارد وباز دید کند وباه را قوت دهد لب
ودندان را سرخ سازد باکته وسپاری وچونه باید خورد
بدل ان تنفل خشک **تاس مضیت** زبان برهر پارسی حامض

هندی ترنج در اترج گفته شود تالیس قبر و حرف هندی نالون و سند
وغیره در حرف میان هر یک لون گفته شود تاکوب و فوفیون در
زبان بربری و هندی لونیا در بندر الخوخ گفته شد تاعلة
اسم بربریت و عاقوقوحا در عاقرقرحا گفته شود

تنبیر بکسر اول و ذهب و زر و طلا و
هندی سونا در زهب گفته شود

تنج وکسیه وخره عربی گسته السمسم هندی تل یک گیاه در کسیه
سنا لوت گفته شود تخم دیل هندی چنگار بهاپل سندی و تندوه هندی چکوا
گوشت وبریان کرده سه روز کرم کرم نجوید علت وسواس
دفع شود ترمس بضم اول با قلاء
مصریت قسم سیم طلا دان هرمس وبهتی وخنازیر وکلف
بعسل وسرکه نافع اید ونفاخ بوه مصلح ان روغن بنفشه وتربد
بضم اول وثالث هندی نیوت وتکرا سهل بلغم رقیق
ادهان اوخفقان بید اکند مصلح ان کتیرا بدل ان بنفشه
حنظل وترمس تراب الفی وکنکر زدوان رس انتکن در
کنکر زد گفته شود ترنجبان وبادرنجبویه هندی رات
پهل دربادرنجبویه گفته شد تراب الهالک وترک

نوشی

موش وشک هندی سنبل کبار در شک گفته شود تریاق روستاییان نوم
هندی لیس در نوم گفته شود تریاق تریکه مومیایی در مومیایی گفته شود
تریاق الجیه بعربی اهل بشیر از ارس هندی میل چشم سانبر وچیتل
صفت کوشت ان در ایل گفته شد تریاق فاریس وشبانکاره و
دیاوزهر هندی زهر مهره در حرف التیس گفته شود تنج احتیاجات

تشنج پارسی خسرق وخرچ اهل حجاز تسمیه شیرازی چشمک
وبنفیط طاس وحب السود اهندی چاکوار تنها سنس بیع نموده
بطریق خربزه خورند وبرویش قضیب فساد کنند زوبه گفته شود
تفاح پارسی پارسی مشهور
هندسیب اگر درمیان خمیر بریان کنند لعوه مسدبوه جهت قلت
طعام ورق ان بکوبند طلاکنان هرارکنید یکعقب نافع ادمای
ان دلها اعضا حادث کند مصلحان نعناع وکلقند تفاح
الارض لوبا بوبخ هندنازبو در بابوبخ گفته شد تفاح فارسی
خوخ هندی شفتالو در خوخ گفته شود تفاح الجن ترمیروج
هندی لکیمن یعنی بیخ تفتیه در بیروج گفته شود تفاح ارمنی
در زعرور جبا گفته شود

تقوة بارسی کدیدهندی زیره رومی و در کرمان کفته شود **تقره** و کزیره و کشنیز هندی کوتهیمیر و دهنیه در کزبره کفته شود

تملول وقتاد بری و عمول هندی انتر کنکار در قنابری کفته شود **تمتم** بضم هر دو تا و سماق هندی تتیا و تتری در سماق کفته شود **تمر** فارسی خرما هندی کیجور در شیر تازه جوشانیده و قدری دارچینی یا رکده بخورند مذهب آلود و باه را زیاده کند و پشت و رک نافع مبنی او زاید و مضر صداع مصلح ان بادام و خشخاش **تمر هندی** و حجو و صبا هندی را بتنهایی جهت تب دق و تپکا و غشی و جکر را نافع و مرطبست نیم رطل جهت قلاع و خفقان کم را مضمضه کردن کهنه مندبدل وی الوی سیاه **تماح** بارسی بهنک هندی کرچه مجهه سرکهی او جهت سفید کردن دندان و نور چشم کشنده نافع ضماد پیه ان جهت کزندکی جانوران و تب دق کهنه مندوکوت وی با سفناج بزندوبه لاغر بخورانند فربه کند حکم وی بخور کند دد شیطنت مجنون جنون زایل شود و دندان را بلیت وی بر باز و بر رانت بندند مجامعت را قوت دهد و چشم

چپ و یسار بر مجذوم بندند جذام سایل سازد

تنبول پان است در تانبول کفته شد **تنکار** بارسی شنجار هندی سوهاکه شکن کهار دو نوع بهم معدنی و مصنوعی جهت دندان نافع و بکرم ان از خردن کهه دهد **تنوب** و تنج مشهور هندی صنوبر کوچک و قطر انرا زاقت و تخم انرا اقطم قرنیش در صنوبر کوچک کفته شد

توت حلو و فرصاد بارسی توت شیرین سپید خون فاسد از و متولد لطف و دیر هضم مصلح ان سکنجبین **توت حامض** بهتر بین و بی سیاه و بزرکی بتنهایی بد را نافع مضر تنش مصلح وی انار **توت وحشی** و توت العلیق شیرازی توت کل هندی توت جنکلی در علیق کفته شود **توتیای** و توتیا ریخ و بلدر البهود و قصیده شیرازی ترزی اصفیا قدام کرمانی مادر وخت سیری در ریتهندی ساتهری با شراب بزندبیاشامند باه را زیاده کند خلطهای غلیظ و نزله را در سینه و بالش باشند نافع **توتیا** انواع است توتیای هندی نیلی توته بجهت ریش و قیف و خصیه و مقعد نافع بدل ان نیم وزن ان توتیای **توتیای اکبر** نوعی از صدف عربی شبیه کوهید در صدف کفته شود **توتیای**

اصفیا و بهزمزی و توتیای سپید هندی سرمه در اثمد گفته شد
و در کحل نیز گفته شد توتیای بصری و سفالک هندی کلکسیر بزبان دکهن
کلکسر و کیل کیر با لیر دختران و تخم تربوز جهت ریاح ظفلان طلاء ان
نافع و مجرب توتیای روی و ان جوهریست مفید مایل بزعفرانی و خواص ان
بمکان هریک گفته شد پاریس کلان سلیمانی توبال النحاس هندی کحیت
تانبه چون مس تافته بکوبند بدافند در حال گشتن تاریکی چشم را زایل
کند اگر کحل خورد باید مصلح ان سرکه توبال الحدید هندی کحیت لوها
نافع بوجه جهت الشهاریه تیزو آنجوس است

تیمار طب هندی انجیر ترتمایل و بهق طلای
ان نافع و بیاض العین و خسونت حلق و سینه و تشنج حرارت بلغم ثور
بوجه بنجدرم بخورد و طلاء ان سودمند جهت گزیدگی عقرب و
رتیلا و مار سیاه و بری باعسل جهت سگ دیوانه و ریشهاکه
رطوبت از ان روان بوجه و مولد مره سودا مصلح و بی شجیبن
ساده تین یابس هندی انجیر خشک ضماد ان بر دمامیل و صلح
نافع شراب و بیاض سرفه کهن را زایل سازد در اب جوشانیدن غرغره
ان خناق را تحلیل دهد اکلش در دیشت و تقطیر البول را
نیکو مضر جگر و سپرز مصلح ان مغز کدکان و مغز بادام بدل ان

خبر صنوبر

خبر صنوبر تیلنده بمریتی تیزو است

باب الشاء ثافیا و تقیا

و نیتون هندی گویند سداب جنگلی سپیدرم ان باماء العسل مستقی
را نافع مضر ضیق النفس مصلح ان تخم بعد از ان غرغره لبیر تازه
و پی ان سکه و بدل ان حرف ثا رمز و رجو پاریس توبیا
هندی چو نلائی در لوبیا گفته شود ثالس قیس حرف یا ایست
پاریس تخم اسپندان هندی رائی اقسام آن در حرف گفته شود

ثدی پاریس پستان ادمی و ضرع پستان چهارپایه را گویند هندی
کهیر یعنی گوشت اندرون او بهتر ان باشد که از حیوان تعلق
گیرند از خوردن او عورت را شیر زیاده شود مولد بلغم مصلح ان
نمک

ثرط و اثرشی پاریس ریشم هندی سریشم در اسراش گفته شد

ثعلب روباه هندی
لومڑی در اب بجوشند و طلا کنند دمه مفاصل را نافع بیدان
در گوشی چکانند دمه را نفع دهد ادمان ان دمه گوش و کری
را ببرد یونست ان پوشیدن سرد مزاج را نافع

تقاریر بفتح اول و ثالث و تشدید ثانی بفارسی دستنبو
اصفهانی دستنبویه و در آب مرد دستنبویه گفته شود هندی
کچره **تفاح** بضمتین بهمزه و حرف هندی ترجه تیز کی در حرف
گفته شود

تلمثان و طولیدون و قناعیه بعد الثعلب بفارسی انگور
هندی کاموری در عقب الثعلب گفته شود **ثلج** بفارسی برف و
یخ و جمد و جلید هندی پالا در جلید گفته شود **ثلج حبیب** و
زمهریر اسپوس هندیون چینی مثل سنگ سفید تب دق را نافع در
اسهوس گفته شد

ثمر الورد و جوز الاهیل هندی میوه سرو کوهی در اهیل گفته شد
ثمرة الطرفا و غذیه و خرمازه و کرمازه و هندی بار جهاو
در خرمازه گفته شود **ثمرة الشوک المصری** و جلنار هندی
کل انار در جلنار گفته شود **ثمر شجرة الروم** و مقل هندی
کوکل در مقل گفته شود **ثمرة العلیق** توت سه کل هندی
انکتاره در علیق گفته شود **ثمر سرو کوهی** تخم دهل است

ثوم بفارسی سیر هندی لسن باغی دو نوع
بود بستانی و بری بستانی را کراثی و بری را اسقردیون خاکر
بستانی

بستانی با عسل بر بهق طلا کنند زایل سازد و اکلش کرم بکشد و علق از حلق
بیرون اندازد جهت گزیدگی سگ دیوانه و رتیلا و اپن عروس و عقرب و
افعی با شراب خوردن و ضماد کردن در دردهه را نافع و بول را نداو
باه و منی افزاید و قولنج و عرق النسا را سود مند ضرر جلیم و بصر و
سمع را ترک و روغن بدان ثوم بری و اسقوردیون و
گفته شد و خواص دیگر انت با عسل گفته بعلتهای مزمن لقوا
و بلغم و فالج و لقوه و خدر و جذام و برص و بهق را سود مند ادمان
ان هر روز چهار مثقال با تخم خواص در اسقردیون گفته شد و نیز
در سقردیون گفته شود **ثوسش** بضم اول بفارسی پودینه کوهی
هندی پودینه دوکری در رجاخا گفته شود

ثیل و نخیل و نجد و تخم بفارسی بید کیا و ان قسم
و ثقف و جناح البیش و ثوکة الاس و انجره هندی استکل جهت
جراحتهای تازه و منع نزله کند بیخ ان تر دور کند و اد را بول
یعنی عسر البول را نافع اسهال باز دارد تخم و برگ سوخته سازند طبیخ
وی یعنی جوشنده و بریشی شانه را نافع

باب الجیم جاوی و رکم و قوقو و
ذهقان و خلوف و شعور الصقالبه و زعفران هندی کبیر در زعفران

گفته شود **جاوری** سه نوعست یکی را بعربی دهن پاریسی ازرن بلندار
الم هندی جنیا مریتیه برار و کنندری برک **نوع دوم** عوت جاوری و
فارسی کاورس هندی کنکونی مریتیه رالم کنندری **نوع**
سیوم نیز از کمال فارسی نامش هندی ساوان در خواص مثل
نزدیک اند کرم و خشک شکم را بندد و بول را اندخون از ور تولد
نفوذ دیر هضم زن اگر نان کن خوابچه اندازد و مصلح ان شیر تازه
و روغن بادام یا گاو یا کنجد بدن و زیر در شکم بستن برگ **جاوزها**
و گاوزبان و جرا البقر هندی گاو بهره در جرا البقر گفته شود **جاو**
النهر و سلق الماقسم نیلوفر در اراستیاده رویه هندی جنسی از
کنول جگر و جزب و ریشها کهن را نافع بدل ان بطباط و
جالوس در هندی فارسی خشخاش انواع ان در خشخاش گفته
شود **جاذکوه** پاریسی لباس هندی جاوتری در لباس گفته شد
جاسه و ناقلا قبیط از قسم سیم تخم وی کوچکتر از سیم چون خشخاش
دانه او سیاه کردد **جاکو** و تشمخ و چشمخ هندی سیل و
جاکسو نیز گویند در تشمخ گفته شد **جالنگنی** ابرکا گیاهست
جبن طیب هندی پنیر تازه و تر طبیعت ان سرد
و تریست دفع مضرت کیکه سم خورده باشد بکند لیک تعلق مثانه
ایجاد کند

پیدا کند مصلح وی عسل یا قند و زیتون **جبن** عتیق شیر خشک و کهنه را
کرم و خشک است مصلح ان شیها و بد تصر معده دانوار هضم و تبخیر اد سدکرده
پیدا کند مصلح ان اخروت **جبس** وحشی هندی کچ در جبل گفته شود
جبلیج بکسر جیم اول و فتح ثانی هوز و ملا جیم و جیم کنند پارسی جرا هندی
هندی درخت نبوت و تر بدا کحل ادمان غنی پیدا کند مصلح ان روغن
بدان شیر تازه بدل ان خربق
جدوار پارسی اسم فرد وار عربی ماه فرنجی هندی تربیه باوزن هم
اسم بابونه تخم خیارین و انچه از ان بعلت قولنج و دلو کرده
و درد معده و مثانه و عسر البول را نافع مسند کسیکه از خیارک و طاوس بر اعلا
باشد تربیه ابا قدری سرکه بساید و بر موضع مرض طلا کنند نفع کند
در ابتدا بعلت خنازیر طلا کنند اکلا و للا علا مفید و بر احتباس
تازه و کهنه با خند اصلاح دهد مقدار نیم درم با بابونه و انیسون مثانه
تقویت دل کند و رحمت بعد السیر و استسقا و مثانه و عسر البول را
نافع و قایم مقام تریاق فاروق مضر با معا و مصلح وی شیر تازه
یکه ابی نافته باشد **جدال** و جراده و ملخ هندی پتد ادر جرا گفته
شود **جدب** و حماض عربی نخم النخله و قلب النخله هندی کیتیا کهجور
و کبیر در جمار گفته شود **جدران** علک و زیان

جهیر بریو بستانی میباک بریا انهقان و بستانی را کف عالیه
پارسی بادنجان و کنگر سپیدار در کهرک ادمان ان تاریکی چشم را
مصلح ان کاسنی و بقلة الحمقا و سرکه مینی نرم کند نعوظ را
وان را بکوبند و شیره ان در بینی اثار ترش ریزند انار شیرین
کردن تخم وی بعوض را نشی استعمال کنند جهیر الماء وقوة الثقیل
وکرفس بی هندی را جمع شهر بر انواع ان در رکن کفته شود جر
قسم با قلا هندی سیم جر جر المر بر ترمس قسم سیوم است جر در مصر شیعه
و در ترمس کفته شد جراد پارسی ملخ هندی تیذا انجوران
غیر البول و بوا سیر را نافع خاصه زنان را اکلش تقطیر البول
وکزیدکی عقرب را لعوق مذ ملخ در اربا بجد او مذ تت ربع
او بریند ذرایل سانفا کلا ان حکم الف مصلح ان ساک الفتا
جراد البحر و اربیان هندی چهلک دراربیان کفته شد جرادة
و فاره پارسی موشی هندی چکاجون بکافند بر کزیدکی عقرب
نهند دهن را ساکن کنند و بریان کرده بکافند بر تا بیل
و خنازیر طلا کنند لعوق مذ اکر بکافته ان بر موضعی
خار پا بیکان پا چوبی رفته باشد طلا کنند بیرون آرد
جرجانق و جرجانی و کرمدانه و کردمانه و مازریون و مورد
زرد و بیضه

زرد و سعید هندی انجروبه در مورد کفته شد جرز پارسی کندر هندی
کاجو باده و انجریکی دیدبول راند دیرهم شهوت جماع انکیزد مولد
نفخ مصلح وی ابکامه و سرکه و خردل چون بانمک خورند حکه و بیرز
را نافع جرار الری هندی سرپایه در اشقاقل کفته شد و در شقاقل
کفته شد جرار تقلیط هموز سرپایه کفته شد جرز نافع و شرقا
وکزنار کی هندی تخم جهاد و دورم مستعمل قطع رعاف کنند با
سرکه بجته ضماد کنند سپرز و ورایی شش را نافع استعمال کهن باز
بند دو برطوبایی رحم که از زنان روان بود نعوظ مذ مضر
مصلح وی دو قوبد لش بیموزن پوست انار

جسرو وارو و خرو ذارو و فاریسی
خولنجان هندی کلفیجن بیخ پان است در خولنجان کفته
شد جسیم و خمی هندی کوکهرو در خمی کفته شد جاد
پارسی زعفران هندی کسیر در زعفران کفته شد
جشمک هندی چاکسو و تیل در
تشریح کفته شد
جص و جصین پارسی کچ بسر که بسرشند و بر کرم رعاف
داشته باشد طلا کنند خون بینی باز دارد و بر لنکیک انجوان

طلاکنند لعوبهد

وقولیان وکبیر وکبیر کوه پارسی دارشیشان دونوع بعد صغیر وکبیر کبیر را
پارسی عنبر بید صغیر را ایلیز ازیکل اربه هندی بیهکره هر پوست ان درخت را
کار بهل نامند تازه ان جراحتها را تازه را نافع خشک ان ریشهای کهنه و
بد را نافع بخوران کرندکان را بکبر برانند بکدرم حافظ افزاید مضر معده
مصلح ان حمام بدل ان پوست سلیخه بکندر پارسی دار

جغری وکفوی یونانی فیف هندی سکل خرما در

کفوی کفته شعه

جل ودر هندی بهول کلاب ورد کفته شعه جلبوبه ونوعی از
الماکین هندی عشق پیچ در بلاب کفته شعه جلنار پارسی کلنار ازان
کل صدبرک وکل انار برای تکمیل الدم وتسکین هندی خون شکم هندی دبا سه
پزند ومضمضه کنند جوشش دهان یعنی قلاع را نافع مستعمل دودرم
مضر سپرز مصلح وی کتیرا بدل وی اقماح رمان یعنی انار جلنک
وجلبلیخ هندی نوشت در جلیخ کفته شد جلجلان پارسی کشنیز و
کزبره یابس هندی دهنیا در کشنیز کفته شعه جلید وتلج پارسی برف
هندی پالا سرد وخشک بالنوش هضم را قوت دهد سرفه وتشنگی آرد
معده را براند جلغوزه وبادام کوهی شیرازی بحری کرمیاه را قوت

دهد

دهد

دهنی افزاید رخوم ان بلوط را نافع مضر سپرز مصلح وی شکر بدل وی
جلوزه کبار جلغوزه صغیر کبار وان ثمر درخت صنوبر پارسی بانان
هند چلغوزه او درخت صنوبر کبار کفته شعه جلجلان مصری وبیش هندی
بجاک درپیش کفته شعه جلجلال حب افشمای سیاه است درخشکی
کفته شعه جلنوچه وتوتیخ پارسی بودیه کویچه هندی نیز مشهور بودینه
کویچه جمار بفتح جیم وبحر النحار وملد النحله والب نخل پارسی مغز سر
درخت خرما وبیه خرما ودل خرما هندی تیتیلی کهجور رجبت خشونت حلق
واسهال خون شکم وکزیدن عقرب وزنبور ورتیلا اضمادان مفید و
مضر سده مصلح وی خرما با عسل بدل وی تر بنج جمانا وقند پارسی
خیار بالنک هندی کسیرا در قند کفته شعه جمار النمر وجمار النخل
وسلق الماء قسم نیلوفر هندی کنول در جمار النهر کفته شد جمد بفتح
جیم پارسی یخ قسم برف لیکن لطیف تر از برف است جمشیر وجمایی
شلیمان وریحان سلیمان هندی نیز مشهور تلسی وریحان کفته شعه
جمد چینی وان تلج چینی است هندی نکچینی چینی در تلج واسبوس کفته شعه
جمست ان سنکی بفتح جیم وسکون میم مایل بسرخی معدن ان سنکزار
از مدینه منوره ازان ظروف سازند وبراث شتر هندی نیز ان کنند
اکر با خود نکاهدارد از نقوس ایمن باشد در مثیب جام خواب بهداز

اختلام ارمان باید جمیز یونانی شیقوحوریوالیاسو قاسمین وتمین العتی
وان نوعی از انجیر هندی کواسه نوع سرخ و زرد و سیاه مشتران جهت
ورمهاکه دشوار تحلیل باید مثل خنازیر خمادران نافع و دمامیل را
نضج دهد اکل ثمران شکم راند مصلح ان سکنجبین

جندبیدستر بالضم جیم وسکون نون و
قسطریون وغربیان بارسی قندس قیر وخایه سگ ابی وس الثعلب
وخصیه حیوان بحری وان حیوانیست مثل سگ در آب و بی آب زندگی
میکند اسراقندر گویند جهت عصب سر و فالج ولقوه وخدر و نسیان
وصداع سر بجوران مرنفج تا محلل بعد حیض راند بجیر مرده وزنانرا
وشیم بیرون اندا کلا و بخورا و در قضیب چکانیدن عسر البول
از سردی و بلغمی بعد سعوط دهد یکدرم کشنده مصلح ان تخم خیار
بودینه صحرائی و عسل و حماض بدل ان وج یا مشک جنبر و عیص
الراعی هندی را انجکیده در عصی الراعی گفته شود جندالرمان کل انار
بستانی نیز و از کل انار هندی کل انار باغی گویا اند منفعت ان
نزدیک بهم انار است جناح العنقا و عوشق و حب النزلم هندی انگشت
درحب النزلم گفته شود جناح الطیر پارسی راس هندی حیت و
رواس بکندر زنای و چکی و غیره چهار قسم است در رواس گفته
شود

جناح النسر قبام قلا هندی بیر در باقلا گفته شد جناح بال مرغ هندی
بر بازو ویرمرغ را گویند جنکها سروکا بهل ابهل است
جوز وخف پارسی کرکان هندی اکروت اکلش شکم را نداد مان
ان حب القرع بیرون اند باعسل و نمک و پیاز بر کزیدگی سگ دیوانه
وادویی پوست اندرون بسوزانند و با شراب سحق کنند و زن
بخور بر کیرد خون حیض باز داند و منقال پوست درخت و وی
وی بیاض مذ تقطیر البول را نافع اکلش کرم مزاج را مضر
صداع اند و زبان را کرانی شود مصلح ان سکنجبین و خشخاش
و بادام بدل ان حد الخضرا یا نارجیل جوز هندی و نارجیل و
نارکیل در نارجیل گفته شود جوز جندم و کندر کندم و خود الحمام
شیراز کل کندم هندی پهلول کیهون یک منی انوا ید و فوبیا رد
وباه را بسرا نکیزد و منع از زوال کل خولنجان کند جوز بوا و
جوز الطیب هندی جاپهل قوت بعد طعام و حکر دهد شکم بند عسر البول
را نافع و منع قی کند و دل بسیار کهنه را و استسقای لحمی را نافع مند
مستعمل یکدرم یا دو درم مضر شش مصلح وی عسل بدل وی
بزباز جوز الابهر و ثمرة العوسج هندی بار سرو در ثمرة العوسج گفته
شد جوز الیقی هندی جاپهل دو درم فالج و لقوه را نافع

بدل وزشوره یا رائحی جوز الماثل وجوز ماتم وجوز ماتا وجوز بیل
وجوز مقابل وجوز ریشی از کوکنار و تشوره هندی دیشوره
سه نوع سفید وسیاه و زرد و زهر دار است و انکی
ازوی مضر نبود و یکدرم کشنده مصلح ان قی یا شیر یا نبات
جوز القیء وجوز القی هندی بیل درجوز القی گفته شد
جوز المرء وحب کاکیج یا ریگ جوز هندی گجکا درحب کاکیج گفته
جوز الاهل شعه جوز السرو شیراز کور کلاغ هندی سرو باغیکا بیل و
کوفته با نجیر پلیته سازند و در بینی گذارند گوشت را بجوشد
وبکاشراب نیم درم عسر البول وعسر النفس وسرفه کهنه و بلغم
ونسیان را نافع دهد اگر در اب جوشانند وزنی بر رحم او
از مقعد بیرون افتد دران نشیند نافع اید مضر دل و
وصفرا است مصلح وی سوختگل روغن بادام بدل ان

باب الجاء مهملة حاء

بعموزن بولت انار حاء الجمان هندی بود نه کوچک حبش بول
راند و بچه اندازد و با شراب و سبوس ضماد ان علت عرق
النساء را نافع اکل با طعام ضعف چشم را نافع با صره را
نگاهدارد و معده را و جگر را پاک کند دو مثقال فالج و لقوه و
نسیان را

ونسیان را نافع اگر در حمام بر جذام طلا کنند نافع مضر نیست مصلح ان نعناع
بدل ان یکدرم وبعوض افتیمون حاء المهر وسورنجان ولعبت بهری
وحاء المهر وسکوفه کل ان را عصاره مس گویند هندی پاویچی در سورنجان
کفته شود حاج وشیراز خار اروه پاریس خار شتر هندی تراونت کنتاره
جواب وتربخبیث ازان حاصل شود عصاره وی در چشم کشند سپیدی
ببرد تاریکی زایل کند کل وی بجهت نیشتر بخوراً و اکلاً وطلاءً
نافع حافظ الاطفال وحافظ الاطفال وفویل هندی گویند درخت
ودر فویل گفته شود حال الشعر شیراز ریسیاه دارد و بعربی کرفته
الاسود یونانی انبالس یا لیاپاریس سیاه دانه وفاشرا النفس یونانی
دلاک جگها در فاشرا گفته شود حاء الحمار وحمار الوحش واین هم گورخر
است بسوزانند بصروع دهند یا زیت وبخنازیر وداء الثعلب طلا کنند
نافع حاء الجوز هم است هندی مشهور مجرب خواص ان نزدیک گوزخوانده
حاء الحمار سم خراسانی هندی کبود کوه از نسم ان انگشتری سازند و
مصروع با عود داده صرع زایل شود با زیت بر خنازیر طلا کنند ان
نافع وشقاق دلت و یا را از سر ماشوه ضماد ان بهمه مندی حاء القطار
ابوخلاست حب النیل وقرطم بکسر قاف وفتح طاء مهمله حالوبا بالفتح
هندی سمندر بیل ونیلبر را نیز گویند بجهت بهق و برص سپید و

سودا و بلغم و حب القرع را نافع مولد غشیان مصلح ان روغن بادام
بدل و زنبور تخم لخطل حب الملوک هندی عشق پیچه در بلاد کفته شود
حب الصرار و مازریون هندی انجروبه و مازریون کفته شود حبق
و فودنج هندی بودینه و مازریون سپید را نیز کویند در جمیع کفته شود
حب غیر و حب النوم هندی افتمون در حب النوم کفته شود حب البو
و حب الکنج هندی کلخار در حب الکنج کفته شود حب البورد روسان بعضی
پارسی تخم اسپرک اندر جو در رسائل العصا فیر کفته شود حب النرم
و بذر الحرنقش پارسی تنکنبیر ازی حب الحرنف و غلغل السودان
هندی انجروبه و افتمون مینا و اید و تحریک شهوة جماع اردو بدن
را نیرو و قوت دهد و مولد اصداع مصلح وی بنفشه بدل وی تفاحل
حب القرع پارسی تخم بیدانجیر شیرازی کنوند هندی ایرندکی پنجه قدح
کفته شود حب البلسان بغیر مصر جاری دیکر نمیشود و بدین اسم ازین نظر را
نیز کویند و خواص هر دو یکیست جهت بلغم سعوط دو درم و کرم
شکمی و سرفه و عرق النسا و صرع و ضیق النفس و ربو و عسر البول
و کزندکی جانوران و دلسوز کهنه و نرو و دد سعوط را نیز شفا نافع
بهق و وزن دو درم بکیرند رحم بکیرند مستعمل ده درم مضر شانه و
مصلح وی کثیرا و بدل ان بوست سلیخه حبین و حبیبن و دیکر

پارسی

پارسی زهر عرب سم الخمار هندی درخت کثیر در دنیا کفته شود حب ملوا
و انیسون هندی بونوف خطائی در انیسون کفته شد حب الاثل و کزنا ق
هندی تخم جهاو در جوزنا ج کفته شد حب الکاکنج و جوز المزه شیرازی
عروس جنده و عروس برده و کوس و بذر الکاکنج هندی بیرانکاچه
بول راند و ریش کرده را نافع مفرح دل و سر و مصلح وی کلاب بدل
او عنب الثعلب حب السودا و شونیز هندی کلونجی در شونیز کفته
شود حب السفرجل پارسی تخم بید و شور و هندی سه دانه خشونت حلق
و سینه و قصبه الریه را نافع مضر بکرده مصلح وی نبات بدل
او بذر قطونا حب الرشاد و بذر الحماض و تخم ترشک پارسی تخم ترش
هندی تخم تریخ در بذر حماض کفته شد حب القطن و تخم پنبک هندی
تخم سنبالو در بذر الفنجک کفته شد حب القطن و حبین بونج
و خیفوفه پارسی پنبه دانه هندی کاپاسی و بونه ربو و سینه را نیکو
مستعمل هفت درم مضر کرده مصلح وی خیر بنفشه بدل او تخم خشک
یعنی الخروت حب القفل و بذر رمان بری پارسی نار دانه
دشتی هندی انار کابل حب القفل را منعقات کویند و خواص
در منعقات کفته شود در طعم و ایارک تلخی است فربه دهد اکر با
کنجد و عسل و روغن طبرزد نفخ رند باه را زیاده کند مصر صداع مصلح او

روغن بکل و سرکه بدل و در تعاب یا حب صنوبر حب القلقار و مرکبی هندی بول جهت دنوار
زادن بکتقال و چکیدن بول و راندن حیض و کندر بکی جمیع خواص نافع مضر بکی و حوایج ان مصلح او زرشک و بدل ان مغز بادام تلخ
حب الصنوبر کباب مشهور پارسی و هندی چلغوزه از درخت سوکن حاصل کف
جهت دلویت و دفع اعصاب و رعشه و عرق النساء نافع باه
و قوت مجامعت زیاده کند بنیه افزاید بدل او مغز تخم خوزه یا
بادام کوبیده حب الصنوبر صغار پارسی تخم کاج هندی کاجو نیز الف
و رطوبات فاسده را در شش نفوذ کند مضر سینه و سعال را آنرا
مصلح و بدل عسل او مغز بادام سپید یا چلغوزه حب الرمان هندی
جهت آنکه گفته شد بر دارد سر طلاق نماید نافع ایدیا بقی خواص در
راس گفته شد حب القلقل و ماشی هندی کلیتی در قلت گفته شد
حب العصفر و قرطم هندی تخم کرطم در قرطم گفته شد حب الرمان پارسی
انار دانه بهتر و بیرنجی غشیان را ساکن مسهلی قی را بازدارد و
عصاره او با عسل بهند جهت ریاح دیبا و سدا و دلو و
کولنج و ریش بینی را نافع دانه و بدل او سماق حب الانبار پارسی
پس پارسی زرشک و زرنج پارسی زبانان هندی زرچوبه گویند
در انبار پارسی گفته شد و خردل و کل سنبوی را انبر گویند و در

محل او گفته شود حب البان پارسی تخم غالیه عربی فستق الباویه هندی بام جماؤ
حکم و بلغم را نافع مضر جگر مصلح او روغن بدل او روغن سلیخه حب الملوک پارسی
ماهودانه هندی جمالگوته در ماهودانه گفته شد حب المحلب پارسی یا
پنجه میم هندی تاتاچوری سنگ کرده و مثانه بریزاند و حیض را ند و
دفع پشت و الوه مند مضر بدماغ مصلح ریتخ بدل او مغز بادام
تلخ یا تخم حمامی حب القرع پارسی تخم کدو هندی کدو کابیچ هاچته
تب صفراوی و سر و کبد گرم و روغن کل بیاض مند عرق النساء
را نافع و بر رکی علت مذکور ضماد کنند لوف مند یا قی نافع در حرف
گفته شد حب الخضرا و ثمر درخت بطم تیر اریس دو نوعیست یکی را
شاه بن دیگر برادر ماشاه بن هندی و ون جماع را بر انگیزد با
شراب پارسی که بیاض مند کنند یکی رتیلی و سعال و فالج و لقوه را نافع
ضرران شهوت طعام بردو غذا بدد مصلح ان کتیرا بدل
ان مغز جوز یا مغز لیسه حب البطم پارسی تخم خرزه در بذر البطم گفته
شد حب الکشر پارسی دانه امرود جهت دلو شش جهار درم نافع
مضر بگرده مصلح ان عناب هندی یا اسبغول حب الزنبیب پارسی دانه
مویز هندی تخم داکه بخدرم شکم را بندد مضر بامعا مصلح او
کتیرا حب بستان وحب قاقلی هندی الایچی دانه در قاقلی گفته شد

جبادر و ابونس و علوسین پارسی چوزوان قسم سگ است کوشت وی
سبک و خون وی ربو و عسر البول را نافع مضر قابض و قولنج و دشوار هضم
و مصلح و سرکه و دارچینی و عسل و زنجبیل حبق الغنا و مرزنجوش
هندی مروه در اذان الفار گفته شد حبق الراعی و برنجاسف هندی
دونا در برنجاسف گفته شد حبق النیل و حبق الغنا و اذان الفار
گفته شد حبق الوشفا هندی تلی در تونفل بستانی گفته شد حبق
نرنجانی و باد رنجبویه هندی رات بهل در باد رنجبویه گفته شد
حبق منیطی و صاحم هندی ریحان سپید در صاحم گفته شد و نوعی از
لودینه باشد حبق صعیری و حبق کرمانی و ریحان سرشوی هندی
مروه انواع ان در مروه گفته شد

حشوة الغنا مروه است

حجر النیس و باد زهروان تریاق فاروق طبعی است دراز هم شود و
کردهم و مخلفه نیز گویند و ان در شیروان برگوهی نامند و
امتحانش چنانکه سوزن در اتش سرخ کنند و بروی نهند اگر
لوک سوزن زرد شود خالص و الا مصنوعست و سبز رنگ و سرخ
و زرد رنگ بهم گزیدگی جانوران و سمهای نباتی و حیوانی و
ضعف دل و جهت قوت اعضا و غیره بغایت نافع و باه آلود
مقدار یک دانگ

مقدار یک دانگ بکار برد حجر الحیه پارسی سنگ مار مروه و باد آور
هندی سن سانپ در قفار مار باشد دو نوعست چون از کوشت
گیرند نرم بعد از هوا سخت شود امتحانش در اب نیفوکند از زند
و در ظرف چینی نهند در حرکت اید و روان کردد خوردن و با
خود داشتن و بر موضع زخم نهادن زهر مار را نافع و بر زخم مار
بچسپید اژدها حجر النمر بروی خطوط باشد بلون مار خاکستری حجر
هندی نوعی از شادنج پارسی شاذنه هندی سلیمخوان
از مقعد اید قطع کند بوا سیر را سود دهد اکلش کرندی عقرب
را نافع و ان سه نوعست حجر البلور پارسی سنگ بلور سرکه
هندی در خوارک ترسد نترسد حجر الدیک سنگ است در شکم
خروس یابند بمقدار باقلا بلون ابکینه بکبی هندی سنگ است تشنه شود غم
واندوه بر وی حجر الرحا پارسی سنگ اسیاب و ایا هندی کرندکا بهتر
حجر المنار سنگیست در مناره ادمی پیدا شود هندی مناینکا بهتر دو
نوعست یکی سنگ کوده و دیگر سنگ مناره در چشم کشند سپید چشم را زایل
کند حجر النار و حجر الصنم و حجر الزناد و انواعست سرخ و سپید و سیاه
پارسی سنگ اتش هندی چقماق کما بهتر در خرقه بندد و بر زنند
دشوار زاید بندد آسان زاید و محق کنند و بر علت خفاز بر بالند

خشک کرده و هم بر ریش دشوار رود نیل طلا کنند بهتر است **حجر الحمام**
سنگیست که در زیر دیک حمام پیدا شود در ابتدای علت سرطان حماد
کنند نافع و معالجه سرطان که در هم پیدا شود است **حجر البقر** در مصر
خوزة البقر و جاموز بهم و گاو زهره شیر از ایشان زاده در میان
زهره گاو باشد هندی گاو چه روی باشد این سنگ بر موضع سپیدی
طلا کنند مور سیاه الله اگر علت داء الثعلب بر وی باشد یکبار تا
اسبوع یا بیشتر زن حمل کرده الطفل دهد علت ذبه دفع شود **حجر**
قیطس سنگیست سخت زرد رنگ حل شود جهت دنبلها و اورام
طلا کردن نافع و نفث الدم و اسهال مزمن و دق مثانه را با اب
بیاشامند نافع زن بخورد خون حیض که دایم رود بهندی
حجر الرخام و طین قیمولیا فارسی خشت هندی است در طلی قیمولیا
گفته شود **حجر الدم** و سادیخ هندی ساسلید در سادیخ گفته شود
حجر الدم هاریست سرخ پلنگ ان قهره ایست از پنها نی پنج دم پلنگ ماده
یابند در شیر گوسفند اندازند شیر بریده شود اگر نزد تنور بر بند
هم نان تنور بر بزند بر جراحت ناسور یا سایلیا بمالند نه سالف
زن اگر قدری بخوراند آسان شود و مرد نزد خود دارد هیچ زن ازو
باردگیرد **حجر الحطاف** هاریست سنگ بر سنگ هندی ابابیل کریست کابلتر

بر مصروع هندوستان زایل کند **حجر الذیب** هاریست سنگ پشت اهل شرق
بوقلمون یونانی اسطوخوس وان چند رنگ را طرمیتون
هندی نیشی بهترین ان سبز رنگ و قت زادن بر ران زن حامل
بندند آسان زاید اگر کسی را برق نفتد یا از آتش ان
هول دل شده باشد چند نوبت با سائیده بدهند بحالت
اصلی باز آید در علت خفقان در کل او یزند و ان شسته
بخوراند سود دهد **حجر النور** و حجر الروشنائی هاریست مرقشیا
هندی بون هکیی وان در مرقشیا گفته شود **حجر الجوهر** وان
سنگیست اسمان گون مشهور هندی لاجورد در لاجورد گفته
شود **حجر قطاطیس** هاریست ابی رنگ هندی چمک کاهربهتر در حکم ان
وحیوان خبث الحدید وان مثل نوزن وغیره نانده باک
قدری با سرکه بخورند جذب کند جهت دق دست و پا لرزه
وتشنج یابس انرا کزار خوانند اکلد و طلاعاً ساکن کند
و بر جراحت تشنج زهر دار و هندیه سالف قدری در ران
زن حامله بندد زود زاید از بول نیز سخت کردار خون
گوسپند تیز شود **حجر الاحمر** سنگیست بلون لبد نوعی از الماس
پست دانکی گشنده بود **حجر مشویه** عربی کلس هاریست نوره

شیراز از ایک هندی چونه در نوره گفته شود **حجر بشور** پارسی بسر ضم اول
هندی جنوایی در سند گفته شد **حجر النسر** و حجر العقاب و حجر البهت
و حجر البسر پارسی اکنگت و حجر المهت هندی کجلی سیاه در انگلت
گفته شد **حجر الطور** و حجر الدم هندی سلیسد و جادرس و غیره
شادیخ گفته شود **حجر ابوالهول** سنگیست مانند عاج پارسی سنگ سنگ
شیراز از سنگ رخم هندی سنگ بلیته و سنگدار و سنگ جراحت
بر موضعی که خون روان بود قطع کنند نافع **حجر العلم** و حجر اعرابی
و گفته شد **حجر الکرک** سنگیست بغایت سپید هندی سنیپ پره
و سنگدان دریا و کلو بندند دفع کند و بر دشمن ظفر یابد و هر که
بیند دولت دارد و با خود در وقت جنگ و نزاع نشود و محق
کرده در هم کنند سپیدی قدیم و جدید را ببرد **حجر الکبریت** پارسی **حجر اسیوس**
چینی در اسیوس گفته شد **حجر القیر** و حجر الشعر وارن گف دریا
هندی سمندر بهین در قیشور گفته شود **حجر الحیوة** در ماهی
یابند چون بیاشامند سنگ کرده زیر اند **حجر الشفاف** پارسی
سنگ خف در قیشور گفته شود **حجر الشوشه** و حجر الشطرنجی و
هندی سنگ مرمر در مرمر گفته شود **حجر الکلب** شناختنش بر سنگ
زنند سگان را بدهن گیرد هفت سنگ ریزه ازان در ان اندازند

وازان

وازان ارخفه و شخص در میان ایشان دشمنی سخت افتد اگر در شراب
اندازند و بخورد اهل مجلس با یکدیگر جنگ کنند **حجر الوشاقی** و حجر النور
هندی سوهنگیی در مرقشیثا گفته شود **حجر البرام** پارسی سنگ ابی هندی
بهتری که بران کارد و شمشیر تیز کنند و تیشه و حربه را بدان ادبند
برسنگ زنند قطعاً اوازر نکند **حجر الاسکفه** بفتح اول و تانی و کسر ثالث
سیماب است هر کفشگران بران اوزار یعنی اوزار تیز کنند سنون ان
جهت ورم ناف و ریش را نافع

حدق پارسی بادنجان هندی ایتکس در بادنجان گفته
شد **حدید** پارسی اهن هندی لوه و ان سه نوعست در اب سرد
کرده اندازند و بیاشامند شکم بندد و ریش کرده و درد سینه و
هیضه و استرخای معده و سلسل بول و دنه معده را نافع و باه
را قوت دهد برادهٔ ان بر کسی بندند ازدرد خواب دندان بجاید
دیگر نخاید کسی هر برادهٔ خوله باشد خشک دهن و دندان را مصلح
وی شیر تازه بعد ازان مسهل قوی و بعد ان مسکه **حدج** پارسی کوهت
هندی اندر این خام در حنظل گفته شود **حرمل** و سمحون دو
نوعست یکی عاقی دوم عربی یونانی موبی و بساسا پارسی
صندل و سندر دانج و اسفند شیراز نیوند و هزار سپند هندی

سداب بیار اکلش محرک جماع و نوبه الدو بول وحیض را اندازد
دوانه لبه بیرانه یک و نیم مثقال سفوف آن بخورند علت عرق النسا
ونقرس و فالج را عظیم نافع مضر بسنده وصداع مصلع و فواکه
ترشی بدل ان جوز عربی حریونانی مویز خوانند با تخم سداب
یا بیخ ان

حرنف و عکوبیار سی کنکر هندی انجروبیش دمعه را سود دهد و باه
را زیاده کند و باد و بول از تن بیرون آرد مضر دماغ و
صداع مصلح ان روغن یا مصطکی حرات هندی رای جیکا
در خودل گفته لغت حرس و اشتان هندی مورم در اشتان
گفته شد حریر و ابریشم در ابریشم گفته شد حرف و حب
الرشاد سر بانی مقلیانا عربی تفاپاریسی تخم سپندان و تره
تیرک و شنبحیر یونانی فوذ امومن و حرف ابیض و
سپید و حرف بابچ و بذر بلاقیس هندی سرسون وان
انواع است خوردن و طلا کردن موی زیر دندان نگاه
دارد و عرق النسا را سود مند و ریش شریر بیدارد و استرخا
و جمیع ازار را نافع گزندگ عقرب و جانوران زهردار
ضمادان سود مند اسقاط حمل کند مصلح ویر شکر بدل ان
خودل

خردل یا تخم تره تیرک حربق سیاه هندی ابیتا بربریه ابیته صفراوی
برم و حرارت و تنقیح و تنبیه معاد و زهر و یقی و حبن را دفع نماید
حربا بکسر اول و خا مالون یونانی و پارسی افتیمون است و بقیط
کربا لوو سریانی لوسمار هندی کبوکت موران ناخنه حرد در
چشم باشد پر کند و خون از آطلا بر موضع مو کنند دیگر نروید
کوشت و بیخ قاتل است معالجه کسیکه خورده باشد سرکه تیز
یا شراب بخورانند بعد قی کندیس ان روغن کاو دهد و
سرو بیمک تمیید کنند حرب بکسر اول وطلع هندی کمار درخت
کبود در طلع گفته لغت حرفا وجلفار و شفار و شکر پارسی
مرکب موش عرب ترا ایالک هندی سنبلکهار در سنگ گفته لغت
حرف الماء و سیسبزون و حرف فوذ ارمنی هندی درخت لون باقی
ورق ان خام یا پخته خورند بول راند حرجان بفتح اول و حرجل
ملخ هندی بندا خرموری نداله باشراب جل کرده خورند در عقرب
را نافع حرا بفتح اول و نازی وخراه و روفوا و نیار دیه و خلیفه
شیرازی جرکا دروغی اهودوسک هندی سداب دو نوع شریر
و بستانی بهتر را خیراز کویند هر که اکلش بادهای غلیظ را کند مضر
بود حبس و قطع مینی و تنقیح الدم مصلح ویر بادرنگ بویه بدل ویر

سداب یا بی حرارت بسیار شیراز مرده و سنگ هندی سداب نا بیز اکلس
صدع را نیکو سازد و سده و سیر زنگ باید و رنگ و دماغ را
لوعه مسند اکلا و طلاعا و بوا سیر را بسیار ازین دوا نیت حرارة
حجر الحجر و بیق الحجر پارسی کل سنگ هندی هو نیز بر بروی
سنگ حاصل شود بر سر طلا کنند سبوس گرو حراز یعنی بفاز ایل
کند و علت قوبا یعنی دادر الوعه مسند حک بفتح اول و تشدید
سکر پارسی خار سوزنی شیراز خار خشک اصفهان مزوا بضم ب
حصی اللمیر هندی کوکبرو و برو رهبا دکرم ضماد ان نافع و
ریشی بن دندان را و عفونت دهان زایل کند اکلس دلعه
مثانه و عسر البول و قولنج را لوعه مسند سنگ کرده و مثانه بسیراند
باه و بنی افزاید باشراب دفع سموم قتاله باشد مضر سپرز
مصلحان روغن بادام با کنجد حشیشه و بذر قطونا شیراز
و پارسی و برق نیکو سرپاذ فلیون و اسفبوش هندی
اسبغول کاپات برمثانه و دو رهبا کرم طلا ران لوعه مسند
حشیشه خواسانی درمنه و خشیرق هندی مروه در اذان
افعار کفته شد حشیشقیل و نقاقل هندی سرپاذ در اسقاقل
کفته شد و در شقاقل هم کفته شد

حصرم بکسر اول و تشدید ثانی پارسی غوره بفتح اول و کسر
هندی داکام دفع صفرا کند و شکم ببندد مضر بالات شکم و بنی مصلح او
انیسون یا عسل بدل و پرسیاوشان اترج حصین بفتح اول هندی حرایته
در درس کفته شود حضیض شیراز بیول هندی پلیل سه نوع یکی
هندی مشهور قسم چهارم را تیراز بیان ملک و مشکل خوانند طلاء ان
مجموع در رهبا خبیثه و کلف و لیشهای دهن و در بر را نافع در حشیم کشیده
روشنی افزاید تاریکی زایل کند مالیدن و خوردن و حقنه کردن (؟) سنال
کهنی و ریش رعه را مفید غرغره ان خناق را زایل کند فوزجان
قطع سیلان رطوبات رحم کند و بالیدن نفخ الرحم و سرفه
و یرقان سیاه را قاطع طلاء ان بر کزنو یک سک دیوانه مفید مضر بسیز
مصلح ان حمام و مصطکی مستعمل از و یکدرم

حلبه بضم اول و فتح ثانی و قریه پارسی سلبیز و
شنبلیت و شنبلید هندی میتی اکلا و طلاعا به و رهبا بلغم در و یا و
بسیرونی را تحلیل دهد و سینه و شکم و حلق را نرم کرداند و سرفه
و ربو و عسر البول و مسر النفس و بیع السیر را لوعه مسند و ماه را زیاده
کند و سر دانه لوبیا خوار را زایل کند و بسر ان بخورند لوعه
لیث و بخور و سر در مثانه و چکیدن بول و دلعه رحم را لوعه مسند

صفراء مصلح ان رومی قسط حلزون بفتح اول و نم ناک و قسم صدف
در ودع و شیح و صدف کفته تقد حلتیت صمغ محروث الاکیدان نوراء
پارسی انکزه شیرازی انکوزه کنده هندی سیاه دو نوعست سفید و طیب
کوهیست هندی کوهی سرخ رنگ بوی و منش سبز رنگ باصل در خشم کشند
روغنی افزاید و در ابتدای ترول اسهال جشم و تب ربع را نافع بود
و باد را بکشند ضماد ان با سرکه با شیر کزیدکی سکدیوانه را نافع
و صرع را بغایت سود مند و نخم تیغ و تیر و هر دو را در را نافع
حیض را اندکی اندک اندکی در سور اخ قضیب نهند نعوذ الله
و بسور اخ دندان نهند در دراسکن کند دمان ان بوا سیر و
فالج را سود مند مغز چکر و معدهٔ مصلح و بری جوز بویه یا قرفه
یا فلفل بدل ان محروث در خت ایست باشد حلتیت و بلاب
هندی عشق پیچه در بلاب کفته شود حلاق الشعر شیرازی ایکنده یی
چونه در نوره کفته شود حلیمو ان بیخ حماض بریست هندی
جز ترنج خیکا در حماض کفته شود حلاحل و حلحل و بلیلوس
شیرازی بیاذ عربی بصل الزریر هندی بیاز خیکا در بصل الزریر
کفته شود حلتیت و لعلیت بر بری و شور نجان دو نوعست
هندی و مصری هندی با نوچی دلفوس و شاصل را نافع باشد
و سهل بلغم و خلطهای غلیظ مفرسبز مصلح و بری شیراو صندل و کابلی بدل
ان زیره یا توفل
حمرهٔ هندی
انبج در تمر کفته شد حماض الابل هندی ترنج در اترج کفته شد حماض
بری و سلق بریونیا یا طرناق اندیون شیراز بیخ ان را حلیمون
هندی ترنج خیکا و ورق ان مانند کابی بوی تلخ بیخ ان مدر و قطع
بول کند بیخ و برگ با سیر کشند و بلیسند سبج و اسهال دهور را نافع
حماض الارض و کشوث هندی مروه در بندر الکشوث کفته شد
حماض البقر و حماض بری هندی ترنج خیکا و کفته شد حماض بحری هندی
ترنج باغی در اترج کفته شد حماض الارض و امعاء الارض هندی
کیجوه در ج اول این کفته شود حرالارض پارسی خارخسک هندی
گوکهرو در خسک کفته شود حمص پارسی نخود هندی چنا
سه نوعست سپید و سیاه و سرخ بول و حیض را نیک کند و
باه افزاید نفاخ بهست روغن ان قوبا را زایل کند و
ریشها و سرطان و خارش را نافع دهد در سرکه تر کنند بامداد
ناشتا خورند و نیم روز صبر کنند کرم شکم یک تن در اثر کرده
خورند انغاظ الله و قضیب را قوت دهد تخم سیاه کچه هندی انف
و جذام را نافع ضرران ثقیل و نفاخ بهست مصلح و بری کلاب

حمیرا ابوخلف و شجار هندی گفته نکه در ابوخلف گفته شد

حمیم بضم اول و ثالث لغت اهل یمن لسان الثور هندی گاو ماده در لسان الثور گفته شد حمایل بضم اول قسم انجیر هندی که در انجیر گذشت

حمض و حوض در لسان هندی بوم در لسان گفته شد حمام

سایه حنظل بنقطه پارسی بتازی قرع هندی ریحان سپید تخم ان بریان کرده با کلاب و آب سرد بنوشند اسهال کهن را نافع مقرشقانه مصلح وی صمغ عربی حمام بضم اول پارسی کبوتر هندی پیرو اکولت ان مینی افزاید فالج و لقوه را نافع خون زیر پر او در چشم کشند تاریکی و شبکور را پیرد و مغد و مراحت چشم به سازد بنقطه او بغایت کرم کولت بچه او بمنقطه وی خیار حمار الماء پارسی خر هندی کدو خاکستر حجر وی با زیت بر جذام و خنازیر مالند نافع و حجر وی بریان کرده بخورند صرع را نافع پارد بولت بیت بادی خراک مصروع باخته دلالت تا یکسال صرع را ایل گفته حمار وحشی پارسی خر کور هندی کوه خر سپید وی بر کلف طلا کنند بعد دو بار دوم قسط بخورند طلا را ان در بلت و کرده که از بلغم غلیظ باشد نافع و کولت ان غلیظ بلت تقل الله مصلح وی

۱۹۰ ارزان

جوارشات منهل حنظل بفتح اول و ثالث و علقم و تخم ویرا سپید عربی کست بتازی کولت کرمایی خوزه بنقطه خوزه روباه ذو نوعست نر و ماده نران سپید و سست و زهره شکن هندی رند رایی منقطع دیو منقاصل و اعضا و نقرس و عرق النا و سهل مره صفرا و قولنج ریحی و مالیخولیا و وسواس و جذام را مفرد مان ان دو درم تا چهار درم بنخ وی خولنجان و طلا کردن کرندی عرق و افعی را نافع و حجر ان بوالیر را بغایت سود دهد و بخوران بر موضع زهره کند بچه بیفتد و بکشد و بکیرند اندرایی بزرگ و سرش ببرند و تخم ان برارند و روغن زیتی دران پز کنند و سور زنه ان بخمیر یا بگل کیرند و در اتش نهند تا خند چوشش بزنند بعد ان از خمیر صاف کنند و بر موی سپید مالند موی سیاه شود و بیخ ان را جوش نیلج بخورند استسقا را نافع مقرر معدل مصلح ان کتیرا یا مصطکی بدلش حرمل یا قند حنا هندی بهندی بر سوخیا اتش نهند نافع بر شکیکی استخوان و ریش دیر و ورم های سرد و خنازیر نهند بعد منه مقرر بلیق مصلح ان کتیرا احند قویه شیرازی اندقوی

پارسی دیوالبیت و اغرلوس و طرفلس فارسی خصیة الثعلب هندی قلب
و بول و حیض را نیز مصلح و رکنیت و نام کیاچ هم است باقی صفت در
خصیة الثعلب گفته شد **خیاط الجراح** و سوزن کار کنان هندی گویند ادویه
ایرا خلف گفته اند **خیاط الجراح** دوم هندی برگ نیل در روم گفته اند **خیطه**
بکسر اول پارسی کتدم هندی کاهون بگجرات و برکنار یکه سکدیوانه هندی نافع و
دندان بگاهند و بر دماغ نهند بکت بد و دوغ آوی قوبا را زایل کند
اکلش غذا ازیک دندان را **خیط باطل** و خندروس و خالاوند هندی
بابری درخالاوند گفته شد **خیوک** بفتح اول و باهدو و هندی بابری
وان ریحان جنگلیست درخالاون گفته شد **خیرهندی** و مرخ سفید آن
نقاقل هندی سرپایی درد دو گفته شد **خیزران** و اکر فس لوز هندی
درخت کهر باتحم مورد لطیف تر از تمر باسکیبر سرکه بر نقرس مالند کند نافع
و باسرکه بیاشامند صرع و تقطیر البول را نافع و منع البس کند **خیوم**
بفتح اول و ضم ثالث و میم هندی انبیاد تمر هندی گفته شد **خیار**
پارسی ارد کلدم هندی میداد و کنک لهیون مرکبست مانند **خیم**
بفتح اول و ثالث عربی و دال اهمل پارسی کلسرخ هندی کلاب کنک لهیون
در دال اهمل گفته شد **خیران** و میوه ان و طرخون هندی تاقو و تاهو
جنگلی و طرخون گفته شد **خیامانه** عربی و سریانی و طرفلس و اندقونو

و حرف دال

جند قو قا پارسی دیوالبیت هندی ثعلب و اسکیا چه هم است دو نوعست یکی زو
برا یکی را جند قو قا و بر بر او زغا و خنقا در سریانی لوطس و در طرفلس
گفته شد **جرجیر** سفید هندی ریحان سپید در بستان افروز گفته شد **جوز**
رجل الحمام است **جیه** پارسی هندی
مانند ان دو نوعست **جی الغالم** و ابروس هندی قسم ریحان هم سبز
بارنده و یکساله بیش نبود بقدر یک گز باشد بورها رکیم و حکر و سینه را
کردن نافع زن بخود بر کیرد قطع سیلان رطوبت کند با پیه حیوان
خنازیر کهن طلا کند تحلیل دهد **جیصل** و حدق پارسی بادنجان
هندی بیکن در بادنجان گفته شد

باب الخاء معجمه خالق الخم و قرنبیط

و مازریون هندی انجروسپید چون پلنگ و اوزوکرک و سک و خرس خورند
نمیرد عربی قوس الغراب هندی ریحان کاک تندیر و کاک پیل و کچلا اکلش
علت بادی زایل کند اکر سک قدری بخورد نمیرد دوم مجموع حیوانات
دم دار و بایه خوانند در اذار ایه گفته شد **خالق الذنب** و قاتل الذئب
و خربق سیاه هندی سرمون سیاه اکر قدری ازان بر کوشت خام افشانند
و بخورند اکر سک و شغال نمیرد **خانق الکلب** و گفته اند مصلح او دوغ یا
جغرات یا شیر **خاتم الملک** و ساداوران هندی کوندرخت اکیروت

درساد اوران گفته شود **خالاماون** عربی قاتل الغم و خامالیون و کمالیون
وان نوع مازریون سیاه هندی انجروسیاه دماذریون گفته شود **خاما**
اقطی یونانی دهمان الارض هندی جنگلی جوادر فارسی گفته شود **خاما لاون**
ولوفس عربی التخیص تبریزی ادراع سفید هندی انجروسیاه **خالیدیون**
وخالدیلیون و ما میران دو نوع است بزرگ و کوچک بزرگ را عروق
صغیر یعنی دارزرد هندی دابلد و کوچک را ما میران و خالیدیون
هندی زنجبیل بلد و زرد چوبه پرستوک در اشیانه نامیانا شود مادرش اشیانه
ما میران اورده در اشیانه هندیچه دبیناگرد دبابچ منفقت دریا ما میران
گفته شود **خالاون** بضم واو و حفظ رویه پارسی کامل هندی بابری
زردورس گفته شود **خاولنجان** بفتح اول و ثانی و سکون ثالث و فتح رو
دارو خولنجان هندی کلیجن یعنی بیخ بان درخولنجان گفته شود **خامنیه**
بکسر میم و نیره و شنیزه و شنطع هندی چیزی درشود انیس گفته شود
خائف الطیار ابوخلیفه **خبه** بضم اول و تشدید ثانی تبریزی
خضرک و اصفهانی خاکش تبریزی شوران ترکی دراشوه هندی تخم کاجو
باخیر و نبات خوانند فرنگی **خبازی** پارسی خسرو شیرازی نان کلاغ و
لوخیا و بربری و ملوکیه و بقلة الیهودیه و خطمی هندی درخت کل خیرو
چنگی لطیف تر از بوستانی بعد و رقی و بربری زنند که زنبور فضا کند

نافع بیخ وبرگ بخورند و بر کنزند که عقرب تیلا ضما کند سود مند و با روغن زنند
بر ورم جا رخانه کرده طلا کنند سود مند اید **خبز** بضم اول و سکون ثانی
فارسی نان هندی رو تنان سمید و خاری یعنی نان میده غله نود شوا بضم
و تفاخ و نانیکه نخاله در اشته باشد سبک و ناضم و نان خشک کشته قابض و
نان باریک تر کشنده بر قوبا رکهن ضماد نمایند سود مند و نان کندم کشته کم
خوانند بوا لیراله مصلح ان زنجبیل و روغن و عسل **خبز الغراب** واقحوان پارسی
کیاه کاو هندی کل شنبلید و ریحان سفید کل رانیز کویند در اقحوان گفته
شد **خبز القرود** ولوف پارسی پیل گوش هندی کنول در لوف گفته شود
خبز اللبلاب و بخور مریم پارسی چوبک الشان هندی ناتاجوری در بخور
مریم گفته شد **خبث الحدید** پارسی ایرانی تیز از زمم اهن قوی تر از هم
خبثها بد بسم کنند یعنی بکشند و بارا ز کبر امیزند و بخورند بواسیر قطع
کند اکر ان به پاره نشیم بخور بر کیرد خون رقی باز داده و قطع کند
اکر ان سلسل البول کند با سفرجل تر بکیرد خبث الحدید با نرا ب
انکوریا سرکه چیا له شبانروز بخیسانند و خشک کنند و سحق کرده
با روغن بادام سرشان کنند و بکار برند باه را زیاده کند و جهر و
تقطیر البول را نافع بدل ان مدبر مطبوخ بدل غیر مدبر حرف
ضرر و مصلح ان اراده این دارد از انجا بیند **خبث الفضه** پارسی شش نقره

هندی کیت زوبه مرهم ان سعفه وجرب وریشها کهن وخون بالبوزا ویرا
نافع خبث النحاس پارسی نقل مس هندی کیت تانبر در قوت کیت
الحدید ماند خبث الرصاص پارسی نقل ارزیز هندی کیت کتهیل سرد و خشک
بدل ان اسفیداج الرصاص یعنی سپیداب ارزیر افستین و
برنجاسف کوهی هندی مروه کوهی در افستین گفته شد
ختم الملک و خاتم الملک و طین مخدوم وگل مخدوم
وان گلیست سرخ فام در طین مخدوم گفته شود
حناء البقر عربی بل البقر پارسی گاو هندی گاوی که
کوهبز زاند یا برکه در سور اخ بینی نهند خود زقی باز دارد طلاء
ان برگونه که مجموع جانوران زهردار نافع اگر زن بدان بخورگیرد یا
سه درم با جو شانده بیاشامد بچه مرده وزقلا بیفتد

خدرنق و کرتینه هندی پرده مگر در ابریشم گفته شد خدرالجبل بالفتح
اول وخدر البنج پارسی تخم بنگ هندی اجوا یی خراسانی در بذر
البنج گفته شد خردل ابیض و خردل سپید هندی سرسون در حرف گفته
شد خردل اسپید بضم اول وخود
چندم هندی کیسو نکی پهلول در خود چندم گفته شد خرنق وجوز و خلو
وجلی

وجلیا هندی لاکه و کهاری و زخلو گفته شود خروع بکسر اول و فتح ثانی پارسی بید
انجیر الاکثور هندی ایرنڈ سی ان مقشر کرده بخی کنند و بیاشامند مسهل بلغم و مره و
رطوبت را نافع بود و غثیان باز دارد کند ورق ان با لوبیا بریان
کرم و بلغم فرزاند ان مهوعه مقشر سپرز مصلح وی کتیرا بدل وی خبه لسان و بزر
سلیخه خرزالطیب بفتح اول وزغار و مرة الارض هندی کیجره کوهی بزر و برجراحت
اعجاب هندی سعد دیبا پارسی مرغابی در کوش بچکانند نافع و بار و تخم کندش بخی کرده بر
قتیه طلا کنند و با کرم لبوهندی بزرگ و سطیر کردانند مضر دماغ مصلح ان مغز
بادام خربق و عصفر پارسی خسک هندی کنژد عصفر گفته شد خرنوب
هندی پارسی خیار خبر و شجره معقوله خرطوب بنطی و خرطوب التبرک و قثم قرعی و
ورد ینبوت در خیار شنبر گفته شد خودل خدل هندی پرای وقتیکه از خام
بیرون اید کرپاس با مکشت بچند و بر قوبا لد چنانکه خون الله شود بعد از ان
خودل بران مالد زود ایستاد بر آمده به لغد و سخن کرده بر دندان نشیند
درباه عجایب هند و تیاکیس را زایل کند مستعمل و ثقال مضر دماغ
مصلح ان روغن بادام و سرکه و نمک هندی بدل وی تخم شلغم خودل
بری قجیدانه هندی رائی جنگلی در لسان گفته شد خودل پارسی حرف
وخودل سپید هندی سرسون در حرف گفته شد خرفق وخودل پارسی
وخودل ابیض هندی سرسون در خرف گفته شد خرنبج ودنیا هندی

کثیر سفید در دنیا گفته شد **خرالدیک** والوجاع پارسی سرکین خروس هندی
بیت مرغ و مرغی بر کوزه یک دیوانه نهند نوش دهد **خرداقلا** پارسی
سرکین موش هندی چون یکی بیضه بانرات ساخته مانند سنگ کرده و شانه
بر سر اندرون در ایام نشیند عسر البول را نفع دهد و چشم کند سفید
بیرد علیته الدم حقنه کنید دفع شکم را زایل کند خصوصی طفلان را **خرد**
الفقاع عربی طحلب و جلم خوانند یک هندی سیتوان و کائی در طحلب گفته شد
خربزه هندی تنبور در بطیخ گفته شد **خرفه** هندی لونیا و گهول و
جنول در بقلة الحمقا گفته شد **خرنباخی** پارسی مروخشک و
مرماخالت هندی قسم نکات مانند ادویه الثور گفته شد **خروکوش**
ورق پیازشک هندی نوع مکر و نداد در لسان الحمل گفته شد **خرمال**
و قرطمان و هرطمان عربی قنطار هندی کربره و در هرطمان گفته شد
خرنوب بکسر اول و فتح ثالث و ثمر عربی ابهل یمن هندی اراک کابل
در عشر گفته شد **خرنیک** بفتح اول پارسی قندسی قوری شهور هندی
جند بیدستر در جند بیدستر گفته شد **خرماده** کدبانو **خرگوش**
سه الت **خرف** شیر از زیر کواره پارسی سفال هندی تسکری
که ریزه کوزه و سبو شکسته و بولست کدکان و بادام و بسته و فندق
و پوست انار خشک شده را نیز گویند دیگر بجای استخوان سرطان بحری را دانند

باهم مجموع ان تخم تره تیزک کوفته بر بهق و کلف و نمش نهند زایل کند بغایت
نافع **خوشتاذر** بفتح ذین چولیکا تسکری پارسی سرکه بر قوا و وجع و حکه و سعفه
و حصف طلا کنند مفید اید **خرفه حمقا** دندان را جلا دهد مضر اعصاب
و دماغ مصلح ان روغن بفشند **خرما** شیر از ان آرد نانه و خمیر هندی
جیکا خمیر و سبوس ان دماغ سرد و رحم و قحف را طوبات
که از زخم روان بود بخورند و نان پاک کنند و زن بخورد بسیار کند
ابتن لوه

خشت بفتح اول پارسی کدکان هندی اکروت در جهور گفته شد
خشک بفتح اول پارسی گاهو هوری و بتانی پارسی زبانان هندی نیز
گاهو گویند اکلس قطع سیلان ریح کند تخم وی بیکیره اصلاح سیاه قند
قطع کند ادمان ان تاریکی چشم را مصلح ان کرفس و نعناع

خشخاش و شنجار پارسی سکنار و فیلوف
هندی جوتلائی بسر در ابوخلف گفته شد **خشخاش سفید** هندی
سپید خشخش صحت سرفه کرم و نزله و سینه و رطوبات معده و نفث
الدم و صداع را نیز مستعمل بیخدرم نافع باعسل مبین زیاده کند مضر
استها مصلح ان عسل یا قند نوست وی بیرنج را زدانه اب اوبسر
ضماد کند و بر پیه یا مالند بیخ او بسر دنبه و بیخ او شانند تا نیم اید

جهت دفع صفرا و خلط غلیظ نافع خشخاش اسفندیر گیاه خشخاش در جنگلها بسیار میروید
با شراب بیاشامند سهال و سیلان رطوبات فرش را از رحم اید نافع مثقل
درهم مضر سیر و خشخاش مصلح ان را زیانی باشد کس خشخاش زیاد میکند و میکند و فرو میرد
واز قلیا هندی در خشخاش از نبات و ورق و تخم مجموع سپید باشد و
سهل بلغم است خشخاش سفید هندی نیز خشخاش است که در کنار دریا روید غلاف ان
مانند شاخ گاو و بعد با شیر بزمر تقوس طلا کنند نافع خشکنگ بیخ یا برگ
هندی گوکل شاهد فصل و ورا قوا بعد بدل ان عسل نیجوش خشکنگ بیخ یا برگ
هندی گوکل در مثقل کفته شود خشکار هندی زنا در هیوسا از ان سکر گفته
باشند در خبز کفته شد خشخاش فارسی لوشنیز بهریان هندی کیلا کیلی
در سیاروون کفته شود

خصیه بضم اول فارسی خایه هندی بیلا منفعت بحسب حیوان غذا نیکو دهد
حاصر خایه خوشی دلنواز بضم مصلح ان انجدان خصیه الثعلب بهندی خایه
ثعلب بهم در شیر ماده گاو یکمثقال شهوت بر انگیزد بدل ان بوزیدان یا
سقنقور یا شکر بکندری کهالی کنده خصیه سرخس و جلبوب بزنا دلسور مطلق شیر
عشق بیخ در لبلاب کفته شود خصیه الثعلب و خایه کوسالهٔ هندی گاو نیکی یا گیرکا
پیلا خشک کنند و بیاشامند نفوط تمام اند و مقوی باه خصی الابل هندی
جنگلی بکر لکها پیلا با شراب بیاشامند کز بدکه افیون را نافع خصیه الجمل هندی

دیبال گوکلا

دریای کلان یکی خصیه در جند بیدستر کفته شد

خضف بضم اول شیر از بلوکیل پارسی و هندی خوبزه خام
در بطیخ کفته شد خطاف بفتح اول هندی درخت کوکل در مثقل یکی کفته شود

خطی هر رو بستانی میاشد بیاتی

راورد الوراز یه مرکل سپید دالدوکل و در کثیر المنفعت بر از شیخ المره یونانی
الیا هندی خورکل خیر و خوهه و رقها ظاهر و بن کوش و خارزیره و دم بستان
و مقعد مرار کرده باشد طلای ان نافع بار کرده بر بهق طلا کنند لوده سند با
الله جوو عسل بزدات الجنب و ذات الریه طلای ان مفید بیخ ان خشک کرده
لوده تدبیر ریش نهند به کند مضر خشخاش مصلح آن عصاره در سنگ ریش
خبازی یا نیلوفر خطره بفتح اول و سوم هندی برگ درخت نیل در روم کفته
نقوه خطاف پارسی پرستوک هندی شور ابابیل چشم و ریاد و غنج عشق
بزنا فزون مالند حیض جاری کند خون و ریخوده زدن دهند شوی زایل کند
سرکین و ریاز بره گاو بیامیزند بر مورد سیاه طلا کنند بهنگام سپید شود
کوالد ان سرد و خشک مصلح ان عوه هندی بیخ عکر

خطاف و وطواط پارسی شیره شیراز موی تکور
هندی چمکادر خون وی بزدار کودک بیش از بلوغ طلا کنند منع روئیدن موی کند
خاکستر وی در چیم کشند روشنائی زیاده کند سر وی در دهن زنبور بیرند و دوم

راضعف کرده و بر قوس و فالج و رعشه طلا کنند نفید زهره وی در رفوع زن مالند
دلوار را نیدن اسان نفوذ و دماغ و ابر شید مالند باه برانگیزد فتح
و ترکی قچی پارسی خودل بربی هندی رانی چنگار دسان گفته شود
خلاف پارسی بید و خلاف مر
و بهراج پارسی زبانان هندیدسک مر و ورق هر دو قابض قطع
رفق خون کند صمغ وی جهت ضعف بصر لوه هندمضر سبز مصلح ان
کلاب خل بفتح اول پارسی و هندی سرکه اشتها باز دید کند ادرار بول
و بر عضو یکه خون روان بود بجوید قطع خون رفق کند جراحت را
مدام بسرکه بشویند و بصلابه الله و تنکبت ند طلا ان کنند یکی
سکدیوانه را نافع مضر ادمان ان بصر ضعیف کند مصلح ان روغن
بادام خل العسل پارسی و هندی سرکه پیاز چون بران مضمضه کنند یخ
دندان را محکم کند در گوش چکانند درد و دیش گوش را بساند مضغه
آن بگیرند پیاز نفید بکاهد چوبی پاره کند بر سیمان کشد و چیل ادهر
در سایه بیاویزند و خشک روز دیگر افتاب نهند بعد یکمن از وی گذارند
من سرکه بیندازند و بجوشانند صاف کرده بکار برند خلال و سیاه بیت
بلغت و اد ر القوس و اهل مدینه هندی فارسی غوره خرما هندی
کهور خام انچه رسیده بود هسل و خام ان ممک خلبه فتح اول و تشدید پا

گوش گوسفند از ان گشته بر کهنه پیچیده چون در گوشت ان از سموم قتالیه چون
خون گوش او بر خازیر طلا کنند نافع اگر بوزانند کیرا ادرار بیش کند
بو بله در بینی دمند کند کیرد خلو بضم اول دو نوع بستانی و برگی
و خلیان و خوشه انیز گویند و خرد هندی لاتک و کهاری ادمان
ان از بالک کرد مصلح ان عسل و بر بر را سیلکویند چون زن بخواهد
شیر زیاده شود
خمر بفتح الف و ماء الغذ و مدام و راح و مل و صهبا و طلا و عقار و
قهوه و موقف و شیراز پسکه و خواجه روح الدین و بهرام ترکی جاغر
پارسی می و شراب متوسط میان کهن و نو اسرا ریکان هندی مده بکو
ترین ان زرد رنگ بی انکه ادویه و مکنند کم و خشک سیاه ان دشوار
هضم محرور مزاج را موافق کهن ان مضر به اعصاب افراط ان مضر بعقل
و بصر ز و ضعیف کننده جماع مبطل باه و شهوت و کمی اشتها و اورنده رعشه و
ضعف باصره و اعضا و صرع و سکته و مرگ مفاجات است و دیوانگی و وسواس
و دله کوشی و سرسام و لقوه و فالج و کابوس و ترسند که در خواب و بیدار یکی
پی بیند ایه مصلح ان شراب ترنج یا ریباس خمیر الله کنند تازه ان
کم و دیر مانده او کرم و خشک خیل هندی بانوچی در لور نجان گفته شود
خمخم و حمحم هندی کمانت مانند در ران الثور گفته شود خمیره عربی و

وبمعنی سنبل هندی سنبالو در اغلب کفته شد و در ذوخته الاوراق نیز کفته شد

خندریل و تعبیده هندی

کاینی جنکی بطعم تلخ اوراق ان بریوا سیلا کنند قطع و قلع کنند

خندرس و خالاون و حظ بو و پارسی کاکل هندیا بر بر غذا ران سرد کر

از کندم **خنفا** بضم اول پارسی خروک شیراز خروک لسکی خروک سکن و

سیکی کدا زنک عربی جعل هندی کرو ندا کورو را در کرکین پیدا لغه بادکنه

زیت بزندو روغن چندی در بواسیر مالند قطع کند

خولنجان بیرنکه قوقات پارسی خسرو دارو

هندی کلیجن باه را زیاد کند سردی کرده و شانه وصرع وصداع وسرطان و

خنازیر و دقاء پارسی بلغمی و سودا وی و سر دی ادمان ان سوده مند مفرد او

سیم مصلح وی مندل و طباشیر بدل وی تر نقل و قرفه و دارچینی

خولان بفتح اول و خفیض پارسی ملک هندی چرا یته در ورس کفته شد

خوخ پارسی شفتالو هندی نیز مشهور انواع انرا کوچه کو هندیاه را زیاد

کند تپیاری محرق را لوه مند مصلح ان عسل **خوخ الفرع** وساوج هندی

یقره در ساوج کفته شد **خوخ علیق** وهیل هندی الاچی خود

در هیل کفته شد **خوخ بیاورتاج** پارسی دم الاخوین هندی مخمیت

در دم الاخوین کفته شد **خوزبوی** وسلم الحمار شیراز ی خرزهره

هندی کنیر در دنیا کفته شد **خوص** وورق مقل ونخل ناریل هندی ات

درخت کوکل در مقل کفته شد **خواتیم الملک** وختم الملک وطین مختوم

هندی شور کل مختوم دریایی مختوم کفته شد

خیرو دارو وخولنجان هندی کلیجن در خولنجان

کفته شد **خیرو** وخیروج وخیار هندی نیز خیر و در خیار کفته شد

خیش فوج وحب القطن پارسی بیه دانه هندی بنولد در قطن کفته شد

خیار وقثد شیراز ی خیار بالنک هندی کهیرا تب محرق را نافع بول

راند اکلس را ارد مصلح وی عسل و بورت و ریخ کرده زن خرد

زائیدن آسان کند **خیار شنبر** پارسی خیار چنبر هندی ومصری وکابلی

بیه هندیش کرمالا واطلقاس سهل بول باه کاهنیه دفع جکر کرم را

نافع وسهل ان بی زحمت اکر زیاده استعمال خوند ضرر زند مصلح

سقل وغثیان ارد مصلح وی مصطکی و انیسون بدل سه وزن

ان مویز بیدانه وبا قلا بریان تر بدل **خیری** انواعست در بغداد و موصل

عصفره پارسی خیر هندیش کل خیر و قسم ازان بر سر احمر خوانند

وکفته شد زن در ایام تشیند بچه مرده و شیم پیرون اورد اکر

بیاناد مدبچه از زن زایل کند و مثقال تخم بیاناد حیض را اند

باعسل بخورند بخود بر کیرد بچه زنده را تباه کند بچه مرده را بیرون

آرد بوئیدن کلش دیوار ارد مصطکی روغن کل یاسر کوفته خیرزه پاریسی خرو
عربی خبازی و قدیم الملک قسم خیرو در خبازی گفته شد خیربوا و هیل بوا
و بوا هندی الایچی خوانند لطیفتر از بزرگ بوی معده و جگر سرد را بود شد
یقی بند دمفراحی مصطکی تخم خوفه خیران باریسی و آسپرس هندی انجوبه
جیکیا در مورد و یوم گفته شد

باب الدال المهملة

دارچینی و بره و حب الرشاد و واسی هندی جیت در حب راسن گفته شد
و نیز در روهس گفته شد دارچینی رومی و فاریقون و اندرسا و
اوفاریقون و بیرفاریقون هندی مروه دشتی در لوفاریقون گفته شد
دارشیشعار بفتح اول و کسر ثالث و شد و یا و سکون ثانی و ضم ثالث
اشتلا بوسی باریسی شیعان هندی گاجی پهل بشراب بخورند و مضمضه کنند
قلاع را نافع و دریش بدکه دهن باشد بهمانند و دندان را نگاه
دارد باد و یه فوزجه کنند بجهت ارد و عسل البول را نافع مضر
جگر مصلح ان ضمغ عربی بدل ان کرنا زک دارفلفل و پیلدراز
هندی بیخ پلپل درمیان جگر بیریان کنند و بخورند یا صاف کنند
کودیرا زایل کند گزندگی افعی و صرع را مفید مضر سیرز مصلح ان
ضمغ عربی یا صندل بدلش زنجبیل و زراوند دارچینی و ان مشهور است

باقی می آید

بهترین او خشبو و سبز رنگ و تیز و شیرین زکام را مفید اکلش و کلش تاریکی چشم را زایل
کند ماصطکی بیرند فواق و ورم مستقار انافع سیند اپاک کند سده جگر بکند یدطلای
قوبا را نافع و سرد کهن و علی البول را مفید مستعمل یکدرم مضر مثانه مصلح ان آب لیمو
بدلش بابت سلیوفرق دارچینی بغایت نافع دارچک قسم دوم واسپید هندی مشهور دوم
مدر و گفته شد دارچینان و بقم هندی تنگ در یقم گفته شد

دبق بکسر اول و فتح ثانی و سکون ثالث فارسی موضع است
بروجه یعنی خرد رفت بر کند ریا و امیزند و بر ریشها کهن نهند زایل کند کلش
مضر قلب و قوا قوی سازد مصلح و زبان بدلش عاقرقرحا دبق بضم اول باریسی
عوس هندی بیخ درخم الدب گفته شد دلبن بکسر اول و سکون ثانی فارسی
دوشاب عربی یعنی شیره انگبین و طبیعت و بریرم اکلش اشتها اطلاق ران سلاق و
بهق زایل کند اسهال اد ضلط تلیظ و خوف متولد شود مصلح ان بادام و
خشخاش دتا بفتح اول و تشدید ثانی باریسی کدو هندی کدو دراز دفع
کفته

دجاج بضم اول

باریسی مالکیان خایکا هندی مرغی اکلش عقل افزاید با مسکه بزند و بخورند سرفه
کهن را زایل کند و بیدو ریصاحب یرقان بیخ لیا سودا و ملال کند مفید خاصه پیاز
دجر بفتح اول و سکون ثانی و ظی و فوس هندی بیخ گزر بیخ کرم و حنک است
دحر بفتح اول هندی جوتلا دریونیا گفته شود دخن بالضم اول باریسی ارزن
الم هندی چنا شکم بند بول را زداد مان ان سنگ کرده بید اکند مصلح وی قند
بدل ان برنج دخان بضم اول باریسی دهوان هندی دهوان مجموع دو حرف مخفف در حرف
انرا کی نار یعنی بهترین دخان قطران پس فت پس سعیر بر کند روغن کندر در

ادویه اجهت ریش و ورم چشم استعمال ان نافع گوشت و یاند و شنا زوایده

در اب شیراز یکی از بندر میگویند

و ریحان اگر گوشتها یکی و نافعه و غیره حرارت و سینه را زیاده سازد و شم بندد دماغ و فهم را زیاده کند مصلح و براجینی و زنجبیل **اذخر** بضم اول بندی ترجمه سرا یکسنه یعنی مدطلاء ان کلف و مخش را نافع اکلش مرض سپرز را سپید مصلح و را بسیار دهد بدن ریختن **ادرافس** و درافس اهل شام خوزه بارسی شقاقل بندی مشهور در رحم گفته شد **ادوالمل** بندی ترجمه سرکه بود در بیان ضماد ان نافع تاریکی چشم را زایل کند **دروبخ** و دروبخ معرب بندی کیدو کردم سفلی باشد گزنده جاوران زهردار را نافع دنود رحم و حفقان را از سر اریده و باد غلیظ را سود مند قطع از و در خانه او نیز ند طاعون در انخانه دخل نکند از ریسمان بسته در ران زن حامله بندند از افتادن نگاهدارد و زاشیدن دشوار اسان شود مستعمل یکدرم مالیخولیا را نافع مفرسپرز مصلح و ریزانه قند بیل و عاقرقرحا و سور نجان **دردار** بفتح هر دو دال و شجرت بارسی درخت بسیار از ان بسیار و سرقند یکل کرم و در صفدریان کنجک و در اندلس شجرة البوم و رش و در بخارا لاشکر و اطاغ زنجبیل و ولیت بندی شهور دیدیر استخوان شکسته را بطول کند سود هد بادکه بر سر مبطلان نافع بیخ و در اتش کند و در طبوبت و را زو براید در کوشها چکانند کرمها بیرد عصاره ان با عسل در چشم کشند تاریکی چشم زایل کند در بضم اول و تشدید و ثمرة العلیق بندی اونت کناره در طبق گفته شد

در اب بارسی دستبو بندی شیراز یردشام و شمام و ان کلوله کرکب از عطر یات بوشیدن سازند بوشیدن ان دماغ را اکرم کند و سده بکشاید و نام میوه کوچک و گرد شل خوبزه باشد در زمان بیخی پنجره و در سهنکرت کجره **در بسپ** بفتح اول هندی نوعی عشق پنجه در ابلاب گفته شد

در خلی وحبق وحبین و سم الحمار بارسی خوزه بره شیر ازی خربزه هندی دهقت کنیز اکر طبخ و بنفشارند کنک و بیه بکبر د ضماد ان در بقه و ذرانوا نافع مفرت ان تشنج را زایل کند مصلح او آسان و روغن کل او کنیرا د قطا مانون و دو قطا مانون و رنک هندی قسم بود بینه در شکوفه اشتع کفته شد **دعاء الکلب** بارسی خورده کنند هندی چوره عصه در کنند کفته شد **الکندر**

در اب بضم اول بارسی حنبا بندی

ککرد یکند در سیو تا کمی بیاز اینجند و رق ان و اب او در چشم کشند جریان اب را دارد مفرتشنج مصلح ان خوفه و دار چینی **دلبوت** هندی و بارسی قسم بوی بیخ و ازن بخورد قطع سو کند **دلیک** و بندالورد در بنام عوف الدیک هندی تخم کلاب در طعم لذیذ **دلیس** نوعی از صوف کوچک هندی سیمی مرتبتی در رحم گفته شد **دلفین** بارسی خوک ماهی عوجه خنزیر البحر هندی مورس بحری در رحم قدری هر کهو بندند نشر بدیدار او بخورند دو نفاصل را لقوه دهد **دلطاغ** و خالیدن یون ماهیران و حمیران هند زنها بلاد زخالیدن یون کفته شد

دماغ بکبر اول پارسی مغز هندی بیضا بهتر بیضا ان
مغز خوان کوبی و در موارد بره کوسالہ بدن را و بکند و دماغ را زیاده کند
مولد بلغم و در دستها ببرد و قوای مصلح و رنغناع و فلفل و خردل و دارچینی و
زنجبیل دماغ البقر پارسی مغز خروس و مرغ هندی کوکرا و اکلس مقدار ما تقلا
خون رقیق از بینی باز دارد دماغ البعیر پارسی مغز شتر باسر که بخوردن صرع را
نافع دماغ البط مقدار الوف مند دماغ البقر پارسی مغز گاو هندی مغز مهول اکشن با
زنجبیل صرع را نافع مند دماغ الجمل پارسی مغز الیه محرق و ملین دماغ الخنزیر پارسی
شپره و دماغ هندی مغز جگدل باعسل در چشم کشند ابتدای نزول آب باز دارد
دم الاخوین پارسی خون سیاوشان و دم الثعبان و دم الثعلبان و دم قاطر الدم هندی
مغجیت سه نوعست چکیده و خشتی و تراپ اتفاق مقدار و سنجد معا را نافع با
زرده تخم مرغ نیم پخته بخورند سکته را سود دهد مضرتش بصلح و صمغ عربی دم
پارسی خون هندی لوهور جمیع دم کرم و سر بتفصیل گفته شود دم الارنب پارسی خون
خرگوش هندی لوهوری سابر بهق و کلف طلا دان نافع مند دم الابل پارسی خون
کوهفد کوهی هندی لوهور بکری جهانگیر کسیکه زهر خورده باشد اثر افعی دم
الباسلیق بکسر عین هندی لوهور بنبول طلا ران بهر خفقان زیر و مفاصل را
تحلیل دهد دم الاسفغات پارسی خون سنپ تشنه هندی لوهوری گیهو و ماش
بیاشامند صرع را نافع مند دم الانسان پارسی خون آدمی باعسل بر ریش
طلا کنند

ضماد کنند باصلاح آرد دم القراد و دم الحلیم پارسی خون بوزینه شیرازی
کینه هند باندک گلابو با شراب خورند بیضه زهر آرد دم البقر پارسی خون گاو
هندی لوهوری گاهی بجراحت ریزند خون را بندد دم الحلم پارسی خون
کنه و جاندار کفته شد دم الحمام پارسی خون کبوتر خانگی بار و غن گل چرا
تار چشم را نافع مند دم الورشان پارسی خون کبود هندی لوهوری کبوتر دم الخنزیر
پارسی خون گاو نر هندی بیل گاو لوهوری علت النفس و جمع حلق دموی و غشیان
و اضطراب را کند مصلحان خاکستر جوال بخیر و سرکه و فلفل دم الضفدع پارسی
خون و زهر آزاد خون بک هندی لوهوری نیمسوخته گلی چون بسوزانند خاکستران در
بینی دمند خون رفتن باز دارد دم الحربا هندی لوهوری کرگت موزی زیاده گاه در چشم
باشد بکبد و بر موضعان طلا کنند دیگر شرید دم الحیض پارسی خون حیض عورت
اگر زن بخود بر گیرد منع آبستن کند دم الکلب العقور پارسی خون سگ دیوانه هندی
کتا کا تو اکنڈر زنانی بر کزند سگ طلا ران مفید دم الدبة پارسی خون
خوسی هندی لوهوری ریزنجه دیوانه را خورانند نفع بخشد دم الکورکی والحرون
پارسی خون خصیانه هندی لوهوری سائیده در چشم کشند قوت باصره دهد
دم البوم پارسی خون بوم و جغد هندی الو جهته لوهوری دم التیس
پارسی خون بز بربری شیرازی زکیه هندی بکری بربری پارسی بکر فسکو دم السنور
کرده ریزانند دم الثعلب پارسی خون بز هندی لوهوری بکری بریان کنند و با شراب خورند

هندی بعد جهت سم پیکان تیر زهردار کرده طلیه باشد **دم الغزال** پارسی خون آهو
مرغ دارد **دم الغار** پارسی خون موش هندی هر چه خواهی لیل طلا کند **دم الخنزیر** پارسی خون خوک هندی لوهر یورت خاصیت خون آدمی دارد **دم الدجاج** پارسی خون مرغ و مرغی در بینی چکانند خون رعاف بازدارد **دم الحمار** پارسی خون خر هندی لوهر یورت رعاف کند **دم الثعبان** هندی منجیت در دم الاخوین گفته شد **دنو** بفتح اول و ثانی پارسی ره هندی سکور پارسی کرکس کشند و براعضا یکه طلا کنند مفید

دوسر وزن پارسی کاکل تخم انار کاهش هندی درخت بابری یارد بیرغب طلا کنند بسوهند بوی غریبی دارد که در مزاج جسم پیدا شود مغز به اشیش مصلح ان بستراد **دوم دیو** پارسی درخت مقل هندی درخت کوکل در مقل گفته شد **دوقو** پارسی تخم جوز بری ابریخ ان شقاقل بیخ ان خرس کیاه وکشنیز کیاه هندی سیر پارسی بول وحیض اندوبیج اطفال را نافع مقدار یکدرم بیش زیاده کند شهوت انگیزد و لغوظا آرد مفرشانه مصلح ان مصطکی **دول** پارسی طالیسفر م بوست بیخ زیتون هندی **دوم** طالیسفر م گفته شد **دوم البقر** بفتح اول پارسی گاو بیخ هندی گاو بیخ

شیاز بر موش عیدیاریس زرنیخ هندی بر تمال طلاء او کهنه زیاده را بخورد
بو امیر را قطع کند باقی منفعت در زرنیخ گفته شود ان شاء الله تعالی

باب الذال معجمه ذاقرحدا

پاریس مازریون و برهوا داد و مازره هندی را بخور وت در هندی الا بخره گفته شد

ذبل بفتح اول و جلد سلحفات هندی

پوست کچوه بسوزانند با سپیدی تخم مرغ بر شند طلای ان شقاق کعبتین و
انگشتان را نافع هند **ذباب** بضم اول ترکیب پاریس مگس هندی یکی ان
رنگ بر حیوان را مگس بقر یعنی مگسی را باز رده تخم مرغ بشکنند و ضماد کنند
علتیکه بر نیاید کرماسیس کهربیه یعنی ناخنه وان علتی است بر کورنگ سرخ اندرون
چسپیده بود بدان زایل کند

ذرایح مگسی است از زنبور بزرگتر و باریکتر و سرخ رنگ و نقطها دارد و بهم قتال
است اگر ان را در موم روغن کنند بر می و ناخن را زایل کند و با سرکه بر سر مزمن بعلق
طلا کنند نافع مصلح و حیث ما کنج وطی محذوم بدل و بر درخت صنوبر **ذره**
بضم اول و تشدید نافع جاورس هندی و نیز از زره فارسی ازرن دو
نوعست سپید و سیاه هندی چینا الطبع سرد قطع اسهال کند **ذرق** هندی
خصیة الثعلب در جند قوی گفته شد و سبز رنگ هندی ساکی چوبکاو ند
ذرق الخطاطیف پاریس پر سوسک سیاه را با سبل خون ان در چشم اکشند سپید را ختم ازیل

کند

ذفره هندی تخم اجمود کوهی
در خطاسالیون گفته شد **ذفوری** سداف جنگلی بوی بد و گل زرد و ورق ان
کوفته بیاشامند درد دندان و تب ربع را سود دهد درد جگر دفع کند
ذنب الخیل هندی یوسن کوهی ضماد بر ان علت شقیقه
را نافع و کرفه وعلة النفس را سود مند و استسقا را نافع مضر و مرخی اعصاب یعنی تخته
و کهاء مصلح و پی خمیر بنفشه **ذنب الحمل** هندی بر نگرند ادر لسان الحمل گفته شود
ذوخلب الاوراق و خمص اصابع هندی
سنبلة الطیب کز گفته شد **ذوثلثة بالنوکات** و نخاعی و خارپشک هندی و همان
در نخاعی گفته شد **ذوثلثة وراقات** بر چند چیز واقع شود بر چند قوقی و خصیة
الثعلب و قصعه و جوزانه هر یک در باب خود گفته شد و گفته شود **ذوثلثة**
و ذوغدة الاوراق و طرفا و طرفا و طریقولیون هندی نام ثعلب صفتش در طریفلس
گفته شود **ذهب پاریس** زرعی طلای هندی
سونا در دل و خفقان را نافع مضر شانه مصلح او حبب الاس
ذیب پاریس کرک هندی پشم اولاند کا
اگر کرمین او در موضعی بخور کنند موشان در انجا جمع شوند و اگر زن بر گ
بول کرک شاشد بر گز ابستن نشود

باب الرای مهمله راوند پاریس ریوند وان بیخ ریباس هندی جنگلی

تسع نوعست چینی هندی عراقی برفتق طلا ران نافع اکحل استلا و خفقان و قرح
امعا یعنی زخم امعا و تپیدا را به سانک مسهل صفرا و بلغم و استسقا را مدر
ادمان ان سنگ کرده بریزاند تدریج صفراوی را زایل کند مضر بفعل مصلح
وی صمغ عربی بدل وی زراوند رانج پارسی تارکیل هندی زنار یل
در نار جیل گفته شود رانیاک دو نوعست بری و بستانی بستانی را مارقون
بری را اقوما رقون پارسی و لیدر از خولنجان هندی یونانی سنه
بکشاید روشنائی چشم افزاید تیز زیاده کند خاصه بنج ان با سرد
بنوشند تپیدار غشیانی و التهاب معده را ساکن کند و باعل یا شراب
ضمادان بر سر زند یک عقوبت سکند بیوانه لعوند و تقطیر البول را
نافع بقول ادم علیه و علا نبینا علیه السلام دو درم سفوف را زنانه اکلا
با یکدرم قند طلوع ارحل تا بیرجه سرطان رسد در سال قطعا در
سال مرض نشفه محرور بزاد راصداع ادمصلح وی صندل و کافور
بدل ان تخم بنج ان یرقان را شفا دهد و بول و حیض و سکم سندد
رانیاک رانیون گفته شد رانیاک رانیون هندی یونانی مشهور بادیان
خطائی و ان نیز انیسون است راسن بفتح اول و کسر ثالث بانون ساکن و
و کلمو دو نوع بستانی راقیلیجو سن بنج ان را تریکه اندر هندی
داشنه جهت تقطیر البول را از سر دریعه اکلا نافع و سر فه و عسر النفس

راسنه هندی مضر صداع مصلح وی سکه راسکر بفتح اول تریکیست از مازو و پوست انار و زراوند
صمغ عربی و دوشاب باعل سرد و خشک است راطیت یونانی بهم مرض ادمی اسم خوانند که در
بدن ان اضافه و غیر صحت شود راتینج و راتیاج و رجینه و رشینه و ریاج و ان صمغ
صنوبر است هندی گویند جلغوزه سه نوع است یکی قلغونیا و شیراز زنگباری طلای ان
کوشته او یاند و ریشها و مضر و سخن اعضا مصلح او هوم روغن رازیانه و زبق و
یاسمین هندی جنبیا سه نوعست سفید و سرخ و زرد در زبق گفته شود راسن
الغار هندی سیر چوا خشک کرده بسوزانند باعل بیامیزند طلا ران داء الثعلب را
نافع راس الارنب هندی سیر سا سرخ تازه بیخ خرس بر داء الثعلب طلا کنند بهتر راسنو یونانی راسن
راسنا یونانی و مویز رمان هندی انار و مثریج و کندری دارم در رمان گفته شود
راو انگوزه است ربیثا و یاهی اشنه پارسی
هندی بهت بیخ کرم و سرات باه انگیزد تنقیه اند مصلح وی بنفشه کافور
و ثالث پارسی و باه تروک و سک انکور هندی کنوانثی در عذب التعلب گفته شود
ربالسوس بضم اول و ثانی و ثالث هندی جیشتمد و ملیتی در عصاره نوشتن
گفته شود ربل قسم افسنتین کوهی هندی مرواد را فسنتین گفته شود
رت بکسر اول و بندق هندی پارسی
هندی اریته در بندق هندی گفته شد رتیلا بضم اول و خایه گبر پارسی دراو
تریکه پارسی هندی بخور سرخ یونانی فالنجر و فالنج و نام کیاهیست هر گز بر گز یونانی

جل الجراد در زبان پارسی سرو تر کستانی هندی بتری جهت تب و لرز مفید جل الفواخ در شام پارسی زاغ هندی مکرا کلاً و ضماداً در بلت و ران و زانو ابقات نافع جل الحمام بکیر اول و شنجار هندی قسم مکرونداتیخ دارا بوخلط کفته شد جل العقاب و جل العقق هندی مکرا در جل الغراب کفته شد

رخیص و رجیه بکیر از ترقوة قوط کرمانی طرفه هندی

چهاپه ترش معده کرم را بیکوشانه و حقنه ان سکم را اند رخم بفتح اول و مردار خوار و دو برا شیر از خرده پارسی غلیواز و زغن هندی چیل کریں او در شیب زنان بخور کنند کبه اندازد زهره و بر کزند یکه مار و زنبور و عقرب نافع کوشت و پا خود را سخی کرده خشک نماید و بخوران هفت نوبت در شیب کبه از سر زبان او بسته باشند بکشند کشاده کردد بال ایشت وی زیر پا بزن البتن هندسهل زاید و بر و بر در خانه بخور کنند کزندکان بکریزند سر کین و بیر کم حل کنند و بر برص مالند لون ان متغیر شود و چکور و بر یان کنند و سخی با سر کم نماید و کبه را در جنون داشته باشند شش روز و هر روز سه نوبت بخورانند صحت یابد و شش ماه سر و شنماه ماده لقه بکنجد ری و مرهم کهار

رشاد و حوف پارسی پسندان هندی سر لون در حرف کفته شد

رصاص و قلعی پارسی از زیر خیز از قلع بفتح قسطیر و قصدیر و ترپیت کتیل هندو نک صحفه ان بر ادیش مقعد و بوا سیر و ورمهای قضیب و زهار و بستان و رشیها سرطان بار و غن زیت یا روغن کل حل کرده بمالند بساقعه و براده خام ان بیاشامند علت دستی بول و غایط و ثقل معده و نفخ و ضیق النفس حادث شود مصلح ان تخم کرنج بعد ازان تخم خشخش و شبت و انجیر دهندو نا و خلاصه ان حرارت بول و اطلاق حاصل شود پاره رصاص در دیک کوشت انداز ند هر عضو انش کنند پخته نکردد و در ان انداز ند کم نشود و انکتران در انکشت کنند بدن الفور کود اند و ازان طوق سازند و بر رضت نمر دارا و نیز بدیع شمر هر کز نیفتد و بکنجد ری تور

رطب بضم اول پارسی خرما هندی کهجور تر و خشک نیز افزاید مقر با و از بول سدا مصلح و خشخاش با سر کم رطبیه بفتح اول و علف پارسی اسمت و قتیکه خشک شود اقمت هندی سانکهچ کهکه در فصفه کفته شد

رعی الحمام

و قرسطار یون و فارسطار یون و کرسنه هندی کیداد و کلاوده و کوکری و اران سه جنس است تیره رنکه هندی بیانه نقدار عدس طعم اندکی تلخ تر و کاو شتی و ذیو شتی نیز کویند کاو را نوبه کنند کهبو تر و ست دانه بعا بضم اول و ان ماهی دریائی و بهر یت سکاد اصداع را ساکن کند بارو غن

زیت جوشانند و ان روغن را بردرد مفاصل مالند سود دهد رعت و کلنار هندی گل انار
هزاره در جلنار گفته شد غذا نیز از ان بیارند خورند دیولی و کرهرا و آن
ایت در متان کنند و بدهند مضر سفل مصلح ان سرکه

رغوة الملح وزبدة الملح هندی نمک در انجنه صاف کنند قوت دوا
زیاده از نمک بی صاف غرغرة ماء الملح کف نمک و هندی بهمین نمک بطبع حرارت و رقت
بود

رق بکسر اول یعنی بول سلحفات

بحری هندی چمره کچهوه در سلحفات گفته شد رغون بضم اول هندی قهندی
در حنا گفته شد رقان زنان است رقاقس بضم اول و تاء قاف
بیونانی جفت افریده بارسی بعبت بربر هندی باونچی در سور نجان گفته شد
وثعلب را نیز گویند و گفته شد

رمان حلو بارسی انار شیرین هندی میتها انار مٹھ ہے و کنڈی دارد خفقان
را سود مند دانه او نفوظ و نفخ الاضلع را مصلح و پوست انار قرشی خاکستر کل و کیا حرارت
را به سازد رمان حامض بارسی انار ترش هندی کھٹا انار انواع انار غذا اندک
و مضر و تقابض صفرا بشکند خفقان را سود دهد دانه او ریا عسل ملاح
را نافع شراب و سرکه وی خمار را سود دهد تشنگی بنشاند و غثیان و قی
باز دارد دوا رمان ان مضر شهوت و لثه را مصلح و رب رمان حلو با عسل
رمان السعال بارسی خشخاش در خشخاش گفته شد رمان البری هندی انار جنگلی

دانه وی را حب القلقل گفته شد بفتح اقسام انار گفته شد رماد بضم اول بارسی خاکستر
هر چیز را گویند رماد الانزروت بارسی خاکستر مازریون هندی راک انجروت شناخته شد
افزاید رماد حطب الکرم بارسی خاکستر چوب رز هندی راک کرم نیم مثقال با روغن گاو
را نافع ضماد ان بواسیر را سود مند مضر نشش مصلح و ریختن رماد قصب بارسی خاکستر
نی هندی راک بانس کرم و خشک مضر نشش مصلح و ریختن رماد قشر الخطمی بارسی خاکستر
اشیانه پرستو هندی راک کیولسلای ابابیل بالطبع خشک مضر نشش مصلح
ان سکنجبین رماد السرطانات بارسی خاکستر کلنگ هندی راک کیکڑه صنعت
سوختن انکه در کوزه کنند و در کل حکمت کنند و در تنور آتش هندی کم
و خشک در سرطانات گفته شد رماد طین بارسی خاکستر چوب باقلا هندی
راک سیم بابلر ضماد ان در حمام جرب سیاه را ببرد

رنف و بهراج بارسی بید مشک هندی سنگدانه مرغ بهراج
گفته شد رند بفتح اول و اس در اس گفته شد

روباه بارسی کهرک هندی راسهو در جیر الماء گفته شد روباه
بارسی هندی کیال و موندی بکنڈی تلی و بکڑ ہے دوی بهترین سر از
حیوانات معتدل منی افزاید مصلح و ضرر دانه در دماغ گفته شد
روسنجن بارسی روی سوخته و را سخت و مس سوخته و نحاس محرق هندی
تانبه بهم بالطبع کرم اکلش را شبیه باید کرد در بدن بوضع کند روباه بارسی سگ

دریایی در مصر و بدین دریا اندلس قرون هندی جنبگ دریائی با فلفل در جنگ کشتی نکرد
را ببرد اکلس مینی و باه افزاید مضر حکه مصلح وی سرکه دفع الطحال ایشان هندی لیدکوا
ابن در بیخ کندر عاقر باز دارد اگر با شاهندسک کرده بر نزاند و
سرکین ایشان بهمین خاصیت دارد دفع البرص پارسی سرکین استر هندی
لیدجر در شیر زن حامله دهد کشتکه مردا و نیم بیرون آرد ریه بابر و
روباه و سگ انکور هندی کنوانی در عنب الثعلب گفته شد
ریحت نیز از زاده عرق گفته شد ریحان الغول و رفقان
وفقا و تراب الملک پارسی مرکب موش هندی سنبل کهار در سنگ گفته شد
ریحقان عربی زعفران هندی کسیر در زعفران
گفته شد ریناج و ریتیج هندی کوتند درخت جلغوزه در راتنج گفته
ریناک و ریواج هندی چکر حرارت بنشاند و مسیتی و خمار را باز دارد و
طاعون و وبا را نافع عصاره وی در چشم کشند روشنی افزاید و بواسیر را
سوده مضر قولنج مصلح وی اترج بدل وی غوزه انکور ریم پارسی شش
هندی سینه بر قوبا مالند خشک کنند مضر مالات بول مصلح وی شکر ریه ثعلب
هندی سینه بومڑ اکلس ضیق النفس را سوده خنزیر وی
جمل پارسی شش خوک و شتر خاکستر ان بر زخم پاشند نفع دهد ریه
حمار الوحش پارسی شش گور خر خشک کرده بکوبند اکلس ضیق النفس و سرفا

نافع

وطبیعتا وزنج هندیه بیشتر مزاجی لطیف‌تر دارند از ان سپید و قوی‌تر و ان
سبز و غلیظ‌تر و ان سرخ و زرد خیر الامور اوسطها و بهترین در خواص یکدیگر
تا بعض بوند بفتیله زراح و عسل بیالایند و در جرب و سعفه و نا لور و رعاف
و ریش کهنه داکلم کرده دندان و بینی و دهن و زشتیهای دیگر نیکو دارند
بهر نافع اکلش سرفه سخت پیدا کند مصلح ان شیر تازه و سکر و قند یا قند نافع
در باب ۱۰ یکم بیان خواهد یافت زراوند پارسی بهتر هندیه پاره منفعت و
اسامی ان یکجا در زنجی گفته شود زنجبیل پارسی مویز هندیه دارچینی و هریره
خشخاش را زنجبیل الاخضار و اسرار نامند با فلفل خلط کنند یا بالعسل
جاورس و بیضه بریان کنند و با عسل بخورند بلغم از دهان بیرون کشد
سرفه را ببرد و ده درم در اوبه سهل داخل کند شکم را نفع کند و بلغم
بهضم مصلح وی خیار شنبر یا سکنجبین زبیب الجبل شیراز مویز سیاه هندی
داکلم بعسل کلی در مویز گفته شود زبدة البحر پارسی کف دریا هندی سمندر
نیهین و ان پنج نوعست چون بسوزانند باشد اسب ان امیزند بداد تقلب
و فغاز بیرو جوز قیو باو هر علتی که در جلد باشد طلا کنند سوء مزاج بهضم
مضر سبز مصلح ان کشنیز ابا تخواص هر یک در مکان خود گفته شود زبد
البحر یونانی قبون و ازرزی و داد را قیس یا زاغ و دان کردن
کردنی جوز شحم در دریا ماند نیخ بشکل زبد البحر بود اطباء دالله جهته جرب

۲ زراح نفطی
در دشتی ۲ ۴

ریش هندی و کلف و قوبا طلا کنند نافع و ورم پستان را ساکن کند زبده
پارسی مکسیر از زنخ هندی نیتون بر بدن طلا کنند و نم کند عاقل
خورند ذات الجنب و ورم شش را نافع بر کنزند که افعی مالند سعد مندی
سرفه سرد و خشن را نافع و قطع سیلان ماده چشم کند مضر نمخ و مرمر
مصلح مصلح وی فانیز بمرتبه لونی و بکندری بینی زباد پارسی کرگ
زباد هندی مشک بلائی و زواد بوشیدن و مالیدن صداع سر را دفع
شقیقه و زکام را نافع یک قسم اسط باشد از خفقان و ضعف دل
مفید زبل بضم اول و مانی پارسی سرگین هندی گوسپند و ان مختلف
است بتفصیل گفته شود زبد الاطفال انچه از طفلان اول بیرون
اید هندی جنس لیندی باعسل بسرشند و در حلق دهند خناق را
زایل سازد و کبد را از بیکان زهر دار رسیده باریز باعسل خورند
نافع زبد القلق وان جوز اتیت معروف سرگین ان بیاشامند صرع
را سود دهد زبد الجراد پارسی سرگین ملخ طلا کنند ان کلف و بهق را
زایل کند زبل الجرذون والورک پارسی سرگین اعضا بهندی
کوبرکوه طلا کنند ان لون را نیکو گرداند زبل الخطاطیف پارسی سرگین
پاسرگین یعنی ابابیل سپید چشم را ببرد زبل الکلاب پارسی سرگین
سگ بابه غرغره کردن ریشها سرگین از دهن و خناق را به نفع

زنبل الذیب پارسی گرگین هندی گویند لاندگا طلا دران قولنج را نافع

زنبل الزرنب پارسی گرگین مکس گیر و سرگین گرنیک هندی ریته گیی طلا دران قولنج باد و سرفه

زنبل العصافیر هندی ریته چڑی پارسی گرگین سر علت نایل شیر از

کوکنار و فلفل هندی **زنبل الغنم** پارسی سرگین

مردار خوار هندی بیخال چیل در شیر زن بخورند بچه بیندازد بادرنج را

حل کرده دو کوشه بگانند کرایه بیز **زنبل الحمام** هندی ریته کبوتر پارسی جوتر

در بهار سر دو پا سر کبوتر خضاب طلا کنند مفید سفیدی مو بگانش را سفید

با خون بز قوباد دق فالج و سفه و دماغ سکته و دق کرده و زنبل

و خضاب زرد در بهار صلب کنند به نصف درم سرگین کبوتر سرخ

پانزده درم دارچینی بخوانند سنگ کرده بیزانند خاصه هر هندی را الکتان

خورده باشد **زنبل الفیل** هندی لید پارسی پاره زن بخور هر کبود

هر کتر البتی نشف بخوران تنگی نفس را نافع **زنبل القرطاس** خواص مثل مذکور دارد

زنبل البیضاء هندی ریته مرغ خایچ پارسی مرغ قولنج بگیرد

مجرب **زنبل جلد** هندی پاچ در زرد کفته شفا **زنبل الحوار** پارسی گوساله کفته

هندی بیخ کاچ در سنجد بنیاد کفته نشف

زنجاج پارسی کنیزه هندی کانچ بادرنج

زنبق طلا کنند سپید چشم ببرد

زنجبل دینار هندی مروه در بذر الکتان کفته تند

خرپزه دار هندی کفته تند

زرد وار هندی کفته تند

زرنباد بکم عرق الکافور بقیط سطراشی هندی کچور ۳ قسم بورید و بیاز

و سوا بسیر دچون در دهی کبود دیگ را به بندد و مرغهای بحری و خفقان و

فالج و مکروهم و وحشت بسیر در خانه بخور کنند مور و کهان بگریزند و مان

ان مغز دل مصلح ان سنبل الطیب و نبات بدل ان دانه انرج و بقیط

زرنباد هندی کچور جمکیلی و رق البزوری گویند و عصاره ان بیاض سندی عرق

الف و عسل البول و طمث را نافع و خون بسته از مثانه بیرون اورد و مغز

مصلح ان حب الانرج بدل نیموزن ان زعفران **زراوند** هندی کچور زراوند طویل

پارسی زراوند کرد هندی کچور ماده بلون زعفران باشد و وزنه یکدرم ان

بقوای و دوسوا س و ربو و نفوس را مفید و دفع اخلاط بلغمی کند و قاطع

صفراوی و بلغمی با عسل امیخته بخورند مغز سبز مصلح و عسل بدل وی را نیز

نیموزن ان ریوند چینی **زراوند طویل** و شجره رستم وار سطلوخیار دراند بس

مستعار و مستعمل ان یونانی ذکر و قطونیطس هندی کچور سرخ یا فلفل بیاض سند

ن را پاک کرده اندازه فصول بسته هر دو رحم باشد حیض را اندیجه مرده و زنده

بیرون اورد مغز جکر مصلح و عسل بدل ان شیطره **زرشک** هندی زرچوبه

انرا بار بسیار گفته اند **زرنیخ** آن انواعست زرد و سرخ سپید سبز تیره هندی کرمال
بالیده سخی کرده هر گی خوانند بمیرد زرنیخ ترا عضا طلاکردن کلف الصلح
و ریا بلیله زرد **زرنب** و رجل الجراد بارسی سرو ترکستانی هندی **هاروغ**
کل بیاسا مندرا نطر کرا از برد و سرد پدید بعد دهد و مهلل باد بارد غلیظ را در
جمیع بدن بعد مصلح و ریا جلاب بگیرم بدل و ریا رجینی یا کبابه **زرشک**
و زردک یعنی ایرشق هندی یا کدیر عصفر کفته شفرشق کفته شود انیز
گویند **زریرا** سپر یا زبقله بهار کهندی خرفه دلونیا و کهول در بقله الحمقا کفته
شد **زرقون** و سلیقون و ابی نخ هندی سپیده در سرخ کفته شد **زوری** و
رجل الغراب هندی مکرا در رجل الغراب کفته شد **زرنیخ** هندی چکری در سپاس
کفته شد **زرافه** و زرافت حیوانیست کوه پیکر اشتر کاو پلنگ نامند و از اشتر
کاو کوچک تولد شود کردنش بلندتر پوستش بر پلنگ پالش لکها و ماند دستها از
اشتر دراز بعد ماکول اللحم لذیذ خواصش در لحم حیوانات کفته شود **زرزور**
شیراز زیر لیسفرک هندی بر کزرد چو بود درخت خربزه را نیز گویند **زرچوبه**
زرشک دلت **زرنک زرنگ** **زعفران** وحاوی وحاد و
دهقان و کرکم و شعر الصفا لیه و خلوف هندی کیسر تقویت دل و مفرح و
منوم بول راند و باه انگیزد جگر سنده بک بید دو درم بازده تخم مرغ
زیاده دانوار زاید بیاشامند در ساعت بار نهد و مجرب و اکر با شیر اب هندی

بغایت نافع و قوت باه دهد کرده و منارا پاک کند دراب بخرند هر بار نیم
خواباند را ببرد و بر حمره یعنی سرخ باده دو درم بن کوش را طلاکنند بعد و هند و
مضر خشش مصلح وی عصاره زرشک بدان قطر یا دانه اترج **زعرور**
جبلی و تفاح بری و ابکوره راد و نیاوذ و ثلاث حیات و درخت و برا
تملک شیراز زیل شکم بند هندی بشت چیکها مضرش مصلح ان کمثری یا
انیسون **زعرور ستانی** و شلث و عجم شیراز زیل سرخ هندی سپید باجی مولد
بلغم مصلح وی رازیانج **زعفران الحدید** و صید الحدید و زنجار الحدید
شیراز زیرنک این صفتش بوشش این بر رو بر صحیفه نم کنند بنهند تا خشک
شود و بکوبند تا ان زمان کرمیل زرد از و جدا شود و انواع حاصل
ان بیارایند بالطبع قابض و سرد زن بحور کند قطع خون کند و بیاشامد
منع البول کند از جهت داخص یعنی وزم بن و منافع ناخی را نافع
زعبر و فود سفید هندی قیم قنا زبو
عرق النا و نقرس و مفاصل و فالج و باد بارسرد و دیوزانورا
یکدرم نافع مضرش مصلح وی کتیرا بدل وی علک البطم
زفت یا **زفت** بفتح اول و بر سفاس و بنبوت و خرنوب
و قیر هندی زال خشک بر جراحت طلاکردن لعوه هند **زفت رطب** و
روانه وان برقسم ال است مجاز ضعیف بر کیرند هندی زال تر در مرهم کنند

برخاتیر هندی نافع برشقاق یا طلا کنند بعد مندوقه ان مژه چشم بروید زرقا
زبان اندلسی غاشیر از سیلان در عنا گفته شد

زرد وزیر جد یکیست ان هندی یاقوت بقدر نخود جویبات مد
دفع سم هر جانوران کند چنین بر گمان او نیز ندارد صرع این باشد اکلش
جزام را مفید و ادمان ان نظر کردن روشنائی چشم افزاید زرج بفتح
اول و سکون ثانی مرغیست بدان شکار کنند مشهور باریست و هندی جرج
ادمان کوشت ان خفقان را نافع زهره وی در کحل کنند تاریکی چشم
کوری ببرد سرکین ان هر کلف و نمش طلا کنند زایل سازد

زنجبیل پارسی سندی هندی لونتهه بعضی
بدرد جگر از سردی و تری باشد و مجامعت را قوت دهد و مجموع در دیگر
سردیها خاصه فالج و لقوه و اعضا و سبح المعاوده شقیقه اکلا و طلاءا
صرف یا با روغن خیر و مفید حفظ و مبنی افزاید مضر حلق مصلح وی
و بدل وی دار فلفل یا عاقرقرحا زبان واموس و انبوس باریست نام خواه
هندی اجوا این هر کرا بدیکه عقرب طلا کنند نافع اید عقرب طالد الخبر فیل
شلیخه و بلاریندی روباس در راس گفته شد زنبق و شیق
پارسی یاسمین هندی چنبیلی طبیعت ان گرم و معتدل در تری
و خشکی زنجار پارسی زنگار یونانی قسیطوس دو نوع بود معدنی و عیاعیدی

ازگمان

ازگمان حاصل شعاع انرا یونانی لبغاو لنبس پارسی توتیا هندی سرمه توتیا
و نیلی توته در مرهمها استعمال کنند جرب و بیق را سود مند چون در بینی دمند
کند یکه بینی دفع کند اکلش مضر معده و قی اورد مصلح ان جلاب و اب
کرم مورد روغن بادام بدل نیم وزن ان شنگرف زنجرف بفتح زا
پارسی شنگرف عربی شنجرف شیرازی صنفر دو نوع مخلق و مصنوع و
مخلوق را یونانی میتون و حجر زیبق و مصنوع را قنابار خوانند
و زیبق سازند هندی پارد سندوری سندوریم ان سوختگی آتش را نیک بود سند
اکلش ابریسوم قتاله علت ان همان عارض شقیقه را از زیبق معدنی شود
زنجبار بر قان است زوال و شلیم پارسی شلمک هندی
پنده در شلیم گفته شد زواوقی و زمر پارسی جیره هندی پارا در زیبق
گفته شد
زهر الخجر وخزار
العنجر فارسی کلسیک هندی هوبر بعلت خزار یعنی قوبار هندی بقا
گویند طلا عرق نافع زهم بضم زا و سکون ها هندی کچور در زر نیاد گفته
شد زهر الثعالب چون مس را بگداردند و بر زمین ریزند تا به بندد و ان
ان چون کرم شوکفه کرده مانند تمکه در گوش کردن کری را زایل
کند زیبق ابق است زیتون ان مشهور است
اشتهار طعام اکله مجامعت را زیاده کند مضر شش مصلح ان عسل

زیت پارسی روغن زیتون طلای ان جرب و صداع و قوبا را نافع غرغره ان دندان متحرک را مستحکم کند زیتار بفتح تا و سکون یا ثقل زیت است یونانی امومی چه عکر الزیت پارسی دردزیت پارسی در زیت هندی تلخیت و زاد دکهنی بیری در عکر الزیت گفته شود زیت کاپه و زیت الانفاق در مصر فلسطینی قسم غن زیتون زیتون الیبس و زیتون الکلک و زیتون بری عبیم را گویند زیتون الاس پارسی مازریون هندی انجروب عازیرون گفته شود زیتون السودان و زیت بهرجان مغربی القصیل بجان و ارفان دو نوعیت یکنوع خارناک شمران بادام توچک روغن انرا شیرازی تحرک عرق البول و ان قسیم است قسم دیم مراز بلاد سودان خیزد بقایت کرم است جهت ضعف و علت بارد سرد نافع زیر و کتان پارچه است ازریشم هندی مشهور کتان در کتان گفته شود زیره و صرصر شیرازی جراد سک که شب لیو خواند او از کند هندی چیکر در صرصر گفته شود زیت الهرجان در زیت السودان گفته شد زیبق بلغت سریانی الغیان و الغلط و الزئبق و الحی و الماء السیماب و النور و الزواد ق و الروحانی و عین الحیوة و لبن الجل و الدین و البق و الفراق الروح و الباقد الطیار و لبان العطارد و جندانق و برق و نیل الرطب و حد ماء حیات و عیان و قعیر الماء النمر و ملک الارض و ماء الموافق و عبد العطارد و الحیط

ولبد الغذ

ولبد الغذ را و حیوان اگر نا مصعد باشد باشد این نامها دادند چون مصعد باشد طلق الحمامی و قند البحر الدم و رکیته الاسد شیرازی جیوه بنقیط چیچل بعربی سیماب هندی پاره بهترین ان زنده بود مستعمل کرده باشند بغایت جهنده اگر بکرپاس بیفشارند تا بیرون اید و لون ان کرپاسی سیاه شده باشد استعمال کرده باشند طبیعت زیبق گرم و محرق بود و مصعد ان قابض باشد و مقتول جهت قتل شش خفقان و ضیق دارد بارد و عن کل جهت حرب و حکه نافع خاک او با طعام موش او هند کند دخان وی فالج و رعشه و کزی و عقل را زایل کند و جیلم را تاریک و لون را زرد کند در موضعی گرد کنند مار و عقرب و کژدم کان بگریزند زیبق که در اتش برانده کرفته باشند مصعد کشنده بود اگر زیبق در کوش کنجشک ریزند اختلاط عقل پیدا کند بصرع و سکته کشد مصلح ان میل از رصاص در کوش وی کنند تا زیبق بوی چسپید بیرون اید انچه مصعد بود نه مقتول یعنی پاک کرده شده چون بیاشامند در حال از شش بیرون اید و مضرت زیاده نرساند چون زنده بود علاج کسیکه زیبق زنده خورده باشد مانند کسیکه مردار سنگ و تنکرف خورده باشد مصلح ان اگر یکدیت بگیرد یک انار سرخ بهونک یعنی هونایی در بگیرد اب در سفال اب نارسیده شب تر کنند غا الصباح سائیده اب صاف کرده بخورد تا سه

نان بیس با نمک بخورد الفا ریس هر کرخ فاریوری یا و انار موضع یک
ماشه غدا الصباح تا یکهفته نجهد ابن سینا

باب السابع فی اسامی سادج

چند قسم است رومی و مصری و هندی هندش را مائیستان و مالاتیر
هندی تیرج وان هر کدرخت دارچینی است چون هر جامه بر اکنند از کرم
وشپش ایمن باشد اگر در شیر نان دخان کنند دشوار زادن را
نافع اید اگر ماسه که بر سنگم ملاکنند حیض و بول راند و شیر بیرون
اله اکلش درد دل و خفقان را سود دهد مستعمل بمثقال تا نصف
نشش مصلح ان مصطکی و شراب بدل هموزن سنبل یا سلیخه سام
ابرسی و صوار شیراز یا مانرنگ اصفهانی مالوائی قسمی از جلپا
هندی چیکچا گویند و بر موضع سهام نهند بیرون آرد سام
اجوایس است در زبان کفته شد سانفل بفتح سین و نون هندی
سنبل و در اجناس در تیر سیاوشان کفته شد ساسارکشت هندی
انگس در الجروب کفته شد ساسالیوس یونانی و ساسالیوس و
سیالیوس پارسی انکدان رومی هندی جواب در الجدان
کفته شد ساطرلون و سوقطیون پارسی حصیة الثعلب در حصیة
الثعلب کفته شد ساق البقر هندی سیندر بیل بسوزانند و بیاشامند

خون بند

خون سکم را نافع پستان و فخاط و مخیطا و اطباء الحیه عربی دق تنفر
سوره اکلش سر فرا از کرم و وجع بطن نافع سینه و حلق را نرم کند
سکم را اندر تشنج بتاند خون با صفرا امیخته و بلغم ثور را سود دهد
مضر بکار مصلح ان عناب

سبج پارسی لوق و شبه و شرنگ شیر از مشوق سنکیت سیاه
براق و نرم هر کس هره از ان باخود نگهدارد از علت تشنج
ایمن کردد و لذو میلی سازند در چشم کشند روشنی افزاید سبع
الارض و شعر الجن و کنیزة البر هندی را جنس در پارسیاوشان
کفته شد سبع الشعر و افتیمون هندی مروه در افسنتین کفته شد
سنکدام ابکون است سجلاط بفتح سین و ضم جیم و یا سین

وزنجبیل هندی جنبیا در یاسمین کفته شد سدر بکسر سین پارسی
کنار هندی بیرد و نوعست باغی و صحرائی در زبان صابئی و فضال و
غیر اقوی اطبا باشد مضر سر مصلح ان کتیرا اسد و سنا پارسی
نیلج و نیل هندی نیلبری بلغم و قولنج و دق و سکم و سرفه و برص را و
اکلا نافع سرو پارسی بالضم اول و فتح و بیغا بن لبنانی و بری و
جبلی هندی سداب و سالوی محلل خنازیر اکلا و طلاء قالج و
عرق النسا و دق مفاصل را نافع باب الف با یاء و عمل بیاورند

ودر چشم اکشند ضعف چشم را نیکو سازد وجهت کرزندگی عقرب ومار وزنبور
وسگ دیوانه نهایت نافع ادمان قطع شهوت باه ومنی بعد مضرت چشم
وصداع وشقیقه مصلح وایشون بدل وی نعناع بستانی

سرمق وسرمج واسفناخ واسقناخ

هندی ساک یا لاک در قطف گفته شد سریقون واسریقون یا ریق
منغوزیه زنجرف وان تنگرف لوخته است در زنجرف گفته
شد سیساد هندی سنبهالو در پنجگنت گفته شد سراد یا ریق عوده
فارسی هندی کچی یا کچور در خلال گفته شد سرطان بحری یا ریق چنگ هندی
کیکڑا اغاکستران بلقاق یا ریق از سرد دریم وسیاه لوف وعنق
زا زایل کند بر کرزندگی سگ دیوانه وعقرب وزنبور بلا بسکه استعمال
کنند نافع اید وخفقان قوی ومقعد را سود دارد وبیاشامند با شراب
عسر البول را نافع وسنگ میزه بیرون اورد مصلح وی انکه با باشی
بیزند ضعف لوخته در دیگ میپزند وبر اتش نهند وبر اتش
افروزند تا لوخته گردد سرطان بحری لوخته ان بدندان بمالند
دندان را جلا دهد سرطان هندی کیکڑا یا ریق خرچنگ تیز ابزار
کلیجک سرد وتر وخشک مسلول بیچ کبیدی روی را نافع باه را
زیاده کند سرجیون وشیطج هندی چیزکی است نوعی از سپیدو منیاه

وسرخ در شیطج گفته شد سرو مشهور ومعروف است باغی را سرو وصحرائی
را عرعر گویند باسکه بیاویزند بهر بوی ضماد کنند سیاه شود طبع وی باسکه
دهد دندان را سود دهد ورق ان بر فتق ضماد کنند سود دهد بدل
وزنیم وزن ان بولت ازار سروجبلی که عرعر است در عرعر گفته شود
سرخ واسرخ واسقداب هندی سپیده قلیع وکنجال را نیز گویند در سرخ
کنجال است بازیت بیالند چون مرهم شود بر جراحتها نهند کوفته مرده
را دور کند وجراحتها را پاک کند خون را باز دارد سرب سوخته
در انبار گفته شد سرمه صفهانی کحلان سلیخه شده سپیالوس وسپالوس وسپالوکس
وتودیلو وانجدان رومی هندی جواسامنم ازاحلیت طیب انجدان
را گاهش رومی هندی جواس اکلش بلغم بسته را بگدازد وباشراب
منع ضرر سر ما کند ودر دهان نهاده دهد مستعمل یکدرم ربو وضیق
النفس وسعال مزمن را نافع خاصه تخم وی لیکن ضعف جگر را مصلح وی
عصاره زرشک بدل وی خردل سپید سعد عود بلسان دارویی
ولایتی است واین ند را نیز گویند در عود بلسان گفته شد سعد
ارنب بربری است سعد وحشی سعد وحشی گویند شش از زیر وجوبک اشنا
پاریک کلیم شور وبخور مریم هندی با تاجوری اب بیخ وی در قطره در بینی
چکانند دندان را سود دهد سعد الملیوس نباتی است بیخ ندارد

و بر دوی بر روید هندش انتر کنکا و کبتی و یال بزه و کنکاوتی چون بیاشامند
خونیکه از کرده اید باز داده باسرکه مضاد کنند بنج و رم چراحتها سانف
سطراکا و سطوراکا هندی کچی رد در زر نباد کفته شد سطاع هر نبا تیکه سر
زمین کسترده روید از آنرو ید سطیوس در جلبار کفته شد

سعد چند نوعست کوتی قوبه خوشبو بوی بستانی
سپید لبیاچه مایل هندی ناکر موته اکلش تقطیر البول و دعکرده و
و سر دیرم و تیپاریکین و بوا سیر و دردندان را سعد دید و قطع
کند چون باز فت بیامیزند دانها هر یکرا و کاه هر اید ضماد ان نافع
مضر طی معطل ان قند یا صندل

سفرجل بار سیب آبی سیراز بی بیونانی قود و سامیلا هندی جام بیل بی
و خمار را نافع تیکانند بول را اند عرقت بول را سعد دید چون معطل
او در سورا نافع قضیب نیند ادمان ان قولنج آورد معطل ان رطب عسل

سفید و سفند هندی رائی در حوف کفته شد سفاد و کلنوج بیار
برایت اکلش سهل سوداوی سقد لیون هندی زیره جنکلی در کمون کفته

سقن بفتح اول و سکون ثانی
و سکون رطب عربی دیس هندی خنه کجور در دلس کفته شد سقونیا و محمود
معروفست و ان عصاره کیاهیست مثل ایلوه بر بهق و برس و کلف طلا

کردن نافع

کردن نافع اکلش سهل صفرا بعد و دانکی بر کزید یکعقوبه طلا کردن و خوردن
نافع مضر باجتا و معدی و جکر و دل مصلح او کتیرا و رب السوس و انبوه
قدری بیشم پاره زن بجکه بخوه بکیرد یچه در شکم بکشد سقاقل هندی
سرپایی در اسقاقل کفته شد سقوردیه نوتوم هری هندی جنکلی
در اسقردیون کفته شد سقفقور و رکماهیه و سقفس مشهور هندی
رنکماهیه دو نوعست در اب هم در رنکماهیه اند الخ در رقم
پید الخوه و رکماهیه کویند و سقفور سرباریک و کشیده رنک و ابلق و زرد و
سپید و سیاه سپید رنک و رکماهیه زردی و سرخی و تیزی زند اکلش یکدرم
کیی احوه در مجامعت ضعفی و تقصیری و سستی راه یافته باشد با نیم درم
برشت تخم مرغ معده و منی افزاید قوت شهوت را بیاید و بدل ان
خصیة الثعلب

سکر

بضم اول یارسی شکر و فانیذ بزبان چینی قند خام هندی کیاند با آب
کرم اشامیدن سرفه را زایل کند نزله و شش و سینه را نافع باشد مخزن
آب قطع زکام داند ادمان ان سبج امعاء را مصلح ان بید و طباشیر
بدل ان الویا موبز سکنجبین بالضم اول ان عصاره املج ست منع
قی کند شکم به بندد باه را زیاده کند دردها مفاصل را نیکو باشد و
مستعمل ان تیز دم بوشیدن ان صداع اند مصلح وی کافور سکنجبین

المنگ وان ترکیب مرکب است هندیش اکریتا اسم معجون همالیه است

سکنجبین وسکبوبه وسنجوبین بدل ان سپستان وحب الغفد پارسی تخم بنگ است هندیش سنبا لو در بنگ شرح کفته شد

سلق بکسر اول دو نوعست یکی را سلق البر و دیکر را چغندر هندیش کنکوار وی در بینی مصروع چکانند و ادمان کنند لعوذ هد وار وی بر خمر ریزند در دوساعت سرکه کردد و بر سرکه ریزند خمر کردد و تولد نفخ مصلح ان رب غوره

سلق جبلی وسلق بری بریخ ان راحلیمون و جلناق پارسی ازاد دارو و سلمون هندی تریخ ترشش برنقوس ومفاصل و بر اعضای کوفت یافته با کلاب ضماد کنند لعوذ هد **سلق بری** وان حماض است هندی مذکور در سلق جبلی کفته شد **سلت** بضم اول پارسی جو برهنه یونانی طراغیس در شعیر کفته شد **سلیخه** وقاوان پوست درخت سار پهل هندی کهیلا انواعست الخ رقیق بعد کیلا کویند از اکل او وشافه کزاش حیض لسته بکشاید و کرم مرده و زنده بیندازد مستعمل دودرم مضر با معا مصلح ان کتیرا بدل نیموزن ان دارچینی **سلیط** اسم روغن زیتون است در زیت کفته شد **سلجم** وشلجم شلغم هندی در شلجم کفته شد **سلع الحیه**

پارسی پوست مار هندی سانپ کچلی پوست مار سرکه لون سپید بعد باشراب بنوشند ودر کوش چکانند دلکوش را لعوذ هد در عسل حل کرده در چشم کشند تیزی نظر زیاده کند در اتش بخور کنند ماران بکریزند اکر بر دان زن حامله بندند اسان زاید اکر بچه در شکم مرده باشد بیرون اید **سلوی** وسمانی وار وی بریان فتیل الرعد وان مرغیست دریائی چون اواز رعد شنود بمیرد وکرک را نیز کویند در سمانی کفته شود

سلخات پارسی سنک پشت نیز از ان لاک پشت هندی کچهوا سه نوعست بحری وبری ودریائی زهره سنک پشت بینی مصروع چکانند بود دهد وخون ان باعسل بسرشند وجبها مقدار مرچ سازند ادمان ان یکجبه صبح ویکشام مصروع را نافع وطلاء ان علت مفاصل و نقرس را لعوذ هد اکل کوشت ان همین عمل دارد **سلاجه** بول بز کوهیست ر بر سنک کرده باشد ان سنک سیاه شفه مانند قیر تنک هندی بول جیکا بکریز بر جذام استعمال ان نافع

سماق وتمتم عربی سماق الدیاعین هندی تیلا وتنتر وتراشه ترنج را نیز کویند عصاره ان در کوش چکانند چرک از کوش براند سیلان خون از هر موضع که باشد اکر اکلش با شراب کنند ثمر وی یا ضماد وی بر لوزالمعده نهند ان نهند دفع را

ساکن کند ضادان برناف و قضیب سلسل البول را سود دهد مصرحکی سرد
مصلح وی مصطکی **سمسق** بکسر اول و سین و مزنجوش هندی مروه در
سمسمون و **سیسان** و **سوسن** اذان الفار گفته شد **سمسی** بفتح اول و کسر ثانی پیه فربه مراد خوان
تکمیل گیرند مشهور هند چربی شکم راند ذو قوه ینضم باه را زیاده کند
مزاج بلغمی را غذا و بد دهد مصلح وی لیمون یا نمک یا زنجبیل **سمسم**
بکسر اول و سین پارسی کنجد هندی تل دو قسم است یکی سفید که در
اکل میاید دویم سیاه که رام تل گویند و روغن او برای روشنی
بکار میاید جهت شقاق پا و خشونت یعنی سختی جلد و دفع
دندان و چهور بواسیر خشکی آتش برا عصاب ضاد ان نافع و
نقیع سمسم بعینه دهد روغن اکلش حیض را اندوا دمان ان پنج
درم با بذر الکتان مینی افزاید و باه را زیاده کند معدن را بد است
غشیان و تشنج الله خلط غلیظ پیدا کند و بطی الهضم یعنی دیر هضم
مصلح ان بریان کنند با عسل خورند بدل وی بذر الکتان از
سمسوق ورق وی مویز تویند نرم و دراز کند **سمسویون** و **سمسویون**
هندی اجمود جنگلی و کوهی گفته شود **سمسهیون** هندی مروه
در اذان الفار گفته شد **سمسی** بفتح اول و کسر ثانی هندی
تمر کالاکور ادر حب السمسه گفته شد **سم الحمار** هندی کشنیز در
دفلی گفته شد

سم الغار وریح الفار هندی سنبل کبار در سنگ گفته شود
سم السمک و ماهیزهره هندی بیتون در ماهیزهره گفته شود **سمن**
روغن کاو و کوسپند هندی گای کا گهی کنند زرد رنگ در
سپستان کرمانیز تب خلط اگر کهن تر کند حرارت زیاده تر و
قوت جلدوی محکم تر انگلد و طلاء تریاق زهرها بود باضاد و روغن
کهن بسر شتند برجراحت کهن طلا کنند به سانه مقرار دودرم
با نخجدرم شکر بیاشامند بول بسته راند جرب بیست فوزجان آرد
رم را به سانه بر مقعد مالند بواسیر را نافع بر جسم مالند صلاح
ان زایل کند اکلش ناشتا سرفه خشک را به کرداند طلاء ان حسن را
زیاد کند و جلا دهد و زبده ان همین عمل کند **سمیتون** و **سمنه**
هندی تخم کالاکور ادر حب السمنه گفته شد و اسم هر ترکیب جدا
را نوبه کند **سمنه** گویند **سم الغراب** بفتح اول هندی کاکر تندی و
کاک پیل و کچله در خلق الکلب گفته شد **سمن** و ورد ابیض
هندی چنبیلی سفید در یاسمن ورد گفته شود **سمار** نخ هندی
پهین چنبر و الیاف در قط گفته شود **سمک** پارسی ماهی
اقسام ان بسیار است که در دفتر نگنجد کرم است و مینی افزاید
وفوهیه الدماء حوض و برکه و دجله بهتر از بحر و علیق وی

بهتر از بخت آنکه لبیاب مضر مکرم و بیرمان و تیار صفرا مصلح
وبرقالویه سکنجبین صفرا در شام سکنجبین بر کیست ازان قسم مانند
که بسیار مفید است بکندری مانند بمریه ماسری سمور و دانه
جانوریست در ترکستان بعد پوشیدن پوست ان سیند و گرده
را نافع سنا هندی مسهل تر و خشک بکندری نلاو دریل سهل خوا
وبعد او بلغم بشربت او چهار درم تا هفت درم بقدر قوت طبع آنرا
را قوت دهد صرع را مفرد هندی مضر شانه مصلح وبرنفت بادام
نرم در استعمال ان ورق ان سنبل بالضم اول سه نوعست هندی
رومی جبلی هندی را السنبل الطیب هندی تش جتامانسی وجمع سنبل ا
العصافیر نیز گویند رومی را نارد بین واقلیطی در نارد بین گفته
شود مستعمل سنبل الطیب خفقان و درد جگر را نافع مقوی دماغ
در کحل کنند مویز مزه را ببرد و بادبارد غسیان را ساکن کند
بول را براند حکم هندی نوزجه ان قطع نزف و رطوبات در رحم
باشد و ریشها را خشک کنند و ضیق النفس و استقاء لحمی را
سعد هندی ادمان یکدرم مضر گرده مصلح وزیر کتیرا بدل ان
سازج سنبوت وکمون هندی زیره در کمون گفته شود سنبل
الکلب پارسی دهدار اسفیدار عربی شجرة البق وان بهار شجر
[illegible]

ابهرست مشهور هندیه درد اکفته شد سندروس هندی چندروس وان صمغ زرد مانند
کهربا لیک سمت ازو بر روغن او در نا سور هندی خشک کند وجراحت بامرهم
اسفل بعد یعنی مقعد سوف ان بر جراحت پاشند خشک کند ودخان آن
زکام و نزله را نافع اکلش با سکنجبین نوبه را لاغر کند سندوس وبرنج سنبالو اصلش است
هندی سپیده قلع جهت نقاشی بکار اید مضاد ان برص صیحه اکلش نافع
و منجیره وجهاج را نیز گویند بر بر شادی بر نوازند شنجرف وشنگرف
هندی زاویلی و انکر در زنجرف گفته شد سنجاب وسمندور و
سمندروان کرمیست از موش بزرگتر چون بمیرد از جرم ان کلاه و
رومال سازند سمندر بان الارض و نواسیون هندی تجور کنند ناء سنبله اغریس ا
گویند در فراسیون گفته شد سندغ عود هندیست اگر طلا کنند با گوز
نقرس العود دالد سمور بفتح اول و تشدید ثانی فارسی کرم هندی
بلی کندری یک مرتبه ماجر کوشش سعد هندی بعد از حجامت و انیسر
و دمویشت را نافع سنبلبویه هندی سنبلالو در بنجاب گفته شد
سورنجان در مصر علقم عراق
لعبت بربر یونانی فلیحقن بلفظه بلبوسا و اقمیا هندی
بانوچی در بوا سیر باطن سحق کنند و نیم درم ازان بروغن
گوسپند کهنه بسرشند و بر بلیته پاره بخرقه بر گیرد دو لعبه در مقعد

طلا کنند نافع باشد اکلش بیخ و باه افزاید باز نخیل و کون یا قند ماخوذ
ان نیم مثقال مضر معده مصلح وریک تیز ابدل ان بوزیدان و ترید
بوقطون در خصیة الثعلب گفته شد **لوری** هندی بهنگری در زراع گفته شد
بوس و بوسک هندی الیغ پارسی گمک هندی اجوان خراسانی اکلش دفع
جگر را نافع ماخوذ ان یکمثقال ضماد ان بوریل وعرق را دافع مضر
سپرز مصلح ان کلنج **بوس** چهار قسم است یکی سفید ان را الزق
ان را کبود گویند یکی صحرائی الوانست رنگ زردان را سمان
گویند و بیخ انرا ابرسا یکی زردان را خطائی مشهور هندوستان جمیع
سوختگی لب کرم ضماد ان نافع بیخ ان اسهال الدم و اذربد جوشها
عسل بیاشامند شربت یکمثقال مضر بدهن مصلح وریک فوری **بوسود**
القطن و عفص پارسی مازو هندیت مای پهل در سلیخه گفته شد **بوشاد**
روشنا پارسی چیقندر هندی کنکلو یک حد از اب سبق یعنی از
پوست ان سوط کنند لقوه را نافع عشق پیچ را نیز گویند و گفته
شد **بوصاد الهند** هندی قسم عشق پیچ درکشت برشت گفته شود
بوصابک پارسی دارچینی از دار نمک هندی مرع گفته شد **بوط**
گویند ان باه را زیاده کند مضر بدماغ **بوریه** بضم اول قسم
کف دریا هندی سمندر پهلین در موضع سنگ تراشیده دریا

بهم رسد در رقوت مانند نمک بعد **بویق الشعیر** پارسی بیت جوهندی ستوی جوشانده
تر بخار کندم نکم را ببندد چون باب انار ببرشند قی صفرا باز داشته و دلها را
مهم مند غشیان را ساکن کند با شیر بینی بدن را نرم بسازد مولد نفخ و
مصلح وریک قند **بویق الحنطة** پارسی بیت کندم هندی ستوی گیهون نیکو انکه
برمان کرده باشند اکلش حرارت بنشاند نفخ را مصلح ان اکرم
و قند **بویق الرنج** پارسی بیت کنار هندی ستوی وان بیرانست مر اهل هند
برچن گویند معده را نافع نکم بندد **بویق التفاح** پارسی بیت سیب
معده را قوت دهد نکم بندد **بویق القرع** پارسی بیت کدو طبع را
نرم کند و سرفه و دل سینه مرا زکر و یاشد نافع **بویق الرمان** پارسی
سفوف انار اشتهای طعام باز دهد یعنی کند **بوس** غنچه دان است

سیسنبر پارسی ست سنبل و نام و نکاما
و نام الملک هندی قسم بودنه بوراو تیز تخم وی باشراب بیاشامند تقطیر
البول و سنگ کرده و مثانه را الوده دهد **سیاب** هندی سیجور خام در خلال
گفته شد **سیاروی** و خبث شوی نیز هندی کیها کلوخی بطبع مشک بوی
راند **سیبان** و حب الفقد هندی سنبالو در بنگاشت گفته شد **سیا**
وجلیا هندی سیوتی ستروڈ در سنا گفته شد **سیبیا** اسم ماهی در انواع
بیت المقدس یابند و قطا نیز گویند گوشت ان دشوار هضم **سیف**

الغراب ودلبوث هندی روسن در روسن گفته شد **سیسنبر** ۲ هندی
نالون در حرف الف گفته شد **سیر** وجرجیر الماء در فل الماء وقوة
العین وبهق هندی اجمود در ابهار ایستاده روید در قرة
العین گفته شود **سیال** و یاسمین هندی چنبیلا در یاسمون
وورد گفته شود **سیماب** ابق است

باب الشین معجمه شاه انجیر پارسی انجیر وزیری در
تین گفته شد **شاه ترج** در پارسی شاهترج یونانی قانیوس وسقا و
کمون بری وکنربرة الحمام وبقلة الملک شیراز مغص هندی مروه
اکل سبزان خون را صاف کند حکم را سعوط دهند سده جگر بکند بدمغز
سبز مصلح وریاحیله زعفران بدش نیموزان ان سنا **شاه چینو** حنا
هندی فهندی ورهبار کرم وصداع را سعوط دهند طلا باید کرد
شاه غرم وحبق کرمانی هندی ریحان ورق ورسده جگر بکند بدمغز
وحرارت ویوخیق وصداع که از حرارت بود اکلا وطلاءً ا
بغایت سعوط دهند ۲ **شاطل** ونقاقل شیراز ریوند پارسی گذر
دشتی هندی سرپالی فالج ولقوه را ببرد قوه باه افزاید ماخوذ
ان نیمدرم با نبات **شاهدانه** و فلفل سپید هندی مرچ سفید در
فلفل ابیض گفته شود در بعضی نسخه بنظر درامده ان تخم تم

۲ شاطل
در اصل
دیده ۱۲

جیده است **شادانق** وشاه دانج وشهدانه عربی قلب پارسی شاهدانک
هندی بذر البنج خراسانی اجوایین در بذر البنج گفته شد **شادنج** پارسی
شادنه عربی حجر الدم انواعست عدسی وجاوری هندی سلیمانی یا
خربیاق مند عسر البول حرسیلان طمث ومنی را نافع **شبت**
شیراز ریشود هندی سوا اجون بوزانند خاکستران برریشهای
سفل ودکر خواه کهنه خواه نو افتاند به کند وبربو اسیر ضماد ا
سعوط مند اکلش فواق استلای ودرد سینه وشش را نافع ماخوذ
ان بخدرم عصاره ان در گوش چکانند دفع کوش کرا زبود ا
باشد وزطوبت کرد ور بعد خشک کرداند مفرح معدی ومضعف جشم
مصلح وریحون یا عسل یا دارچینی بدل تخم ویت **شب** انواعست
وزاج بلوز نامند از کوهپایه یمن خیزد هندی پهتکری پارسی کهر
وعسل مضمضه کنند دندان متحرک را محکم کند باعسل در گوش
چکانند مادهٔ سیلان ان بند کند با پیاز بزند وبرشقاق پا را زمر
بعد نهند سعوط دهد در شیب جام خواب دفع کنند کسیکه در خواب نالد وبیار
میکند بگیرد دیگر نکند اکلش سرفه سخت را مصلح ان شیر تازه وقند
وسکر بدل وزخاکب یا نمک سیاه **شبطباط** وعصی الراعی پارسی
کشته هندی ساک اجکیره در عصی الراعی گفته شود **شبوقه** وخمان

هر دو بندر سیل در ضمان گفته شد **شیوط** قسمی از حیوانات دریا که در دجله و فرات یابند منفعت آن در سمک گفته شد **غاب** هندی این را اجاکوته در ماهود اگفته شد

شجره چوبی هندی یکاین دارد از درخت گفته شد **شجر الیه** و اهل هندی و پارسی دیودار دو نوع است یکی دیودار چوبراوان چوبی درخت نازبت دوم گانته سیوم چراوان چوب درخت خراب چهارم دیوداس توته پنجم دیوار سروال خواص اینها در دیودار گفته شد

شجر الیهود هندی سلوریدر دار گفته شد **شجره العلق** هندی دیودار است وگفته شد **شجره الحیات** درخت سرو را گویند در سرو گفته شد **شجر بارده** هندی شقیقه در لبلاب گفته شد **شجره رستم** هندی گوجر در زداوند گفته شد **شجره الکلب** قسم توت است **شجره الکلب** گل کوبند در علیق الکلب گفته شد **شجره النیل** و لوف الکبیر هندی درخت انجیر در لوف گفته شد **شجره الضفادع** و کبیکچ هندی کوچ در کبیکچ گفته شد **شجره الدم** و شنجار هندی بجی کهار و جوانه و سرخ مرد را نیز گویند در انسان گفته شد **شجره عاقیقا** و شجره ابراهیم پارسی مغیلان بلفظی نرم در اسغیلان گفته شد **شجره الکف** و اصابع الصفر پارسی کف مریم و کف عانیم و مامیران هندی و زرد چوبه در اصابع الصفر گفته شد **شجره البیق** و قنا پارسی سوره کمار و دی برج کنجک هندی اک مدار و در قنا بر گفته شود

شجره ابی مالک در دمشق صابون سهل مفراجه مجموع خمیا خاصه جذام **شجره اللبلق** هندی لسوره در سپستان گفته شد **شجره مریم** سه نوع است یکنوع برگ دهد انرا از طبا هندی تاجور بر در بخور مریم گفته شد **شجر ورباشی** در هندی کوکری جنگلی گوشتان دانوار هم غذا و ان مالنجو لیار انوافق و مجهد را نیز گویند **شجر الدم** ابو خلیفه

شحم پارسی پیه نیکوان بعد از حیوان فربه گیرند طبیعت ان مختلف است حیوانی **شحم البطم** هندی چربی بطم با موم روغن بگذارند و بر رو مالند ورا پاک کند و جلا دهد **شحم البطم** هندی چربی مرغ خانگی در درد رحم را نافع **شحم البور** هندی چربی مرغابی شقاق رو و لب را نافع **شحم الارض** پارسی پنبه هندی روغنی در قطن گفته شد **شحم الفیل** هندی چربی ماتی بر بدن مالند گزندگان بگریزند **شحم الابل** هندی چربی اونث ضماد ان تشنج را نافع **شحم الاسد** هندی چربی باک ضماد ان بر ظهار ادرار غلیظ و صلب را نافع **شحم الحمار** هندی چربی الاکره لوجیکا اتش را سود دهد **شحم الحمار وحشی** هندی چربی گورخر ماروغن قسط ضماد ان دیدانیت را نافع **شحم المغز** هندی چربی بکری قابض ترین شحمها است **شحم الخنزیر** هندی چربی لوز بهتر انکه از خنزیر جوان گیرند نافع باشد از ورمهای سرد عوض در پیه بز **شحم البقر** هندی چربی گاو سرد خشک است

شجره ابی مالک

شحم الدب پارسی پیه خرس هندی چربی ریند در پوست انار کرم کنند بمقدار
روغن زیت بیامیزند برابر و طلا کنند مویها بروید و بزالو ماند
زایل کند و بر عصب مالند در افتاب نشینند اعصاب لطیف کند ازیم
مو بر کنند یعنی علت ناخنه و نخم مذکور در انجا مالند مو دیگر نروید
طفل را از رحم بیرون اید بران کودک مالند از هم افتاد اعضای باک
شحم السمکه هندی چربی ماهی دریای بحر جیم مالند نزول اب را زایل کند
تیز رحم را سود دهد شحم الافیه هندی چربی بانیه منع نزول اب کند
کیکم خورده باشد مصلح وی عسل شحم قاوندی سیر از زیر شتری هندی
تیل بیل در قاوندی کفته شود شحم الثعلب هندی چربی روباه دریای
کوه را چکانند درد را ساکن کند شحم الحنظل وبیه کوست حنظل پارسی
وهندی مغز اندرین در قلی کفته شود

شربت پارسی کندنا رکوه هندی خیکا
کندنا در نواسیر کفته شود شعیر وقطران هندی سیور صفرا
مُمرش دافع کبر و تقطیر البول را نافع مضرش مصلح وی عصا
دارد الحصاة غیر الحمل وجوالاب

شقاقل هندی سرپایی در اشقاقل کفته شد

شطرنج قسم جعفره در تبرسر

مرزه کویند در صعتر کفته شود هندی قسم مروه در اذان الفار کفته شد

شعر الجن وشعر الحیات و
شعر الارض وشعر الجبار وشعر الغول والحی الحمار وساق الاسود وساق
وصفایر الجن وشعر الخنازیر وکنبرة البیر وکرمانیان وکور سوشیر ازی
کیس بریر پارسی پرسیاوشان وسنبل هندی را جنس در پرسیاوشان
کفته شد شعیر وقثاء صغیر پارسی خیارزه کوچک وسپید والقم هندی قسم انداز
خوده در قثا کفته شود شعیر دریه وخندروس وکاکل هندی پاپری
جیکا کویند شعیر پارسی جو هندی ستو چند نوعست یکی پیوست ازو
پارسی جویرند درخواص نزدیک یکدیگر اند نیکو انکه تازه وسپید بود
غذایان کمتر از غذا کندم بر کلف وجرب ریش شده و برقوبای سر که
کرده طلا کنند سود دهد مضر مثانه مصلح وی انیسون کلش
قلاع را نافع شعیر پارسی موی هندی بال اکمویرا سخن کرده سرکنند
باسرکه طلا کنند بر کزندیکه کلب عقور دبد عت دهد زایل کند و
دهان ان خناق رحم وسیلان ان را سود دهد چون با عسل سخن کنند
وبعلت قلاع بدهن مالند نفع بخشد و سخن کنند با کندر بر جراحت
های سر یعنی علت سعفه افتاده نفع بخشد موی بوخته با مردار
سنگ سخن کنند بر جسیمکه حکه وجرب داشته باشد طلا کنند

سانه وموی ادمی را بخورد کشنده متحدر کند اب مقطر زخم وسیت وغیره صنعت سوختن
در دیک بوکنند وطبق بر سران نهند وبر اتش کنند ارند تالبوزد شعر البیار
هندیرا جنس در بر سیاوشان گفته

شقتین عربی بنام پارسی بوتیمار وغم خورک هندی بکهل
کوشت ان حفظ زیاده کند وذهن تیز سازد شقتین بحری جانوریست
دریائی بشکل خفاش دو بال دارد ودم ان مانند دم موش ودر ان
خارها بود در مدینه مارد ودر اندلس برق کویند هندی وای
کوله زیر بالین نهند خواب بسیار اگر خار او در بن درخت زنند بار
نیارد بلکه بمیرد اگر بادم یا هر حیوان بگزد کوشت روز بروز پوسیده
شود وبه نگردد ماکول الحکم است عربی حوت الشر خوانند شقایق النعمان
وشقر یونا یونانی مولی پارسی لاله هندی نیلوفر لاله وقسم دیکر را از ریوند
کویند کل شقایق یکر طل وبوست کردکان نه رطل در شیشه تر کرده
دفن کنند در سر کس دو هفته رها کنند خضاب ان موی را سیاه
کند اب ان در چشم کشند حدقه را سیاه کند تیزی نظر زیاده کند
تخم وی چهل روز نهار یکدرم با سبه دانه بخورد برص را زایل کند
ومجربست در شراب بزرند وبرورم چشم نهاد کند درد را ساکن
کند فرجه ان حیض را نداد مان ان مینی وباه را زیاده کند

زنان را نیز

زنان را نیز افزاید در ابتدا استعمال نافع اکلا وطلاء احاق
رحم وکزیدن صماع زهر دار را بوهند ماخوذ ور دودرم با یک
منفعت دوانقال کفته شد بدل ان دار چینی وکذر بفرشته
مطلق ان پرسیاوشان شعر لاله در شقایق کفته شد شقر دیون
واشقر دیون وانشقر دیون پارسی سیر موان تخم بر ریحان وحافظ الاجاد و
حافظ الموتی هندش لهسن جنکلی دودرم از وی با العسل بیاشامند قیء
اعاده عسر البول ولدیغ اعاده را نافع فرجه ان حیض وبچه بیرون
الله

شکر بیخ هندی اندرائن جنکلی در حنظل کفته شد خطاطی شیر از زیر
خار خمک هندی بر قسم دیمارد دودرم جذام وبهق وبرص چون با فستقین
وعسل بیامیزند نافع مفرسل مصلح وی صمغ جهت تب دیه و
تیسر با با جلاب مفید شکوتا هندش مروه وبندر الکثوت کفته شد
شکر وتراب الملک اهل عراق وتغرب بیخ الفار وبه
سم الفار هندی بشیل کهار چهار نوعست زرد وسرخ وسیاه
وسپید وسپید هم دو نوعست سنکیا و بیهکیا از سکان حاصل
حاصل میشوند یکدرم ملکان وسم قاتل مولی مزا باچیزی
امیخته دهند دودرم هلاک کند کسیکه خورده باشد مصلح ان پر بیار

بعد از سه هفته در یکسیر در مثقال نوشادر کند و نهار را صاف کرده
بخورند تا سه روز بعد قی زهر چیره مانده بخورد

شلم و شلغم پارسی لفت بربری بسانه بعد هندی
کنکلو کلان مولد مینی و باه را زیاده کند و سینه را نرم کند و محرک
شهوت جماع **شل** بضم اول و سکون دوم هندی اشول کویند بطعم
تلخ و ترش قابض و باد را بشکند و ریاح را عارض شود و رحم
زنان حامله بشکند و بچه را بیندازد معذرتش مصلح ان عسل

شمع پارسی و هندی موم و
بکندری میرن طلاء ان با روغن بنفشه منع بستن شیر در پستان
کند اکلش شهوت طعام ضعیف کند مصلح ان جلاب **شمشیرا**
هندی شمروه در اذان الفار کفته شد **شمار** بکسر اول هندی
لونف در ازیاخ اقوام ان کفته شد **شمشیر** و تومشمیر و بیل
هندی الاچی خورد در قاقله صغار کفته **شوشام** وان بر سه کونه
است از عطریات سازند و در داب کفته شد و نام میوه هم
است **شنجار** پارسی شنکار
و ثقلی هندی کنکر و نده تلخ در ابوخلف کفته شد **شندله**
وقدروم و قدام هندی ساتیی در تودری کفته شد **شنبلید**

عربی علیه و کل بورنجان هندی کل بانونجی بوئیدن ان صداع را ببرد **شنخ**
بضم اول نوعی از خلوف باریک کل که عطاران لیرا از تو تیای اکسیر نیز لویند
قصبک بزاک و خولنجان و دیع هندی سنکه بوزانند و دود او را بینی استعمال
کنند صفت بهوشی ان در ظروف سیاه بند کرده باتش نافته بکذارند تا سفید شود
اکر دفع اول سپید نکردد مکرر عمل نمایند که سپید شود و چون اکشند سپیدی را ببرد
و اکر سون سازند فذا نرا اصلا دهد مقدار نیم درم مسکن وجع مفاصل کرم
معذرتش مصلح و عسل بدل ان ودیع کونکه خوله باشد **شنقاد** هندی
جوانه درشجار کفته شد **شنکال** شجار است
شونیز و شنیز وحبة السودا هندی کلونجی باب بزنافه ضماد نمایند کرم دانه
بیرون اندازد و در اب جنطل بپزند و اطراف نافه ضماد کنند جمیع القمع
را بیرون اندازد و در پارچه پیچیده بپویند زکام سر را نافع و بکوبند
چکانند بعد دهد بادی و سردی و بندة مرد رنکم باشد سعوط ان با
روغن فالج و لقوه را نافع دو درم با شکنجبین خورند قرع را مفید و
با سرکه برص بعد دهد اکلش با عسل واب کرم شکم کرده و شقاقل
میزانند طلاء ان بر سر بلغم را بعد دهد با خون انفیه پاسیر توکی
طلاء ان سپیدی چشم اعضا بعد ظاهر لون ان بکرداند اکلش حیض
و بچه بیرون اندازد معذرتش مصلح ان کتیرا یا تخ بدل وی صمغ زیتون

شوا اصرا نوعی بزرگ الف و سگ الجن هندی دو نوع عربی این
سوه مذ شوخطم هندی بهوتم چنار دارزن گفته شد شوبلا هندی دونا
شوع هندی چیاو در حب البان گفته شد شوشمیر هندی الاچی خورد دقاقل
گفته شد شوکته الوان واکو در شنف هندی انگس در مکر گفته شد شوکته
شیبا و بنبوت پارسی کورو هندی دوره پوست و کرمالا را نیز
گویند و بنبوت گفته شد شوکته البیضا هندی دیمام در باد اورد
گفته شد شوکران وحق توت یونانی قوتیون و منقوبیون و بارقون
و طفسیقوتیون و طمها و صرو و بیخ انزاد و رس تغنی تخم ان
سوکران و بیخ ان بر بیتان دختر مایانع حمل کند بگذارد کی نیز
نشه اگر نخورده عقل زایل و چشم تاریک کند و علت بسیار پیدا کند
مصلح ان یقبده و فغیون بدل او دو وزن ان بذر البنج شوغار
هندی بهمگری در زراج گفته شد شودانیق و سودا سق و داد
عربی و بشه انه پارسی قنب هندی بهمگ در قنب گفته شد
بزبان بربری و یونانی البدیوس عربی
عفاب و شیطرج پارسی شیشره هندی چیتر مول و چیا
تره نوعست سپید و سرخ و سیاه بهتر سپید و جوب و جوص را
باسرکه طلا کردن نافع در کلو اند اختن یعنی او یختن دنه

دندان را ساکن کند مستعمل یکمثقال مفرشش مصلح ان بیخ کبیر
شوره البقرات شیدانج عربی شهدانه و
پارسی قنب هندی بهمگ در قنب گفته شد

شیح پارسی درمنه ارمنی رادر منه ترکی
گویند وچیا رافیلیون هندی مروه خاکستران بروغن بادام
برداء الثعلب طلا کردن و خوردن عسر التفس را نافع مستعمل دو
مثقال مفرنا عصاب مصلح وی ترمس یا شراب اترج بدل
ان برنگ کابلی شبلم پارسی روان و شمگ هندی نبهندا
باکوکر دبر بهق و خنازیر طلا کنند نافع بدل او چند قوقو
شیرج و دهن الحل پارسی روغن کنجد و روغن بشیره هندی
تیل تل جهت تشقاق و خشونت اعضاء سوداوی اکلاد و طلاء
نافع باب مویز خلد دموی و بلغمی و ضیق النفس را نافع مصلح
ان برمان ان شبتل العجوز پارسی دواله هندی چرپلدی
گفته شد شیان پارسی خون سیاوشان و کاوخون هندی
منجیت دردم الاخوین گفته شد شیرزنج و شیرزنج پارسی
شیر مرغ وان شیر خفاش است هندی دود چمگادر مشک خانه
را بیرزاند و ناخته و سفید چشم ببرد چون در چشم کشند شیرابه

درختانی گفته شد **شیشم** هندی کلونجی در شونیز گفته شد **شیخ**
جنبه هندی مرچ سیاه در فلفل سیاه گفته شد **خیراطیون** هندی دارچینی
هندی دود الوه چون در بیخ چوبها تند قوت شهوت دهد و قطع تشنگی
کند مستعمل یکمثقال مضر شانه مصلح وی شیر تازه و عسل **شاذنج** هندی
ریحان سبز را ریزه کرده در دوغ انداخته سه چهار روز نگذارند
وقیکه ترش شود بخورند هندی دیگر جاجوا می شبت و دوغ دانه
شیرخشت بخیه زنند سفید رنگ مایل هندی مشهور و بهترین پلیته در لونیت
باه خوانی نقاقل دانه **شیرخشک** وان شیریست مثل شیرخشت
و از بیدمشک میکنند

باب الصاد المهملة صاحبزاده هندی

سرو چار چند با بیخ چندان تخم بیامیزند و برزالو طلا کنند در زالو کش
شود و چون بروغن گل بجوشانند و بر ریش سر کهکان بمالند زایل سازد
مجرب است و گشنیز بعد الاخورند مثل نور مکه خوبه باشد مصلح ان روغن بخشد
یا آب گرم بعد ان شوربای مرغ و روغن بادام **صابون القلو** و شجره
ایه مالکهندی چربیه دهنان گفته شد **صاب** و قشاء الحمار لونیه
تنوعات هندی سیب و سیو در تفاح گفته شد **صاره** و لوف و صفیره
و پلکوش و پغلوس و فیلکوش هندی کنول در لوف گفته شود

و نکه را فیز اند از ند در خشو و عبیر و ابش و غیره **صاحبه** و خراودیار شیرازی
کوهر و اهو دوستک هندی سیداب در خرا گفته شد

صبار هندی انبا در تخم هندی گفته شد

صبه عماره سنا هندی ریس بهین سروٹر نقوس را نافع در سنا گفته
شد **صبر** بکسر اول هندی مسنبر و ایلوا سه نوع است سقوطری و
و سکاتری و ان عماره گیهو کوار است چون باب سحق کرده طلا کنند
چند نوبت بر بواسیر حراز مقعد رسته باشد دور کند مجرب است و
بدان روغنطل در ظرف قلعی حل کرده بمالند و در اب ان حمل
حل کرده بر ریش بینی و گوش طلا کنند نافع و سهل صفرا ماندریش
ذکر را نافع مضر بعه بگلوریش چشم مصلح وی مصطکی و ورق نکلسرخ
و مقل بدل ان حضض

صخات پارسی ماهیابه و ان بر بانیت
حراز مایع سازند قطع بلغم کند و وجع و شکم یعنی خارش چشم و قیاح
و صداع الله مصلح وی مغز کاهو

صوف هندی سیبی فرزجه ان حیض را اندکورند و وی
سوء مزاج حمه کزندیکی سگ دیوانه ضماد صدغ سوخته بهق را زایل
کند کوشته ان مضر مصلح وی عسل بدل او ودع **صدف البحر** قیچ از

ریگ در ساحل دریا قلزم بهم رسد و دهان در شب مقعد بهم رسد و بیرا لعوق دهد

صمغ الحدید ترکیبیست از ادهن و زاج برنگ زعفران سازند در زعفران الحدید گفته شد

صمغ الغول و شجرة الطحال عربی بمنزلة البیضا پارسی کرم دشتی و تاک صحرائی هندی دراک جنگلی در فاشره گفته شود **صمغ** و شوکران پارسی دوسی و تفیح و ان کیاهیست چون انزاتفیتی گویند و در شوکران گفته شد

صمغ و حنظل بکسر در حنظل گفته شد **صمغ** بفتح اول هندی گوند در صمغ گفته شود **صمغ ابا** پارسی بیمان گویند و مقمع القلب المخرون و بستان افروز و تاج خروس هندی باجری در باد روح گفته شد

صمغ روم شیراز یرجاد سکی جیوتیت مانند ملح کوچک بند او اند کند هندی جیوتگر سروغن زیت یا ارند بریان کرده در کوش جنگا بند دهد راسا کن کند **صمغ طان** ابریشم را گویند در انبار گفته شد **صمغ طان** نوعی از خرمای سرخ نوبه فارسی خرمای مکتوم ان در تمر گفته شد

قلیع را نیز گویند در رصاص گفته شد

صمغ غیر از ادشه یونانی اوریباس هندی جودینه جنگلی باشد پارسیان مندگویند جانوران را بوی دهد مضر بانیف مصطکی و سرکه **صمغ ساق** پارسی بید هندی بیت در خلاف **صمغ** و سنجد و

ان لمغرة

ان صمغ یه اهل هند گویند نامد سنسکرتی انگوزه بود ارد **صمغ** و عرب هندی سرو جنگلی در اهیل گفته شد **صمغ** مز بخوشی گفته شد

صمغ پارسی باشد زبان بربر تابیقا و انوعاره هندی بهور باشد جانوران را صید کند دود دم کوشت بخته او با سرد سنگ روز بخود سرفه و ربو را قطع کند و سرکین ان بر تلف مالدزایل کند

صمغ پارسی کودره خرطوب بنطی و خرطوب الشوک و قضم فوشن شیراز گیند و رغوب تنبوت هندی کرمالدره و طا گفته شود **صمغ** پارسی علک عربی عقعق و فالنجه وان زاغ دلیغ هندی کاکروکوا جنگلی یعنی کرمال مشهور است کاو را خواص در زراوند نوشته شد

صمغ پارسی از دو نوع شیراز زود هندی گوند کندر یرانسته مجموع منفعها کرم و حبث لیک و بعض از بعض فاضل تر **صمغ جاوی** پارسی و تازی از دو نیکو تر صاف و شفاف دراب نهند زعفران بکدانه اکلیل سرفه کرم و حکه خشونت سینه و قصبه شش را نافع او از صاف کند ماخذ دو مثقال مضر سفل مصلوی کتیرا برانش **صمغ بادام** پارسی از دو بادام هندی گویند بادام درد حلق و سرفه و تپ دق را نافع قریب الهضم زود بپزاند

مقرر سیز مصلح وی قند و خشخاش بدلش صمغ عربی **صمغ اللبلاب** پارسی ازد
دفع هندی گویند الوشش و سیندر انافع چون با شراب بیامیزند سنگ گرده
و مثانه ببرد ازد مقرر سیز مصلح وی قند **صمغ السماق** پارسی ازد هندی
گویند تریاک دردهن گیرند درد دندان را ساکن و جراحت را نافع
صمغ الخرنوب پارسی انگدنه گویند هندی بنگ در خاصیت گفته شد **صمغ**
الخطمی هندی گویند خیرو و خولنجان ساکن گویند شکم بندد **صمغ جوز الدوم**
هندی کمبور در کهربا گفته شد **صمغ القتاد** در کتیرا گفته شد **صمغ اللبداب**
البری و نافیا و تقیا و بنتون هندی گویند سداب جنگلی و ترنا فیا
گفته شد **صمغ الکمثری** پارسی ازد و امرود شیراز یکند هندی کنده
بهروزه در خواص نزدیک مصطکی مستعمل دوشقال **صمغ السرو**
هندی گویند سرو چون بدان لعوط کنند رطوبات دماغ را پاک کند
صمغ الطرثوث شیراز یکنگریز و سراب انقی هندی گویند انجروب
و انگس در کنگ نزد گفته شد **صمغ الصنوبر** و تنج در تنبوب
گفته شد **صمغ الزیتون** هندی گویند زیتون باغ در اصطرک
گفته شد و صمغ زیتون بری در جسم کنند شکوری و تاریکی
را زایل کند بدل ان تونیر **صمغ بلادر** وان ترکیب است
که از صبر و مر و خون سیاوشان و اندروت و صمغ عربی از

یک جزو اصل مرجان و زراوند با صمغ عربی بسرشند و بر دیوار کهنه بمالند
تا خشک شود بعد از جراحتها و ترا بصلاح آرد و منع خون و ریم کند
صمغ البطم هندی

صندل سفید و احمر چون باب و کلاب و کافور سائیده بر جبهه طلا کند
درد صداع و خفقان حرارت بوی ساکن کند اکلش ضعف معده
را نافع دهد مضر او از مصلح وی جلاب نبات بدل ان اشنه **صندل**
احمر هندی یک رکت چندن سرخ دو شربت طلا عران دو سر و حمره را
نافع بدل ان فوتل **صنوبر** شیراز یکاج وان صنوبر صغار هندی
کاجو کاچار بولایت بنج ان سیج را نافع و صنوبر کبار درخت چلغوزه
را گویند بر نوعیکه ارکم سود مند سفوف بر کران بیاشامند دفع حکه
و سلس و ریاح را نافع بر کبابنج ان در سپید زنان دهد کند بچه و شیر
بیرون الوجر احتباریتازه خون روان بود ضماد کنند بند شاخ
و باسرکه جوشانده بر دندان ضماد کنند درد ساکن **صنوبر** وصفت
ثمران او و منفعت و مضرت و مصلح ان در حد صنوبر صغار گفته شد و صنوبر کبار
باعسل بسرشند و مدت سه درم نهار اقلاه را نافع **صنار** مشهور هندی
چنار در دلد گفته شد

صوف الارض و حشیشة الکلب و کراث پارسی کندنا کوچک

هندی مروه جنگلی در فواسیون گفته شد پارسی پشم هندی بال
خرقه صوف بر کردن روندگان هندند خسته بر ایشان نرسد و در شتاب
پشمی در کردن کاوتند هندند زبون عاجز شود پارسی
چقدر هندی کنکلو در سلق الود و چقدر گفته شد

باب الضاد معجمه

ضغاث و ثمر سدر پارسی کنار هندی بیر در سدر گفته شد

ضغ عجا پارسی گفتار هندی تر سی زهر وی
در چشم کشند تیز زیاده کند یورت و بر شکم زن حامله بندند بچه را
نگاهدارد او در سایه نرم بود و سایه ماده **ضب** بفتح اول
عضایه و عضنا پارسی سوسمار هندی گوه سرکین و بر کلف و
نمش و سپیدی چشم طلای آن سود مند بود

ضرب بزبان همدان شیم بنقطی دالدل پارسی خارالف
هزارگ هندی پوسی و سار رسول گوشت و بخورند نقرس را نافع چون
در اندام مالند چون زایل کند **ضرع** پارسی پستان خواه آدمی
خواه از حیوان زن شیر دار که شیر کم در آن باشد گوشت پستان
حیوان خورد زیاده کرد **ضرم** هندی ناز بود در اسطوخودوس گفته
شد

ضرو الکلب پارسی قوم هندی نوعی از تهور که محمود ضعف او **ضرس العجوز**
هندی کوکهرو در مسک گفته شد

ضغابیس و خیارزه کوچک و قثاء الصغار هندی ککری

ضغاء الحمل هندی راجهنس در بر سیاوشان گفته شد **ضفدع** پارسی غوک
و فرق میان آن و زیک آنست که بطراخو هندی میندک دو نوعست
بری و بحری بسوزانند خاکستر وی بر موضع خون روان فشانند خون
را بندد زبان وی بر ناف خفته نهند هر چه کرده باشد بگوید خون
وی با قدری نوشادر بیاورده بر موضع گرم وی بسترده باشد طلا
کنند مویها دیگر نروید کولنجان بر سر جراحت هر یکان مانده
باشد بروی نهند یکان برآید خونها ان قطع گردد یکان نماید
وغشیان و قی و دوار شکم پیدا کند مصلح ان قی باب کرم و عسل و
نمک بعدان اسفناج و دارچینی

ضوم و جوک هندی پابری در باد رویه گفته شد

ضومران پارسی تخم هندی بیدمشک در بهراوج گفته شد

باب الطاء مهمله

طالیسفر هیونانی دار کیسه و ما قروان بونست بیخ زیتون بنوالیسر و
فالج و لقوه را مفید خوراک یکمثقال مضرشش مصلح وی عسل و

شد

طاق بدل ان بوزن ان سنبل و مقل **طاقل طلمر** واراد درخت هندی
هیل یا کهان بید دراراد وحبه گفته شد **طاؤس** مرغیست مشهور شکیل
مور اگر سرگیی وبر تاایل طلا کنند زایل کند استخوان وبر پوسته سر
کلف و برص طلا کنند نور او بگرداند **طاطفم** وحد الملوک و
ماهودانه هندی جمال گوته درد رخت الملوک گفته شد **طاقون**
پارسی قسم مس عربی نحاس و کسیریان ازامس ایرخوانند هندی
قسم تانبه ازان منقاس سازند موزیاده در وجیم بعد کنند و
مکرر عمل کنند دیگر نرود **طاشیر** سرد و خشک است هندی طبا
کبیر شکم بند دتب های حاره و تشنج و قلاع را سود مند مضر بعد
بباه مصلح وی کلذب و مصطکی و انیسون بدل ان نیموزان
ان کافور و تمام وزن ان طین مختوم **طبار** نوعی از انجیر است
سرخ رنگ در طبی گفته شد **طبقا** پارسی کامل و خندروس
نوعی از کندم لیک از کندم باریکتر است و نفاخ هندی کوفته و
وکیبون از وی نان سازند سینه را پاک کرداند مضر بسر فه
سخت و قراقر بدیرا کند مصلح او مثل مصلح کندم **طبرزد**
هندی شکر سپید در سکر گفته شد **طبیخ** و بطبخ معروف خ نوزه
در بطبخ گفته شد

طبیخ نوعی
کوچکی هندی

کوچک هندی چیونیست خوردنیست در نمل گفته شود

طحلب وخوزه الضفادع پارسی جافی بک هندی
کاغذ دراب ایستاده میروید خون را بند د و طلا کردن بر ورمهای گرم و بقوس
گرم و تقاصل گرم مفید بعد **طحال** پارسی سپرز هندی تلی گرم و خشک از هر
حیوانیکه در بر جهم باشد **طحلبا** وشوکران وان برد رخت نقیلت
در شوکران گفته شد **طحشیونه** و طفشقون و تاویل و قوسیع و ان تخمیست
از یاونر هرات

طروقو بر طانیقی پارسی بستان افروز هندی ناز بوی سپید
طرانجمانس وشوالجن هندی راجنس در هر سیاوشان گفته شد **طرخشقون**
در سقونه و ان ماچه دریاییست بیونانی طرشیلا اهل اندلس هندی
قسم خچه دریایی را دوی را بیوده خوانند ان شکوریست و تاریکی چشم
را سود دهد **طرانجبین** و طرثوث پارسی بل و نار هندی شیرازی
بلغمی هندی سپید سرد و خشک قطع خون رعاف از بینی و مقعد و
رحم کند و شکم بند د مضر بعد بفعل مصلح ان کلنار و بدل جفت
بلوط نیموزان ان پوست تخم مرغ لوخته شده **طرخون** وشیرازی
طرخونی وان درخت عاقرقرحا گویند از ادمان ان قطع
شهوت باه شود تشنج اله مصلح وی کرفس **طرسطلن** وخوانیونانی

ذو ثلاثة وسوس اسفیاطس وقطیقن واکسوقیان در ابتدا ابوی آب
کند اخر بوی وتفل هندی درخت بقشه تخم وبرو ورق چون باب
بول اند عسر البول وسرفه واستسقا ودر رحم را نافع حیضی راند
طاوس بعاشق وخون بیخ چیا پارسی بودنه کوهی هندی بعد یه چیکا
در فوتنج چیا گفته شود طرفا پارسی درخت کنزوی ان کنزمانع
وحب الاثل هندی درخت جبا وچون خاکستر چوب او بزدن بخوره سر
کیرد قطع رطوبات رحم کند مصلح ان عناب بدل وی تمرهندی
طریغون پارسی بوتیمار ودر سغدی گفته شد هندی بکل طر
غلوذنیقو طرو غلود قطش وعصفور الثوک در عصفور
الیاح ان مرغیست مقدار کنجشک در بال وپر زرد شیراز
دم سیکبار کیک ودم وپر مدام در حرکت از خرد وی اند
بخورند سنگستانه بر یزاند هندی دیوبن طرخشوق وطرشقوق
وهند پارسی هندی بکانی چیا در هند با اقسام ان گفته
شود طرنج نوعی ماهیست کوچک هندی قحبی مضر سپرز مصلح وی
روغن بسیار طرنوشا پارسی استرغار هندی پیل در طرانوت
گفته شد طروبلون وسپالوس ودانکدان رومی هندی در دفت
یک در حلتیت گفته شد طرقوقون وطرقوقن ومستعلن و

ارنباو عرو

وارنباو عرو پارسی کیل وعلف خیران وعلف خرس عربی تفاح هندی
سیب جنگلی در نکرور گفته شد طرخی طیقون واشمد فارسی وهندی کرم
در اشمد گفته شد طرفان بشیر از ابر انگیز با لغطی قرطم بهندی
کنڑ جنگلی اکبر کنزوی افعی ریزند دفع را ساکن کند

طفشیل سوار مقشر را گویند و
خواصش در عدس گفته شد طلاک طاقیه

طلق کوکب الارض وعرق العروض سونانی الاکی
کوکب وتقشر سه نوعست یمانی هندی اندلسی ومثقال سنگ کرده
بریزاند مضر سپرز مصلح وی کتیرا طلع ثمر نخل راگویند وقشور
راگفری وغبط وجفری وانچه اندرون قشر بود ولیع پارسی
بهار خوا قوت باه وجامعت را قوت دهد دیر هضم وسکم بندد و
مصلح ان لبلاب طلح وموز هندی کیله در موز گفته شود طلیسا
در شام طیلس در مصر دیل نیس تمکسه نانان خورند هندی قسم
سیب طلا وحمر مطبوخ را اب کهنه در خمر گفته شد

طلسفلم وساق هندی تنتری در ساق گفته
شد طلوا وخروع پارسی گفته هندی تلبه ارند در خروع گفته
شد

طواوه وبیش سم قاتل

است هندی بجای کرد بیش گفته شد **طوطه** و قطن پارسی پنبه هندی روئی در قطن
گفته شد **طوطیدن** و عنب الثعلب پارسی روباه ترش هندی کامونی و کنوار
و کاتمول در عنب الثعلب گفته شد **طوطاق** و اغریون و حماض حیا
و طرطاق و اغریون حیا پارسی حلیو و سلق هری هندی ترپ نصحر اثر
در حماض گفته شد

طیف نام طعامیست

طیلا خیون وحی العالم وان قسم یاجین هندی باز بوری سفید برنج
و برص باسرکه طلا کردن نافع **طیهوج** پارسی تیهو و دراج هندی
اندلسی در بس قسم کبک خواهد تراز کبک اکلش شکم هندی **طیطان**
و کراث هری پارسی کندنا صحرائی هندی درخت تانون در کراث
گفته شد **طیوث** بشیراز یی عروسک درخت صنوبر و نام قریت
که بشب بانگ کند و نام کریت هندی جکنا **طیا** و نوشادر
معروف نوساگر در نوشادر گفته شد **طین** پارسی گل و
مجموع گلها مبرد و مخفف **طین الحکمت** پارسی گل حکمت و صنعت
آن بسیار است محوسان خوب پیدا نند **طین حذوم** و گل مختوم
رنگش بغایت املس و مغیره و طینه و خواتم و خاتم الملک و یار
زهریست هم زهرها بهست امتحان اول بر کف کنند بچشید کیفیت حرم نفع

باشد

باشد دو سه دانگ یکدو مثقال با شیر بخورد جهت گزندگی افعی و سگ دیوانه با
شراب یا سرکه بیاشامند جهت طاعون با سرکه بمالند جهت چندیر دوا وقت
نماید مضر شش مصلح ویر کلاب بدل ان طین رومی یا ارمنی **طین**
ارمنی گل سرخ رنگ تیره که خوشبو زبان بچسبد و خون را بند و طاعون
را خون و طلا کردن نافع قلاع را زایل کند و سل را نفع دهد
و شکستگی استخوان را نافع و با اقاقیا طلا کردن بواسیر از مقعد
بیرون افتد مضر سپرز مصلح ویر کلاب بدل ویر **طین لاک**
رومی چون با کاسنی طلا کنند خون که از چشم اید باز دارد **طین**
شامی و طین ساس یونانی گرکب سامس وان کلیت سپید و
سبک بغایت بر زبان چسبد در اب نشیند زود حل شود هندی کنیر
خوشبو از جراحت روان باشد بر و باشند به شود با شراب
بیاشامند سر کزندگ جانوران کشنده زهر دار شود **طین**
صفر و طین الضم وان کلیت لون ان زرد و تیره هندی
ملتانی میتی بر و رهیار کرم طلا شود دهد **طین عجم** هندی گیرو در
منغره گفته شود

باب الظاء معجمه ظفرا و ظفیره و ظرنج و ظرنبج و
ظغناج و ظبق و ظبق القماح و ظبق الماء هندی شود در لودینه

وان چند نوعست برّی و حیا و باغی در نفاع گفته شود **طلفیر العجوز**
و ثمره خشک هندی تخم کهوک و درخت کهک گفته شد

ظلیم وذ النعام و نعام پارسی

اشتر مرغ هندی شتر مرغ مشهور در نعام گفته شود **ظلف المغر**
پارسی سم بز هندی گاو و بز چون خاکستر آن با سرکه ظلال کشد
داء الثعلب را سود دهد و سخق کند با شراب و نمادان بر کزند
جمیع جانوران نافع با عسل ظلا کردن دهد مفاصل و نقرس
را سود دهد

ظلیان و یاسمین برّی و تبر بزر ایزیر و بنفشه بر بیوفرقه
هندی در دفت چنیبا جنگها با سرکه تحق کرده بر پیسی سفید ظلا
کنند و اپیل سانفه وجهت لقوه و فالج و عرق النساء و
وجع مفاصل و سر درد را نافع

باب العین و المیم **عاقرقرحا** در دمشقی

عود القرع یونانی قرویون شیرازه اکلروان بیخ طرخون رومی هندی کاکره
با سرکه بزند و مضمضه ان دود دندان را سود دهد چون بجایند بلغم قطع کند و
مفلوج و مصروع را بغایت نافع بعسل معجون کنند بر قضیب طلا کنند پیش از
جماعت جماع را بسیار انگیزد مضمضه شش مصلح و ویرا نیز بدل و ویرا ز طفل و

عسل

عاقرقرحا و عاقرقرحا و شنجار و شنگار نوعی از سنی مرد بجهت شجرة الدم و خیار
الغوله و عفا القالوزج هندی لکلر و داء الوغ نوعی از سنی را نیز گویند در اقوال
گفته شد **عاقرلوعا** هندی لوغ دانت

عبیب وان ثمر کاکنج پارسی کچو موهندی کچلا در کاکنج گفته
شود **عبهر** و نرجس هندی نیشور نرگس در بصل الرجس گفته شد **عبوب عفرا**

عتیم زیتون جنگلی در زیتون گفته شد

عجب وحب النیل و قوطم هندی نیلفر در حب
النیل گفته شد **عجم الزبیب** و قضا پارسی دانه مویز هندی بیخ داکشکم
بهندو مدس و بلیس یونانی قانوس هندی مسهل نفاخ و قابض لوت
در نهایت قابض ادمان ان تاریکی چشم الله مالویق بر نقرس ضماد
کردن نافع با عسل خوردن جذام الله مضر بعسر البول و ادرار بول و حیض
برانند بدل و ریاش

عدس بفتحتین از بقول طلح نوعی عدس برلیت هندی مور جنگلی حیض راند
بدل و ریاش و وزن عدس **عدرنا** و کندش و اذریویه و کلیم شو
هندی تاجور ریاش کندش گفته شود **عدس الماء** وان لبلبی تا شد
دانه عدس بر روی اب ایستاده پید امیشود هندی کانی در طلح گفته شد

عذبه پارسی کزناز

هندی درخت جهاد و درمانج گفته شد

عرف بزبان عربی قصب هندی یا نس در قصب گفته شود

عرق الجبال پارسی بیخ الجمار و انجره و انجروب هندی اسکس در هندی الانجره گفته شد **عرعر** سرو کوهیست شیراز را دهل از دخان ان کرمکان بگریزند و بول و حیض راند **عرار** واحد اقاح المرخی بعربی معنی البقم یونانی قوبانیون پارسی بابونه کاو هندی کل تنبو دراقوان گفته شد و ریحان سپید کل را نیز گویند **عرطنیث** اهل شام مهد بشرق قیلقی بقفط عیلم شیراز چوبک آنرا هندی ها تاجوری بدل و ریز را و ند طویل و دانه اترج دراز یون گفته شد **عروق الصفر** و **عروق** الزعفران و عروق الصباغین و ان مرداز بیخ بهت دو نوع بهم کوچکتر ان ماهیران و ان گفته شود و بزرگ را دولار دار زرد و زرد و چوبی خائیدن ان نافع دندان عصاره و ریز و شنائی جسم او اید سپید بپرد و بدل ان نیموزن او عاقرقرحا هندی شش برابر ان هلدی و انبه هلد و خولنجان را نیز هلد **عروق** و قوت پارسی روناس هندی منجیث در دم الاخوین گفته شد **عروق الصفر** و بوزیدان هندی سام مولی در بوزیدان گفته شد **عروق الصباغین** هندی هلدی در عروق الصفر گفته شد **عروق الحجر علک** پارسی کندر هندی سار پهل در کندر

گفته شود

گفته شود **عروق الکافور** و در انباد هندی گویند **عرق یالس** و قلقونیا پارسی زنگبار و ان صمغ صنوبر صفار هندی گویند کاجو و صنوبر کبار چلغوزه **عشا** اسم یمنی است پارسی صعدق و باد نجان بزرگ هندی دولمه اکلس قلاح اللوسع و صلح ان در باد نجان گفته شد **عروق دار بهم** و اصل السوس پارسی لک هندی ملتی و جتیمد **عرق حبیا** دعاقرقرحا گفته شد **عرم** اسم ماهی مرغوب اهل مغرب سردین یونانی سارس صفت اقسام ان در سمک گفته شد **عرمض** قسم سپرک سرخ مید بدو خار دارد مانند نقار مرغ **عرف** اهل مغرب خوض در قصب گفته شود هندی یانس **عرطب** درسک گفته شد هندی کوکهرو **عرفج** بحری یاد در سادج گفته شد هندی پترج و برگ دار چینی باشد

عزیز الکبیر و قنطوریون غلیظ و ان ضعیف گ از درخت بطم حاصل میشود **عسبه** نیز گویند شیراز ازیر سمک داوران هندی اب جلب الخضر اباب السان الحمل بیاض معتدم خون هندو هم قطع اسهال کند اگر با سرکه بسرشند و نوزجه سازند و زن نخود بر گیرد قطع خون نماید و عروق رحم و اندرون او بهند مضر بر مصلح ان زعفران بدل ان بیخ زنجبیل **عزیز الصغیر** و ان قنطوریون رقیق برگ ان مثل بود نه صحرائی ان نیز نوعی از حب الخضر است خواص مثل

عسل النحل پارسی عسل هندی سلاری در عسل گفته شود **عسل النحل** هندی شهد بالنسبت ترنجبین برقوا مالند و با قسط بر کلف ضماد کنند زایل سازد اگر تنها مالند سپش را بکشد چون بدان غرغره کنند ورم حلق و زبان دفع کند و خناق بلغمی را نافع و شهوت مجامعت برانگیزاند بسیار خوردن تی آرد مصلح ان حماض اترج **عسل الطبرزد** و قصب عسل طبرزد پارسی شیره نبات هندی رسی مصری کرم است سکم برآرند و عسل قصب آنچه اول از نیشکر بیرون آید ان نیز سکم رانند **عسل البلادر** صفتش بلادر را بکافند و هر دو درست به کردکان خایند تا مالند و بلادر را در دست مالند و بکافند عسل وی از دست حاصل میکنند مقداری که خواهند هر زمان پاک کنند و دیگر مغز کردکان در دست مالند تا ضرر نرساند **عسل دافقون** او ما. و دهن العسل وان روغنیست از ساق درخت حاصل شود سرین طلاء ان دهد مفاصل را زایل کند در جسم کشند تاریکی را نافع

عشرق

و بذرل مره پارسی عرو درشت هندی تخم مروه در اذان لفار گفته شد **عشر** وضریه و لعبت بربری هندی یا نوچی قلاع را

باعل مفید

عشقه هندی عشقیچه در بلاب گفته شود

عصاب هندی چیتر کی در شیطرج گفته شد

عصفره و زرد هندی بلدی پارسی خشق در ماهیران گفته شود

عصفر و معصفر و کاویشه و کاویشه شیراز زرد رنگ زعفران و احریض و کازیره و کاچیره هندی کرکره و کسنبا بارسی برقوا مالند نیکوآید باعل جهت قلاع مالند بر لسان و دهن بدل ان زهره الملح **عصبه** و جسفوم در ریحان گفته شد **عصی الراعی** و بطباط و برسیاوشان و دار شیراز زیست بقطع شود مرد دو نوع است نر و ماده هندی را جگیره سرد است و قابض هر دو ادرار مور و حمره و تمام ضماد کردن نافع عصاره و در درکوشی چکانند کرم گوش را بکشد اب و بر خودن تقطیر البول را نافع اگر پیش از امدن تب کرم بخورند نافع بود مضرتش و مصلح و بر صندل **عصب** و قنا بزرگ یونانی نوارس و مسواک العباد و مسواک المسیح بشیراز زیرکم فارسی و هندی کتیرا در قنا گفته شود **عصفور** پارسی گنجشک هندی خان چوری و گوشت ان قوت باه افزاید جهت فالج و استرخا و لقوه و انواع استسقا و مزاج سرد را نافع و موافق و از ان صفرا متولد شود

مصلح ان روغن بادام **عصاره خشخاش** پارسی افیون هندی ابیون در افیون گفته شد
عصاره سلیک و **عصاره السوس** و رب السوس شیراز را ب خشک شده و تمشک
هندی رس طبرزد نشو را نافع سرفه بلغم را ساکن کند و تسکین ذات الجنب
بدل ان دو وزن ان بیخ ان **عصاره الکرفس** و اقاقیا هندی سیاه بول در
اقاقیا گفته شد **عصاره انار** ان خیار چنبر سپید هندی پارسی خبکا گویند
ادمان ان غشی الله مصلح ان بیخ کنانیدن بدل ان عصاره بیخ
سوفار رس **عصاره الکرنب** هندی شلغم رس کلم کرم بعد **عصاره الرمان**
هندی رس انار کرم بعد **عصاره الاذخر** پارسی اب مزدنگوشی هندی
رس مرده کرم بعد **عصفور الوتس** و **عصفور الصباح** هندی گنجشک
در طرو خلودیس گفته شد **عصاره عناق النمل** هندی رس بابونه لاله
عصاره مجوز مریم هندی رس تاجوری گویند کرم بعد **عصفرین** و خطمی گویند
یونانی البارعربی سم المرج هندی شلغم خطمی در خطمی گفته شد **عصاره**
و عطار در ضمن گفته شد هندی کتوه **عصاره الغفت** اسمیت
خاردار را گویند
غطغل و صورمان پارسی هندی بید مشک در بیدانج گفته شد
عطب پارسی بنیه هندی روئی در قطن گفته شد **عطاله** و سنبل
رومی و ناردین نیز گویند هندی چهر در سنبل گفته شد

گفته شد

گفته شد **عظام** نام استخوان خواه

خواه از حیوان خواه انسان آن استخوان مرده آدم سحق کرده بقدر نیم
چنانکه معلوم نشود دفع کردد و استخوان کعب ابن عروس چون زنده بعد بیرون
اورند و بزنن او نیز ندا بتی نشود استخوان آدم مرده هر اندامی که باشد
دلیکه داشته باشد زایل کردد و هر قدر بوزن بند نافع اید ناب سگ یعنی
دندان نیش سگ در پارچه کرده بر بازو بندند ایمن باشد از سگ دیوانه
و سگ سیاه هم با نگشت بندند **عظلم** درخت نیل و نیل **عصاره** و **ورق**
هر کدام و کتم نیز گویند در رسم گفته شد

عفص پارسی مازو هندی شاهین دو نوع
خواهد و بزرگ چون در اب سحق کنند بقدر سه مثقال کهنه بدهند باز دالله
انچه دراندرون مازو بود در سورا خ دندان نهند دندان ساکن کند بدل
ان هلیله زرد مضر حلق مصلح ورق صنع عربی

عقار آدم و منفات هندی بیخ انار جنگلی در منفات گفته
شد **عقیق** اسکندر اجناس و بسیار است انچه لوحتها کنند خفقان را
نافع و قوت دل دهد اگر انگشتری عقیق در دست کنند و بر خصم روند
سخن بالا نشود **عقرب** پارسی کژدم یونانی سقرنیون و خرساوش نیز نر
ضعیف و لاغر و نیش سطبر و ماده فربه و نیش باریک خاکستری در

چشم کشند صعیفه چشم را نافع و عقرب سیاه خشک کرده لعوم با سرکه بر برص طلا
کشند را یل سازد اگر عقرب کرده در طرقه بیضه بر زنبور بندند هر دو ایم بجا
اندازند محفوظ ماند خورده ان مضر نیش مصلح و تخم کرفس و کل ارمنی
عقربجرا یعنی کردم دریا ئیره رنگ سیاه خیزند در سرور خارسیه
ولوقا کویند جهت نزول اب و شکوریزد و قوه چشم زهره وی در
چشم کشند بفع بخشد عقار کوهان و عقر لوهان باشد عود القماقوحا
را کویند عقار و خمر پارسی شراب هندی مدر شر کفته شد عقید العنب
و میفتح و را العنب و عقیدة العنب شیرازه دوشاب انکور و مثلث
هندی مده یعنی رس انکور عقعق و صلصل و عکر شیرازه قالنجم عقعق
پارسی کالنجم هندی کوه صحرائی عقاب مرغیست پارسی الرزه
وی در چشم کشند روشنائی افزاید
عکوب و حوقف هندی اسکن در کنار کفته شد عکته
در اندلس سورنجان در عراق لعبت بربری هندی بانوجی در سورنجان
کفته شد عکیر و شیخ الکوز پارسی مومیائی نخل شیرازه بیرموده
و دارو وان در میان خانه شود بیدالقوبیغایت کرم است تکن
درم باده درم عسل اکلش کشند کی اعضا را نافع عکر الزیت
پارسی درد زیت هندی تیل جهت تارس زیت جهت نانوکر ازدن

باشد و مجبوع جراحتها طلا کردن نافع عکر دبن الثوب پارسی درد روغن کونی
هندی تلخیت درس ملیتیه در چشم کشند مکمل ابنزول کند
علف و رطبه و فصفصه پارسی اسپست هندی یس ای جوکه
در فصفصه کفته شد علیب و مقر پارسی زلو هندی جوکه خون بخورد کشند
درد و کان ابکینه هم شکسته کردند و بر موضعیکه خون فاسد کشد
بعد خوره خالص علیق پارسی دلو باطلیس شیرازه توت و سه کل
واوسج هندی اونت کناره ورق ان بیاشامند شکم بندد و
قلاع و رشحهاء دهن را زایل کند بر موضع بواسیر ضماد ان نافع
ملک شبه صمغیکه از انتوان خایند علک خوانند و علک الانباط صمغ البطم
است بدل وی علک رومی یعنی مصطکی هندی کوندچلغوزه درخت
زانتج کفته شد مقر بعد بعصب مصلح وی عسل در مصطکی کفته شد ملک رومی
ملک کاب و قلفونیا پارسی زنکبار علقم و حنظل هندی اندرائن
در حنظل کفته شد علث پارسی کاسنی برری در هند باکفته شود
عمرد و کرفس هندی
اجمع اقسام ان در کرفس کفته شد علیج قسم خربزه است
که خربزه زمستان کویند در بیطلیخ کفته شد عمارت ورنده پارسی
پارسی مورد هندی مورد نو و مولد در اس بنکه کفته شد

باشد و مجبوع

عنب پارسی انگور و
داکه هندی نامند سه قسم است نوعی بسیار بسیط بهتر از سیاه
گوشت و ریز کم تر و دانه و سر دو خنک غذا نیکو دهد و بول
و دیر هضم مفرشانه و حکر و سپرز تشنگی آورد مصلح و ریه را زار
ترشی عنب الثعلب وقتاء و تنکان پارسی روباه تره یک و سگ
انگور بفتح طولیدون و روباه هندی کنوانی و کاموزیک
مثقال بیخ و ریا شراب خورند خواب آورد عصاره و در چشم کنند
روشنائی افزاید وزن نخود بر گیرد قطع زقی خون کند تشنگی
عه عنصر مریق است ه
را نافع تشنگی بنشاند مفرشانه بدل و ریطباطة الرب و
غالیش هندی کاره کنند ذکای روح تقویت الدم را بود
و هدلویق و سرا سهال کهنه را نافع عناب پارسی شیلاه
هندی مشهور عناب اکلیلی با سرفه و ربو و دلو کرده و شانه
و دلهسینه و حلق را نافع مسهل ان غث نیاورد مفرتقویت ماه
و مقلل مینی مصلح و کشنش عنب الحی پارسی نخوشی و فاشرا
و ثمران هزار جیشان و ان ثمر کمثة البیضا یونانی ثمر کبیر
هندی داکه جنگلی خوشتر ان ازده دانه زیاده نمیشود برای
دباغت بکار اید در فاشره کفته شود عنبر در صحت ان

روایت

روایت بسیار است لیکن انچه تحقیق پیوسته موصوفیت نیکوی ان اینست
سپید و ازرق و ان قسقی و زرد ان خشخاشی هر چند خرد سبکتر
سدت و سبکتر قوت دل و دماغ افزاید حواس بحال دارد مفرح
اما مصلح ان بوئیدن کافور و صمغ عربی بدل ان مشک و
زعفران عنصل و اسقیل پارسی پیاز موشی هندی کول کاندا
و کاندوه جنگلی و بند تکر در اسقیل کفته شد عنقر و مرزنجوش
هندی مروه دراذان انفار کفته شد عنکبوت و جولاهک
پارسی کرمیه هندی مکڑی در ابریشم کفته شد عنجد پارسی دانه
مویز درخت و نبیذ هندی دانه داک در زبیب کفته شد عندلیب
و هزار دستان و بلبل هندی بلبل هزار داستان

عوسج و علیق و عوسج اغیلان
هندی اونت کتاره اوان باضافت بسیار شند و در حمام مانند جوب
و حکه را زایل کنند خاشیدن و رق ان قلاع را نافع اب
و بیخ هفت روز در کوش چکانند سپید بر چشم را ببرد مضر
سپرز مصلح و کثیر ابدل و بیر فوفل عنقود الریح و وجع پارسی
اگر بهندی بچ پاوند هر سه زهر ماهیت و عرق النار را بجوشانند
و مالش دهند مفرط بعد با مصلح و کثیر ابدل و بیر جیوی

عود الغالوده و شجار هندی چوب است و کلوند انتخ در الوخل گفته شد **عون الدیک** پارسی چشمک خروس و عوسک هندی گیاهی است کمجی و آن چهار قسم است سپید و سرخ و سیاه و زرد و به زیاده کند منی آورد مستعمل نیکردم **عهن**

عهن و پشم هندی بال درخت صوف گفته شد

عیم و جلنار هندی گل انار

در جلنار گفته شد **عین الدیک** و تخم کوه خروس است هندی است مجاز در حوف گفته شد **عین البقر** معرب اندلس بقطع عجالت قسم انگور سیاه است در عنب گفته شد **عینام** و شجره الدب پارسی چوب کشته و سرخ مرد هندی ساکن الجکیره در عصی الراعی گفته شد **عین الدب** پارسی چشم خرس هندی انگبینج چون در فوفل گفته شد **عین الطیب** پارسی چشم خوش هندی انگبینج چون در فوفل گفته شد **عیوب** و مرزنگوش هندی مرزه در اذان الفار گفته شد **عین الطیر** سکینه است گاوچشم است **عین البقر** میارث **عین العطاء** **الغین معجم** **غاغیر** بوزیدان بود دشت هندی نیز مشهور در فوتنج حبا گفته شد **غار** تخم انراحب الغار هندی بول طلای ان بانشاب بر بهق نافع و لعق ان ضیق النفس را نیکو و جوب ذرخت

بر موضع خواب طفلان آویزند در خواب نترسند **غاغلی** و غاغلیس وحجر الحاغیطوس غاغاسکیس هر از دو ان بور قمیر نماید **غالا** لوطا پارسی باقلا قبیط هندی بلغت **غالیه** چند بور ایکی کنند و بسازند مثل عنبر بیت **غالول** و اشنا هندی چریلا در اشنا گفته شد

غبیرا پارسی سنجد شیراز یکی از ان قسم غاب مثل بیر یعنی بیر ولایتی قوساکن کند حکم بندد چون جواه مستعمل کند عقد منی آلت مضر معده مصلح ویرقانیر **غاریقون** و عنب الدب هندی کاریزن در عنب الدب گفته شد **غبیرا السمک** پارسی سرشیم ماهی مثل بیر حرد در حکم ماهی میباشد نیکو ریان بسیید بر ناخن سپید طلا کنند نافع

غرق الحلود پارسی سرشیم هندی سرشش چون بسوزانند و بپوشند قایم مقام توتیا بود با سرکه طلا کنند بر قوبا و جرب و پیش شده و سوختگی آتش را نافع **غرب** و لطا شیراز پارسی بدهنی و کل و بر تاریکی چشم نافع عصاره و بر علق از حلق بیرون آلد **غرر** نوعی عصی الراعی کوچک مادهندی در الجکیره در عصی الراعی گفته شد **غربا** و راس هندی بر و اس در راس گفته شد **غربیل** نوعی از انگور سیاه است در عنب گفته شد **غرمنه** و عولیه و فط پارسی سمار و ق هندی النبا و کنیز در فط گفته شد

غزال پارسی آهو هندی

بچه هرن پسکوه پارسی که بزند برورم بلغم طلاکنند نافع اید

غل پارسی خطی هندی کل خیر و

در خطی گفته شد غسلج و غرطنیث او چو بک اشنا و حرص هندی

مورم در اشنان گفته شد

غلیجن و فوزنج هندی بود در جنجبا در قوتنج گفته شد

غلیجن اغربا و مشکطو و شیع پارسی رشنه هندی بود دیه در فوزنج

گفته شد غلوفیریا و اصل السوس هندی ملیتی در اصل السوس

گفته شد غمام و اسفنج

الجر ابر مرده را گویند هندی بادل مواد در اسفنج گفته شد

غنقیبا و شلجم هندی

شلغم در شلجم گفته شد غنجدان نرسرو گوجیت

غوک و ضفدع هندی میندک در ضفدع گفته شد

غوقد و عوسج و علیق پارسی استرغار هندی اونت کتاره

در عوسج گفته شد غیلم

و غمام هندی بادل مرده در غمام گفته شد

باب الفاء فاشرا

و هزار جشان و هزار فقان یونانی اینایس لوقی عربی

کرمة البیضا

کرمة البیضا و خالق الشعر و عنب الحیه شیرازی غوشه تیز بزرار جالوان پارسی

کرد شیرازی سرخوش هندی داک جنگلی خوشه وی قریب ده دانه

دانه در اول سبز و اخر سرخ کل و بر لاجورد و بنفش بر و انیا چون

بیاشامند یا ضماد کنند جرب و هر علتی ز ظاهر بدن باشد دفع کند

بدل ان بوزن ان در روغن و نیلوفر بسیار فاشرسین

اسم یونانی و سریانی دافع شش شیرازی سیاه دارو و شش هندی

و انبالیا و کرمة الاله در اندلس سرطانیه تیز بزری میمون و دقیقه

ورق و رپهن تر از ورق لباب است و ان نوعی از فاشرا

که انگور صحرائی گویند نبات وی خورند بول و حیض رانند و صرع را نافع

فاجشه و جند بیدستر و قندز قصیری و قسطور یون و غریبان و خایه

سگ اینی و ان خصیه حیوان بحری هم در اب زندگی کند و بی اب نیز شیرازی

حد الغزال پارسی خصیه سگ اینی هندی خایه و پیله و اندسن گفته در جند

بیدستر گفته شد فاینذ یانیذ و قندز شیرازی جب هندی شکر و سنگ

جهته سرفه بود دهد شکم نرم کند فالبش الیونانی و باقلا هندی

از سیم در باقلا گفته شد فالبش القبیط و جامسر هندی سنبل

در باقلای قبیط گفته شد فاغیه و فل و ان بیخ نیلوفر هندی

کنول گفته در نیلوفر گفته شد فاغیه کل حنا و هر شکوفه خوشبو

باشد مثل چنیا چون کل خاد جامه بشوی کنند خشو کند و بکنند مرکب
انرا تباه کند معتدل بود در کرم و سرد در فاغیرا در بر دارد کفته شد
پاریس تخم هندی بیدانا فاغش و اسقیلوس قسم دوقوس شیرازی
بیخ انرا نقاقل و تخم ان را جوز بر بوکیاه اله را خوس کیاه و
کند کیاه یونانی دوقوس شیرازی بیدران وقوقایس هندی سرپایه
وکاجر دشتی در نقاقل کفته شد فاغره پاریس فاخره شیرازی
کیاه بشکافته هندی مویز مثل کیاب چیپی کرد یلیقه در وقیضه
بهم مصلح معدا وجکر سرد و شکم بندد فاغوش و شطرج هندی
چیتا در شطرج کفته شد فاریطاریون و فوسطاریون عربی زرع
الحمام پاریس کشنک و دیوشتک هندی بیانه در رحوالحمام کفته
شد فاختة مرغ هزار معروف سرکین وی بر کودک مصروع
بندند نافع اید فاذرهر دو انیکه دفع ضرر سموم کنند ان
را کویند پاریس حاذر هر و باوزیر فاظ وجدوار وماه
فرفیون هندی نیز بدین جهت مجموع ذهرها کویند یکی پاریس
دهند نافع فاریغ سنکیه زاله سبز زرد سفید زرد مایل ور
یکی دیکر نیز دانه هندی زهر مهره در اتش نوشد بارد
چوب بپاشند سبز بسته برآید باز هر هم زهرها بخاصه طلاکردن

خوراکی

خوراکی ان دو انهم جوشت فار پاریس موش هندی چوبها مالند
قطع کند شکم موش را شق کنند بر کزند کی عقرب نهند زهر دفع
کند بر موضعیکه خار یا پیکان خلیده باشد شکم ان شق کرده
بر وبندند بیرون اید

فحل پاریس شرب شیرازی تربده هندی مویز کندری
مولتنی تخم دریاقوا بیدان کوشت ان بول راند بعد از طعام
خورند هضم کند اب و بیر استقفار انافع در جیم چکانند جلا دهد
و سرد کهن را نافع اکراب و بیر بر عقرب چکانند کمیرد ماسکوفین
غرغره کنند خناق را نافع مفرد ندان مینی زیاده کنند و انقاط
آله

فوبیون

وفوبیو او وفیون وان صمغ مازریون هندی انجروت بر کزند کی
جانوران و سکدیوانه و لقوه و فالج و سردرکرده را نافع مضر
دندان بدل جذبید بستر فوابیون و فوایه و حشیشة الکلب و صوف
الارض و کراث جبلی پاریس کنند نار کویچ و سندیان الارض
هندی کنند نار جنکلی حیض را ند عصاره وی درد کوش را نافع
باشد کزند کی جانوران و سکدیوانه ضماد کردن بعد دهندم
دوشراب بنفشه سرفه و شتی و ریش سینه را زایل کند مضر کرده و

مصلح ان سنبل بدل اسارون **فونجنگ** و انجنگ پارسی بالکنور خوانند
هندی تلسی جنگلی بواسیر را نافع مفید افزاید بدل ان تولسی **فوها** دولوت
هندی شور توت شیرین در توت حلو گفته شد **فوفل** پارسی تور کی در بقله
الحمقا گفته شد **فوفج** هندی لونیا **فوفیر** و فوه مشهور بنفشه در بنفشج گفته
شد **فوقه** پارسی شمامه و شمامه هندی میتی در حلبه گفته شد **فوسلون** و طلق هندی ابرک در طلق گفته شد **فوفت** و بناطره و
شاتیرج هندی دونا مرو ادرشاه ترج گفته شد **فوخروفج** اسم ترکی
در بقلة الحمقا گفته شد هندی لونیا **فواد الحمام** فارسی کبوتر
بچه پریوا کوشت و برگ و تر مصلح و بیرکه و کشنیز خرد و رزاج را
باعوزه باه را زیاده کند مفرح و دماغ مصلح ان سرکه **فوز** پارسی
پوستین از هر حیوان که باشد

فسوق التلخ و فعیل پارسی بکل هندی نوعی از کینه و النیا بد
فط گفته شد **فستق** پارسی پسته کرم و تر از کردکان و بادام
سده حرکت بد منع غثیان کند قوت معده دهد سرفه بلغمی را
نافع بولست بیرون و ریدرا چون نشاسته بنوشند تشنگی به
اث ند قی باز دارد مفرح معده بدل ان مغز بادام شیرین
فستق الهاوی وحب الیان پارسی تخم غالیه نوعی از ظرف هندی قسم

جهاو در

جهاو در ظرف گفته شد

فشاع بلفظ اندلسی دیوار و ان فاخره باشد در ادراک خفاش مانند

فصفصه و فسفسه

پونجه پارسی اسپست تر انرا رطبه خوانند اورا علف هندی نیز گویند تخم وی
مبه و شیر افزاید انرا بکنجد بکوبند تا مرهم شود و ضماد کنند و بضاد
رغثه دوشنبه نوبت هر روز زایل کند

فضاو عجم الذنب پارسی دانه مویز هندی تخم ذاک در عجم ابریسم
گفته شد **فضه** پارسی نقره هندی روپا حکه را زایل کند و غیر
البول را نافع باشراب خوردن مبه الله مفرحاته مصلح وی عسل

فط و سمار و نیخ پارسی

زور زمین هندی کینه و النباو ان انواعست یکی قطع دیگر فرشته
و بیکل و یکی رافعیل و بدترین ان فط لعبه یکی صحرائی در
نیشکر کرمین و یکی در خم شراب روید پولست بارکرده خشک
نمایند هر کس را از ان بخوراند بیهوش گردد و حیضه و عسر الول
احداث کند مصلح وی شراب **فط اسا** پولتخم کرفس کوهی هندی
اجمع جنگلی قوت وی زیاده از بستانی بدل ان دو وزن ان
اجمع باغی

فعیلا بکس

وبخور مریم پارسی چوبک انشا و ازیون هندی تاجوری در اذیون
گفته شد **فعول** بون وحنا هندی مینه دی

فقع نوعی از کمأت پارسی پیکال و فطر هندی
کهنبی و الونیا و الفنبار در فطر گفته شد **فقد** و تخم بنجکشت
هندی سنبالو در بنجکشت گفته شد **فقاع** و سورنجان
و اصابع هرمس پارسی کل سورنجان هندی کل ماتوجی در
اصابع هرمس گفته شد طبیعت ان سردیست **فقلع** شیرو
وفعیلا لوس هندی تاجوری در بخور مریم گفته شد **فقلان**
میهون و صریم الجدی هندی دا کر جنیجا در فاشرا گفته شد
فلنجه و افلنجی هندی

تن قوت دماغ دهد سیاح ان بدباشد سرکنزدی عرق سیاه
زایل سازد **فل** و فاغیه و نیلوفر هندی بکنول صداع را
ضماد کردن نافع مضر مثانه مصلح وی عسل بدل وی فقاع
فلفلموسیه و بیخ ان را اصل فلفلموسیه و فلفل پارسی بیخ دندی
فلفل هندی سلمود دهنمار سرد و نفخ و امتلا و نقرس
و قولنج و بادگیر سرد را لعوه مندیل ان فلفل **فلفل**
اسپیغ پارسی فلفل سپید هندی بیخ لوبیا بنجه بعضم طعام کند و اشتها

ابوبول وحنی

ابوبول وحنی را مقدار ما خفتیم مثقال مضر کرده مصلح وی مسل بدل ان
زنجبیل **فلفل اسود** پارسی فلفل سیاه یونانی ماماریجه هندی کالی مرچ چون بارفت
بیامیزند ظلاء ان محل خنازیر لعوه بوبول را اندزنیکه بعد از مجامعت سر
گیرد البتن تخم بوبول را اندبادوا بیامیزند روی قبیح بعد تقطیر البول
که از سر دریعه لعوه دهد ولعوه مندیهر علت سرد بدل وی نیموزن فلفل
سپید **فلفل الغفاث** هندی بیخ سنبالو در بنجکشت گفته شد **فلفل الثعلب**
الکتم پارسی وسم هندی بیخ درخت نیل در وسم گفته شد **فلفل الخواص**
وماهودانه هندی بیخ جمالگوته در ماهودانه گفته شد **فلفلیه** و هرلغو
دشرعه هندی بیخ درخت اکر بزبان اندلس نخواه و تخم سنبالو را بنیز
گویند در هرلوه گفته شد **فلفلیون** وحبق جیا پارسی دانه کوچک هندی
قسم بود نه جنجیا صبح ان نیم مثقال شیم بیرون اورد مضر فرم معدا مصلح
بود نه جنجیا **فلفلیه سیاه** و فلنجک پارسی بالکو خوانند هندی تل جنجیا در
افربخت گفته شد **فنجکشت** و ذوخم الاوراق و ذوخم اصابع هندی
سنبالو در بنجکشت گفته شد **فنا** و عنب الثعلب پارسی روباه ترنجک
هندی کموچی و کنوانچی در عنب الثعلب گفته شد **فنطفلوس** و فنجکشت هندی
سنبالو در فنجکشت گفته شد **فنجکشت** بنجکشت

فوم وحنطه پارسی گندم هندی کیهون در حنطه گفته شد **فویل**

فلفل سپری تخم
فلفل موسی تخم کبیه کنوار

وعلول و تمول و قتار بری بسیار از بیوره لکاز رونا بری کنجک
هندی انتر کنکار قتار بری کفته شود فولون و جعل لیز از اریه
هندی بیکره در جعل کفته شد فوشنه و عوشنه قسم الفاو کنجی
در فط کفته شد فوه و روناس هندی منجیته حیض انداد ار
بول کند ما خفه نیم مثقال مقرر کرده مصلح و بیر از یانه تخم فوفل
هندی بیار بری چند نوعست بویر دمان خوش کند و حرارت ان باز دارد و
قوت دل دهد بدل ان صندل سرخ و نیموزن ان کشنیز تر فوتنیز جیلی
و فودینه سه نوعست جیلی و بحری و بری جیلی دو نوعست یکی راجات و
کفته شد و دیکری فلفلمون و ان نیز کفته شد بری نیز دو نوع است
یکی را منکط السیع و کفته شود و دیکری را بودینه صحرائی نهری
یکوچه باشد بهتر ان جیلی و نفاع بوی حق و حبق الماء و
حبق الماء سیاه تر در بدن بوی و جوب یا شراب ضماد کردن
و بجام رمتی نافع و حکم را زایل کند و بیرقان و استسقا را نافع
و حکم را زایل کند و بیرقان و استسقا را نافع و عصاره ان کرم
درنده را هلاک کند بکوبند و بیزند و بیاشامند کجه بکند و بر
آله مضر با معا مصلح ان کشنیز ابدل ان یکونیم وزن بود بینه
نهری فوتنیج نهری هندی بود بینه باغی باشد که سحق کرده به بینه

مصلح و منافع ایخودن و ضماد کردن ان بر کزند یکه جانوران نافع
اگر با شراب بیاشامند سوم قاتله حاضره بر بچاک دفع کند خایند
ان بوی بیر را زایل کند بقدار شربت یکدرم با شراب بزند ضماد
جذام ضماد کنند لهه دهد بقطع باه بهت مضر کرده بدل ان بقناع
فوت ها قوت ها قوة الصبا غین پارسی روناس هندی منجیته
خولنجان جهته بقطه و ضریر بیخ ان زن نخود بر کیر حیض راند
بچه بیند الفه مضر بر مصلح آن انیسون بدل ان شقاقل
فیل خوش پارسی پیل کوش
عربی لوف هندی کنول و هر جنس بوسن را نیز کویند در نیلوفر
کفته شد فیجل و موذاب هندی سداف اگر بیاشامند دفع
و بیرقان را نافع بدل ان مغضض باقی منفعت در بسداف
کفته شد فیل عربی است پارسی پیل هندی پای و کچ و هیت
اگر پیه او بیخ مراره او بر برص سه روز طلا کنند و بکذارند
زایل کند و استحوان او بر مصروع بندند نفعه مند اید دفع
ان عاج پشم را دفع نماید و بخوران بوی بیر را نفعه دهد
و سرکین ان بلید امیخته بزن ش قه کیرد هر کز ان بنشه
اگر زن عاقره در هنکام حیض هفت روز دود درم شاره

عاج بماء العسل یباشند بعد ان مجامعت کند البته ابستن شود **فیطل** اندلس
طفل و کونه بهر هندی زیره در مکون گفته شود **فینک** و قیشور بفتح فا و
پارسی کف دریای هندی پهن و قیشور گفته شود **فیل کوش** نیلوفر است

باب القاف

قاقلی هندی الایچی دو نوعست بزرگ و کوچک و سایه بهرو بزرگ را باسکنجبین یکهفته بیاشامند
صرع را نافع مضر خشش مصلح وی قندبدل این قاقله کبابک و نیم وزن این
صنج بهره صغار و بدل صغار همو زن ان قرنفل **قاتل النمر** و قرطمن هندی
الجروب و خالق النمر گفته شد **قاتل النحل** هندی کنول و خالق النمر گفته
شود **قاتل افعی** و بدسکان و بداسیان درک دهندی عشق پیچه
بزبان کف الکلب بطلاب گفته شد **قاتل الکلب** و اذاراقی و خالق
الکلب هندی کیله و گفته شد **قاتل العلق** و اناغالس و مرزنگوش هندی
مروه دراذان الفار گفته شد **قاتل الذیب** و خالق الزیب هندی کرکون
سیاه در حرف گفته شد **قاقیا** هندی عصاره بهول در آقاقیا
گفته شد **قاطون** وارمیانه پارسی نوشادر هندی و جرکهار در
نوشادر گفته شود **قانصیا** پارسی سنگدان مرغ را گویند هندی پتی
قبیح پارسی کبک یونانی نجل
زهره وی سنگور و قاریکی چشم ابیر دکوشت وی معتدل بادزایل مند

پارسی ابست هندی ساک چوکه در فصفصه گفته شد

قثا خیرا زکم خاریست صمغ وی کتیرا باک
سرفه را نافع مضر قثاء و قشر پارسی خیارزه و شکنبار و خیار دراز
دو نوعست کوچک شعایر و صغایر هندی بگلگونه سکین حرارت صفرا
کند خوردن ان کرندیکی سکدلوانه را نافع مضر معدا مصلح ان عسل **قثاء**
هندی و خیار خبیر پارسی اسفناس هندی کرمالا مرتبه بایا **قثاء بری**
هندی بیل در بیل گفته شد **قثاء الحمار** پارسی خیارزه و سپندکادر و ی
بزوا ندلس علقم بفتح دار و ی یونانی شعیر اغریوس و عصاره
و تمر و یرا الطریون هندی بگلگونه جنگلی از بیخ ان مضغه کنند بر ورم
طبخ بعد تحلیل دهد و دندان را زایل کند و عصاره تمر وی
زن مجوف بر کیرد بکی تباه کند و حیض و بول را ند در گوش چکانند
وجع زایل کند مضر خشش مصلح وی صمغ عربی و نشاسته **قثاء الحمار**
هندی خوانند و گفته شد اند این گوجک را نیز گویند ان نیز گفته شد **قثاء پارسی**
خیار مالکنگ هندی کهیرا د خیار گفته شد

قدمیا و طلیا نقره و طلا و غیر را گویند ان هریک در
تمام جمع گفته شد **قدح مریم** یونانی قوطولیدون وحی العالم و

زلایف الملوک و اذان القبس هندی قسیم ریحان در ریحان الملک گفته شد
قردید کوشت خشک را گویند هندی پرسنده و لوکاهیر استیه را نافع و
مسیه را سود دهد
قرع و دباغاری کدو و چند نوعست که و یرا هنوز خوب باشد در خمیر کنند
و بریان کنند و با ان سرفه را حاصل کنند یرقان را نافع و مغز دانه
وی با روغن گاو بر شنند سرفه که از کرم بود دفع نماید قرعیس و هندی
انجره هندی بیخ انگشن و گفته شد قرنفل ابتالی و قرفه پوست سرخت
را قرفه گویند پارسی بالنکو خوانند و نخست کسی عربی بقلة الضفیدع
الطیب هندی تلیس بدل وی قرنفل در انوبخت گفته شد قرنفل هندی
لونگ سیکوتری ان بغایت سیاه و تیز و شیرین و تلخ بود دهن خوشبو کند
را دوشی لنگور را ذایل سانغ قی و غثیان را نافع مسلس البول
و تقطیر البول را قاطع کحل ان قوت جگر دهد اکلش خفقان را نافع
تازه مجامعت را قوت دهد ادمان ان علت سعال را دفع سانغ
و استسقاء لحمی را بغایت نافع مضر اعصاب مصلع و مسخ عرق بدبوی
و بخس و خوره نیکو قرنفل ماکو کرویا بری و کرویا چیلا شیرازی تخم
برخود و تخم بدران هندی مولی جنگلی دخان و ریحه را کشد مضر سپرز
مصلع و رایغون بدل ان حرمل قرقرون در سعد گفته شد هندی
ناکوتهه قرقو در زعفران گفته شد هندی کیسر قرقوما و قرقوهندی تلمجیت
دوغن زعفران تاریکی چشم را زایل کند چون بچایند دندان را بنکهی
سانغ قرقاطیس کرفس الماء و حرجیر الماء یونانی سلیتون و کرفس
جبلی هندی اجمود بهاری سنگ کرده بریزاند و لون برص را نیکو کنند
قرقاما جوهیست چون مقل یکی بیاض هندی کوکل یکی لکری دندان را پاک کند
و کوشت بن دندان را سخت نماید قرط و ضبط هندی رسول مصاره از
اقاقیا و گفته شد بیارسی نمران راکت و ورق ان ببرد است بعضی
مصلح ان بلوط بدان خوانند قرط نوعیست از جوکه در نصف صفحه گفته شد
قرطم کراث هندی کیدنا در نواسیون گفته شد قرن الغزال هندی سینگ
پهل و گچه در خلاق الکلب گفته شد قرانس و بابونه و بابونج و گفته
شد و اقحوان را نیز گویند ان هم گفته شد هندی سیکوفه نافع بود شب بو
قرنه الجمل کهربا هندی کهربا در کهربا گفته شد قردل و قردلیون
عربی مرجان پارسی بسد هندی پکا در بسد گفته شد قردامنی یونانی خرفه
پارسی تخم سپند هندی بیخ اسبند در حرف گفته شد قردامونه قردا
ماناکرویا بری و حیا اکلش با افتیمون مالیخولیا و جذام را نافع باید
که شیر دور طل و خشکدانه کوفته بیست درم بیجا کنند و بیاشامند
تا مجدد اداب ان کنند و خورند و تخم تر خورند و تخم بدران هندی تخم
ناکوتهه

قرع ارباب

در قرباذین گفته شد **قرطم** وحب العصفر بارسی
خسک دانه یونانی قنفس هندی بیخ کرکره استقاریون بیخ و حرف نافع شربت
بیخ شقاقل مقشر بدل وحب الخضرا **قرطم هندی** وحب النیل هندی
نیلبر و سمندر بهل را نیز گویند در حب النیل گفته شد **قرطم بری**
یونانی انظر قطولس بقیط فیقون بارسی طرمان شیرازی
انگوزه هندی کرکره جنگلی باشراب یا فلفل بر کزند که عقوبت نافع **قرطمانا**
و قرطمانا و قردمانا گفته شد نقش آن همان مولی حبکها **قرطمانا**
و هرطمان هر در کندم و جو باشد هندی منمنا هندی گرهوا در
هرطمانا گفته شد **قرطاس** هندی کاغذ بارسی کاغذ نوشتن آن
منع نزف الدم و رعاف کند اکلش باب سرطان نهری قرحه
شش را نافع **قروان** بارسی شاخهای کوچک کاو و گوسپند گویند
وابلی وغیره هندی سبک جانوران چرنده سوخته و ریزند آن
را جلا دهد و محکم کند مضر شش مصلح آن کتیرا البوزا نند باب
بیاشامند نفث الدم را نافع **قروان بقر** بارسی شاخ کاو هندی
سنگ کای برادهٔ شاخ باب بیاشامند رعاف را نافع دندان
و ریزاسا و آن مستعمل بکشقال بر قان را نافع **قروان فیل**
نوعی از سنبل سفید و خالق المر یعنی بیخ الخروب بهرات مثل کباک

مصلح آن

مصلح آن قی بدان کافور و کلاب و صندل **قرطم** قی سپک چهار
پایان میخورند قوه بیلوغه بارسی شیدا اصفهانی نقوه بیرا
برسین قبضی بود شکم بلند دسرفه و خشونت سینه را نافع **قرطم** نوعی از
شهور بکراث المایده و کراث البقول هندی قسم کنند انواع آن در
کراث گفته شد **قرفة الدابة** و قرفة المقاسة بارسی دارچینی هندی
بیخ قوت باه و برص را نافع بدل آن نیموزن آن تو فلفل **قرطوبوس**
قسطاریون و قندس قثر و خیار
بید هستر بارسی خصیه سگ آبی و گفته شد **قسطوبوس** بارسی
کاکنج و عروس در پرده هندی کنکا و گفته شد **قسطیر** و کیاو
رصاص بارسی ازیر هندی کتهیل در رصاص گفته شد **قسط**
یونانی قسط بیخ نوعی کنیز راعربی و قسط بحری و قسط تلخ دیگر قسط هندی
سیاه و تیز و تلخ و قسط سپید شیرین و آن رومی و دیگر مایل بسیاهی بویی طیب
و کوفتنی هندی ریاوت بدان بخور کنند نزله را نافع چون سعوط کنند و مالند
بر شند و بیاشامند سنگ کرده بعیر یزاند بر بهق و کلف و نمش عسل یا
سرکه طلا کنند زایل سازد و مضر شانه مصلح وریل سرخ **قسطاروبر**
بیخ نوشی **قسطرب** بارسی هندی رواسن **قسطوبندی** ابلوت
و قسبوس و حب المساکین شیرازی بیخ بونانی ببلاب بانگلی نقش هندی

عنقیه بر کوان چون با شراب بیان مذکوع اصمار انافع ورق ان
در عمل قرو بر بند و زن نخجه بر کیر حیض زاند و بکیا سا بیرون نا
اید و بس ان در دون مالند خیش بکشد **قب** خرما و خرمار بیرون
بمغرب مقل تل نوعی کجور خشک طبع را به بند دو قوت مدا بخشد
ق و سلیخه هندی سا بیل و کهیلا در سلیخه گفته شد

قشش و کشش هندی دا کرد
خود لطیف تر از مویز و بدل ان مویز **قشر حب الجوز الاخضر** پوست
مغز بیرون کردکان هندی پوست و چهال اکهروت در وی جهت خلاق
بلغم نافع **قشر الموز البلیله** پوست کردکان خشک هندی چیلکه اکروت نیم
سوزانند و خاکستر ان بر ریش ها افتاده خشک گرداند **قشر الماء الزنجبار**
هندی چهال تر بخ چون بکایند بوریس زایل کند مضر کحر مصلح ان عسل
ق الکند یعنی پوست کند هندی چهال در غرغره عصه قبض لسان را دفع
اکروز نخجه بر کیر در طوبت بضم خشک گرداند بدل ان دو وزن
ان کندر **قشر اصل الرس** پاریه پوست بیخ کرس هندی چهال جرم
اجهه بول راند **قشر اصل الرمان** پاریه پوست بیخ انار هندی
چهال جرم انار کدو دانه را بیرون آله **قشر الرمان** پاریه پوست
ثمر انار نیم ترش سرد و خشک است و شیرین ان سرد و تر

المزمل و الجلیل

است بر ورهار کرم و دفع بخ و بر ضاد کردن نافع از ان استنجار کردن
قطع خون بواسیر کنده در دم سفوف پوست بیخ و برگ کرم بیان مذکور
کرم بیرون آله **قشر البیضا** پاریه پوست تخم مرغ هندی پوست انداه
بوخته با عسل سحق کنند سپید چشم و نشفا رنگ زایل کند و کلف
آن باب کشنیز تر در بینی چکانند قطع رعاف کند **قشر القصب** پاریه
پاریه پوست نیشکر هندی چهال با نس بوخته و رماد الثعلب را نافع
سپید چشم را زایل کند **قشر قثد** پوست خیار دراز هندی نارنج
کبیره در خیار کفته شد **قشر اصل انبر بارس** پاریه بیخ زرشک
قصب السکر پاریه نیشکر هندی کانه اثر هیت او نرم کند در کیت
کحر ابیر لمثانه را پاک کند بول راند چون نیشکر در اتش بیاکنند
کرم کرده خون دهد دفع قی کند **قصب الذریره** پاریه نیشکر نهادن
انرا بر کینه خوانند هندی چرایته با تخم کرفس بیان مذکور تقطیر
البول و استسقا را نافع و دلرا مفید ماخفه از و بر یکدرم بول را
عرس **قصب** پاریه نیشکر هندی با نس و بنس و ورق و حیض را نافع
و کزندکی عقرب را نافع کل و بر در کوش افتد کرم را آله **قصیص**
و تودری شیر از خرزره و قدام و مادر وقت و زنبیل هندی
سا نهریدر تو در یکفته شد **قصد** و عوسج امغیلان هندی او نشت

کتاره در عوج گفته شد **قصب البوا** در قصب الذریره گفته شد هندی
چرایته **قضم و قطن**
و عقیق پاریس پنبه هندی روئی و کپاس در قطن گفته شد **قضب**
و قضقضه هندیرسا که چوکه در قضقضه گفته **قضم قریش** و قرفی و تنوب
هندیرا ملقاس گرکالا در خرتوب هندی گفته شد و صنوبر را نیز گویند
انهم گفته شد **قضاب مصری** نوعی از عصی الراعی و ذکر هندیرا جکیره
در عصی الراعی گفته شد **قضیب البقر** بیخ ارطیشی است
قطران یعنی روغن عرعر بوی حیات الموت شیراز یکی از ده هندی
تیل سرو کوهی داوالفیل و استقار امفید اگر دن بخور بر گیرد یا
دخان گیرد بچه مرده یا زنده بیرون اید با سرکه در گوش چکانند
کرم را بکشد و طنین را زایل کند و بدل ان بمودن ان خلاف
قطف و سرق شیراز اسفناج رو غن و برگ و بتاذ ج سه هفته
شیره درخت ان استقار انافع ماخفه خوردنی پنج مثقال
که در شکم ان یا حیوان مانده باشد بیرون اورد بدل ان
نفط سیاه **قطف کبر** و حیاذر و ملوخیا و خطمی خوردنی هندی
مشهور کل خیرو در ملوخیا گفته شد **قطن** و کرفس و برس و خطمی
و عطلت پاریس پنبه نواندا قور و کهن اندراقضم هندی روئی
و کپاس کندر ابی و عصاره ورق و بیخ اسپال را نافع چون

بسورند و بر جراحت نهند خون را باز دارد اگر بر گوشت مرده نهند بگدازد
دعفان زکام را نافع ورق تازه و بیخ بجوشانند با وسیر زنان را مجران
ان شانند خناق رحم را و دندان را نافع **قطاه** و غیث مثل کبک باریک
السود و سکنی رشی هندی خرد و ل گوشت ان ضعف جگر و استقا و
تباهی مزاج را نافع مضر مولد صفرا مصلح وی سرکه **قطر** و نخاس
مس هندی تانبا در نخاس گفته شود **قطا فلوذ** نوعی از اوراق است
قعیل یونانی لقواطیون و سقلاذیون شیراز یکی از ده هندی
کهانس کند ادرار ان بالک بسفرقوس سازند بمطبوخ و حب جوند با
العسل هندنافع اید بدل ان اصل الفار **قعیلا** لوتس است
قفر و کشوث هندیرا مربیل رنگ زرد دارد
و مرده را نیز گویند و ان در بندر الکشوث گفته شد امربیل را شیراز یکی
حکو گویند و ان را نیز میخورانند شیر را فزاده مید هد **قفر الیهود** پاریسی
مومیایی انواع است یکی را عرق الجبال شیراز یکی مومیایی یا لقیطی
نوع از اب حاصل الغمان را مومیایی ترکی آبی و یکنوع گویند ان را عرق
کوهر و سنگی و جیح از انواع ساز ند نیکو ترین ان بوی قیر دارد
یونانی اسفلط قرابوطا موو کفر الیهود هندیرا مشهور مومیایی
قوت بشوت دهد و دفع اوزله را نافع بر دندان نهند دفع

چرایته

ساکن کند در چشم کشند سپید چشم را زایل کند دم ان کوفته دارو ماند وقت
ان دافع جمیع کرمهای موزی مضر صداع مصلح ان کافور وکلات بدل ان
زفت **قفورا** بتازیست گ هندش کوهیه خوانند تخم ان کرم وشکم را
قفول قسم کراث شاویست هندش کندنا در نواسیون کفته شد
قلقل و قلاقل و
قلقلان وحب القلقل هندی انار دانه درشتیست درحب القلقل کفته شد
قلقاس هندی چکوره تباه را زیاده کند ادمان ان مولد سودا
قلقطار قسم زاج پارسی زاج نترد نمان هندی بهنگر پرسوخته وی
محرق کوفت زیاده بود وبول یکدیگر را شند **قلقدیس** نوعی از زاج
اقوی ترین زاجات ملطی **قلقند** نوعی از زاج کرم کوشی بکند وشکند
مضر عقل مصلح وی لیمو وشکر **قلت** ومائی هندی وحب القلت هندی
کلیتی فواق را زایل کند وسنگ کرده وملثه ریزاند وحیض و
بول راند وشکم بندد **قلوب** پارسی دلها بود سنگوان بود از
حیوان جوان کیرند بضم ان غذا بسیار دهند مضر بالات بضم و
مصلح ان سرکه وزنجبیل وفلفل **قلی** پارسی تخلیه اکراشنا
کیرند قلی الصباغین وسنجار وشب العصفر هندی سجی کهار و
قوی تر از تمر هندی وجوز قیء را نافع طلاء ان **قلقوتیا** نوعی

صمغ صنوبر بونانی قوتا پارسی زنکبار هندی کویند کاجو در زفت کفته شد
قلیا و اقلیمیا انواعست از طلاء ونقره ومس وغیره پارسی زاج
هندش کفتیت در خبث صفت هریک کفته شد **قلار** یی قسم انجیر بسیار
تین کفته شد **قلت** پارسی پیش ان را کرفته در سورا نه با قلا
کرده بقدر نیم رطل خورانند تقیا یابد **قلاقل** قلقلان **قلقدیس** انار
قلقند انار مجفف **قماشیر** وقماشیر وحماشیر هندی کویند اصفهانیان
همانشیر کفته شود **قمح** وحنطه پارسی کندم هندش کیهون کویند
در حنطه کفته شد **قمحه** وسنوف وذریره وقصب الذریره و
رقم هندش چوایده در قصب الذریره کفته شد
قنابیر وشمول واصول پارسی عنبر
شیرازی شوره هندش انتر کنکا خیرت بر حمض خوردن وضماد کردن
دراندک روزنافع طلاء ورقی ان ایستان را لعوق هندو
بوا سیر را منفعت دهد بر کزند کی مجموع جانوران نافع ازدان
ان مولد لعوها وشکم راند مصلح ان روغن بسیار وزنجبیل
وسکر **قنبیط** قوم کرنبا پارسی چغندر هندی کنکلو خمار را
نافع منع میکند وتفیح میکلوا مصلح ان روغن بسیار و
قنبیل وقنبیر هندی کنبیلا وکیلا بادوغ حب القرع را

بیرون اید بار دیگر طلا ران بسعفر بر در شربت مقدار دو
درم مضر قرم معدهٔ مصلح آن مقطع **تحقد** بارسی خارشت
نوعی جیاه و بریزو بحر بریجار ادل هندش سپیوساپ گوشت
و ریاسکنجبین جهت استسقا و فالج و داء الفیل سود مزاد مان ان
را اصلاح کند مضر قلب مصلح ان عسل کوشت هریسه را لعوق در
کوشت ان باسکر عنصل هندی مخدوم را نافع **قلب** درخت بنکو تخم
ان راشاه دانه و حب الخضرا بارسی کلول حشیشه فخر اعظم و صاحب قرا
نوعی بریزو بستاید هندی بهمک نامند عصاره وی در گوش چکانند
طنین و در دل را نافع بسیار خوردن قطع منی کند مضر صرع و
صداع مصلح وی شربت لیمو دفع مضرت کیف ان بیخ کنند **قندس**
وکندش دختران هندش کمونی و کتوانی و نام حیوان هم ان بود در
کندش گفته شود **قنطا** و دم الاخوین بارسی خون سیاوشان
وکاو خون هندش بیرادوکن و منجیته در دم الاخوین گفته
شد **قنطریون** ضعیفیت نانوخوش طعم هندی چندرس بارسی لعل تعبیری
در سندروس گفته شد **قنطاریون** نانی بردکی او نیز همچنین
عطا فیر شیر ازی مجوهندی اندر جوز قی تخم کالاکورا باشد در
راکره کویند شکم را اندر یابان ان تخم هندی مضر رطوبات مصلح

ان روغن بادام سر و دو قوابض ما و دو قو بر و دو انا و اعرباً
و دوس قرد ما و تر فوهندی میوه ایست بکار بادام را بکنند

قوابض دو قوابض ما و دو قو بر و دو انا و اعرباً و دوس قرد ما
و تر فوهندی میوه ایست بکار بادام را بکنند **قوبناد** و کردیا و قو نقا
هندی شبور زیره دو مولد کمون کفته شد **قوبیه** و موشقا قل هندی
سرپایه در شقاقل گفته شد **قوبسیا** و قسط هندی را بلو دوشت
در قسط گفته شد **قوبنیا** یونانی ان خاکشر فارسی شبنم هندی اوی
قوطوبیدی و اذان القیس و لایف الملوک قسم ریحان هندی
نار بوکه و در سایه بهم بیخ دیوار روید ضماد بیخ ان بر ورم بیمار
کرم و حمره و خفاز یره و نقاق را از سر ما بهم معدهٔ را نافع
قوبیه و قضم قوبش هندی را طباشیر و کرما لا و نام سگ ابی نیز با
هر دو یکمان حق گفته شد **قوطوبا** و اذریون بر زیندی حرمل در
اشقر گفته شد **قوالفر** بارسی سکدانها بهترین ان از خوزان
نان و قوبه بهم سنگ زند بدون لوند دارد خشک کنند و سحق
کرده باشراب خورند دو معدهٔ را نافع خاصه سنگ خروسی مضر
بقولنج مصلح ان تمر لبیار و لبیار کدام جسته خورند **قور** بعربی

قطن پارسی پنبه هندی رومی در قطن گفته شد **قوتر** درخت و حب را گویند
هندی بکسر عربی بعضی الوج پارسی سپیدان را و عکر تره در وی گفته
شود **قوره ماه** وعوه باغ و نام درختیست در مفرد بضم و فتح
اندرایی را نیز گویند درخواص یکی اندرجوز بکوبند شفی رطوبت
یعنی جذب ادرار کند و عقیم را نافع و پاوند بر زهار بهر کند
افیون و سرد بر سعال و جکر سعد مذکر ماخوذ ان نیم مثقال مفرد ا
مصلح و دیر کشتر ابدلش جدار ان

قینا و بقلته الحمقا هندی لونیا در بقله
الحمقا گفته شد **قیقب** و قیقم و قاقامو و قنقر پارسی لعل
مصری و سندوس هندی شش چندر سکر سندروس گفته شد
قیصوم قسر بخا لف چیا هندی دونا پیاڑی سنگ کرده بر ازند
مفرد شش مصلح وی صمغ بید یا خشخاش بدل و بی بابونج **قیطاقون**
در ترمس گفته شود هندی **قیطس** پارسی مولد عربی اسپغول
بود لو **قیقر** و حجر القنور و حجر الثعو و قینک پارسی نوع
کف دریا هندی سمندر پهن اگر در جوش خم شراب اندازند
باز ایستد تاریکی و شکوری دفع نماید سوخته بکار برند بدون
ان بن دندان را محکم کند **قیرس** یونانی شمع پارسی موم در
شمع گفته شد

شمع گفته شد **قیر** پارسی قیل و قار هندی رال در ظرف کفته شد **قیل** وزن ان
رال است تر کوا از مصور بکسر ند **قیلوس** و قوس هندی شقیقه بزرگ ۳ نوع
وسپید سیاه خاطران بچه بیرون الله وحیض راند و بر سپرز طلا کردن نافع
خواص در امثلات گفته شد **قیروطی** شود دوم و وضع و مرهم موم را نیز گویند
برای جراحت بکار اید

باب الکاف

کاریا کویرپا
هندی کاپور سنگا **کاذر** و کذر پارسی کل کدر هندی کل کنکی جذام را نافع
و شراب ان حصر و حدیر را نافع تا مجدیکه ابلیه یرون امله با شد عدد
باخراب بیاض مند چنانچه بده عدد نرمد شفا یابد بدل ان صندل کند
دو وزن بقم **کاسنی** تازیرا ر و پارسی بهار و اصداق و عین البقر و
بابونه کاو هندی شل شیر بود در اقرا ان گفته شد و ماز بور سفید را
نیز گویند **کافور** هندی کاپور جند بوعت قیصور و ریاح سپید بعد
ابراهیم یعنی وجودانه و چینی ان الفوک و ازرق قطع باه کند و
بوسیدن ان صداع کرم را نافع نمادان شش و کرم را کشد بدل
ان دو وزن اوطا شیر بوزن ان صندل سپید **کاو زبان** عربی
لسان الثور هندی کابت تا ند الجهت قرع یعنی دق طبع و بلغم را
نافع **کاول** و کراث الکرم هندی کند نادر و اسپون گفته شد **کاشم**

ماژنم گرمتوان خایید برانش لوخته بوزن بادام خورند معده کرم را
نافع کرسنی یونانی اروسی شیراز کبکدان چیزی در میان علف
وماش پیدا نشود رنگ تیره چون مقشر کنند برنگ عدسی تقشر نشود
پوریای آنگریزو کداد کاور انوبه کنند باشراب بزنگ دافع و یک
دیوانه ضمادان نافع مضرران بول خون اندمصلح وی کلاب یا کل
ارمینی کرفس بستانی واحابی وجبلی وصحرائی وبری واز انجمله
کرب رویدان را نکوکس کزفس کاهو وجرجیر الماء وقوت العین
وبسرو کرفس جبلی را فطراسالیون هندی انجمله زنان بستن
وشیر دار رابدبهت بول وحیض راند وعرق النساء وضیق النفس را
مفید شوت مردان وزنان را بهر انگیزاند ولکنه بریزاند وبشیم
کشنیز بیرون اندمضر صداع مصلح وی کاهو یا مصطکی بدل وی زیانه
کرسنه وقطن باریک بنفش هندی روغنی در قطن کفته شد
وتوساد و فومفاذ یونانی قمار داو بلفظ دیگر نقره تیزاب
کویند هندی زیره رومی خشخاش مراز اخلاط انزیره بوه ماخوذان دو
درهم مفرشش مصلح وی سعتر بدل ان نیموزن ان زیره بنطی یا
انیسون کرویا ریش وسومیه وجیلیه ایی جمله اسم قردمانا لست
وکفته شد کرویلی طرویلی وانکدان رومی هندی جواسا دمجلان
کفته شد

کرکوم درعا قرحا کفته شد کرکم وبقم قرنس شیرازی کاه کسنه
بندش درخت کاجو درصنوبر کفته شد کرکم فارسی زعفران هندی
کسیر کرمدر سوجر هندانق وغافقی وتمر درخت متنان هندش زقوم لی
وی حکه عارض شود مصلح ان نوشیون کرسنه البیضا وغاشروور جانور
هندش داک جنیکا کرکوبن بنک المسک اسم مجهول یکی از انبات
وسندل وغیره سازند کرکه بارسی کلمک هندی کنج بزبان یونانی
کران کلفار روغنی میش پزند کشوث واکشوث رومی واکشنیش کرنبه جالیه
ودر مذهب هندی مروا بید در بذر اکشوث کفته شد کشط
وکسط وقسط هندی ابلوت در قسط کفته شد کشنه وسلوخودرک
هندی بازبوه در اسپیطوخودوس کفته شد کشنش وقسمتی هندی
داک خولنجان وخشک کشت برکشت وبیخک قسمی عنق بیخچه اکلیل
مقطع شوتر وباه وکوه کرکه بسیار کرید در شیب سران یکعدد
شاخ ان بنهد دیکر بکرید

کبیشون ومزقاغی هندش بنکن جنیکا وبیر بنکن ورق
وی خشک نخمه سحق کرده در چشم کشند سپیدی زایل کند کعب
کعب الخنزیر بسیار بی کعب خوک هندی
هندی تخمه لوبیون سازند با سکنجبین خورند قی بنشاند کعب الفار

پارسی کعب کاو هندیش کار کاتخا نوخته سنون کند دندان متحرک
را محکم کند و محرک شهوة باه و بر برص طلا کند نافع در چشم کشند
نوشتار افزاید

کف و بقلة الحمقا هندی لونیا کف الکلب و قاتل ایبه و بد
استاد و بدکان و بدشتان هندش عقیبی کف عالت و کف
مریم هندش بیکن بستای کف الضبع و کف السبع و کیک
شیر اندر کس ویران و صفاهای موسک هندش کجکاو
اجموه محرا شیر نامند کفوی یونانی قیقس و ان کل خرما انچ
از نخل نرایق کافور و کفور اگویند انچه از ماده لکفوا
و کفور هندش پهول کیجور دهد جکر را نافع کف الیهود
و فقاالیهود مشهور موسیای کل نعات هندش پنج انار حقط
تکثیف اعضا و کوفت بدن را اضمادان نافع کلخل
بزبان خراسان مقل هندی گویند کل کلس پارسی نوره
هندی چونه کلیه پارسی کرده معتدل در گرمی و سردی در خلط
بدحاصل شود کلموح و راسن هندی رد اسن کلیکلان و اوجون
هندی مشهور درخت عاقرقرحا کلیکلدوش و جوجیر هندی بیکن
در بادرنجان گفته شد کل خیر پارسی کل خیرو خیرو ا

کماة

کماة و فطر هندی کمنه در فطر گفته شد کمالیر و جاوشیر و
فطر اسالیون هندی گویند اجموه جنجا حنیفی و فطر الله
بچه افعی کشتر پارسی امرود و ان میوه ایست
مشهور امرود سردیست انچه ترشی بود شکم را اندکمون پارسی
زیره کرمانی پارسی و نبطی و شاهی و کرمانی سیاه رنگ
درخواص با یکدیگر نزدیک اند بریان کرده در سرکه دی
شکم بندد و در چشم خوبی زیاده باشد هر کنند و نیکه
را خاشیدع بران موضع باشند هو نرویند و تقطیر بول
را سود مند کرده بر نیزاند با سرکه فواق را نافع
مقدار دو درم ماخوف مضر شکم مصلح ان کشیز ابدل تخم
کرنب کمون صرا و انیسون و هندی نوعی موانف رومی
مدانیسون گفته شد کمون حبشی هندی سیاه زیره و نوشتر
را نیز گویند کمالیون و خاما لیون و داد ادی و مانیدون
هندیش انجروب سیاه در ماذریون گفته شد

کندر عربی لبان پارسی کندر
دریائی یونانی لیبانوتوان صنع درخت عمان است
هندی عجه و بهروزه و کوند درخت ساریهل باشد قوت

حافظ را اینکو با شراب جایز شمرده نیافریند و در کوشش بکاهند
دیده را زایل کند یکدرم در آب خیسانده هر روز از آن
آب بخورند بلغم را نافع و حفظ و ذهن افزاید قیقبند
و خفقان را نفع دهد سرفه را نافع ادمان آن برص و
بهق و جذام را مضر رشتی مصلح وی پاریس بدل
وی مصلح کندس پاریس کندتر مستعمل از وی بیست کمکتر
پاریس کنکری هندش کوه نخجوب اکلش قیقبدل از جوز القی
کوز فیل جوش است کندر سکبرش کوز هندش کوکل گویند
در مقل گفته شد کوالش و باد اورد هندی دیماسا در باد اورد
گفته شد کوالوشا موس هندی کیم بری در طین گفته
شد کوالبالاوش و طلق هندش ابرک در طلق گفته شد کوه
وخش پاریس کاهو هندش نیز کاهو در خش گفته شد کوهم
وکوهر پاریس فلفل هندش کالیمرچ در فلفل الله گفته شد
کوز کندم جوز جندم هندی بیول اکندم در جوز جندم گفته شد
کوشف سیخ پیه بالکنش کهربا صمغ جوز رومی خفقان
را نافع نیم خفقان با سرد قی را بند دبا مصلح علی الطول را
نافع و گفته شد کیکر از خلوص است کیکر مصلح است

باب الميم ماذريون نوعا مالا دو نوعست يكى را
اشخيص وان نافع ترست از ديگرى ماذريون اغريديست مذكر مالا نا گفته شد ديگر بيايد تا تميز ازين
مشروح بيايد صفت هر دو گوئى ماذريون سياه است هندى را تخم
مانند ان بهر دو مى ويش و نمش اسفنديس ماهيتا ان و ساق هندى
و ماذيرون هندى بيش هر دو گز درخت دارد چنين باشد كه يكى
گفته شد ماهيتا ان و ماذريون سياه و ماذريون هندى بگون درخت ان
را تميز كرده خواهند داد منفعت جانوران گزنده مار و عقرب
كند ماهيتا ان و ماذيرون سياه هندى او در دير اعضاى
كوفته يافته منفعتها دهد ان نافع هر دو ملازه را الصه هندى حكم بندد
قوت سياه افزايد ضرران نفخ مصلح و بيز خشك انه بدل ان
باقلاى مقشر ماذريون هندى بيارى الماش هندى اجزاى هر دو نوع
هندى بگون ان بسيدى مايل دو جزو ماذريون هندى بگون ان
ان را در زمين يمن يا بند چهارم قيمر بگون نقره و ان
سم قاتل كسيكه خورده باشد مصلح ان تخم باب كرم و روغن
بكنا مذ بعد از ان تميز تازه دهند ماذيران و عروق اصفر
هندش دار هلد و نيلا هلد دو نوعست چينى و خراسانى چينى
زرد رنگ و خراسانى دار هلد تيره رنگ سبز مايل عروق

باریک وشناهد نفید بزناخنه وسپیدی چشم وبیرقان زایل سازد وخناق
افزاید مضر کرده مصلح وی عسل بدل وی بایکدیگر مانون
وحاث هندی بود دیه کوهی در فوتیخ گفته شد ماء پارسیاب
هندی بیاض صاحب عکفان وسیر زود استقا وبواسیر نشاید
که ازسرد خوانند وبهترین ازانب باران سرد دفع کند ماء
الحلم پارسی کوشت اب هندی بیاض از کوشت محمود باشد
ضعف دل قوت دهد ماء الشعیر وشیره جو بول راند وبیماری
حاره وبلغم باکرفش وورازیانه نافع وتشنج خفقان بند مضر
باعضاء سر ماء الجبن پارسی اب پنیر هندی بیاض بیماری
وطلاء اکلف وجرب وبیرقان را نافع حرارت بکوبند
مقدار ماخوف دزد وزشت نوشت یکدل صنعت ان شیر
برتازه یاکاود وطل سرانرش ابستبه بکوشاند چهل روز
سکنجبین وبکدرم سرکه دو وبار کنند تاان بریده شود
وبغیر جمع شود بعد ان بیالایند وابن بکر یاس بکیرند
ولکار بردند ماء الورد پارسی اب کل مقصد بکلاب بسم
هندی کلاب بوئیدن وطلا کردن قوت دل ومعده
دهد خوردن ان حرارت رابنشاند خفقان کرم رانافع

وصلح ساکن

وصلح ساکن بهر موضع رنجتی هود ومورالفید کند مصلح وی
جلاب نبات ماء الکافور هندی بیاض کپور نیکوان بعد کرفتن او
بل باشد مجرور بر مزاج را نافع وبیرانرا مصلح وازدوا
بفقع چون درخت ان بشکافند ازوریوان شود و
منجمد کشته کافور کردد ان را درخت کیله کویند ماء النوان
ماء پر نجم سفید را کویند بلغم دفع کند ماء الملح پارسی نمک
آب فصل وی قایم مقام نمک است ماء العسل پارسی اب عسل
صنعتش بکیر وعسل دو جزء اب بجوشانند تاکی ماند
حکم بندد دوزمان را قرا قرودهنا فع پید اکند مصلح
ان قوا کجا مض ماء الحدید پارسی اب اهن نافته دراب کند
اعضا را بلخت کند وقوت دهد ماء النحاس کل ازمعدن مس ایم زند
نافع بدمان وکوش ومعده ضرران عالبول حادث کند
ماء الغضی وماء الزجاجی پارسی اب اکیسه وقلیه سفارین
هریک ساعی در بوته بکدازند وسرد کنند انچه برسر اید
بکیرند ماء الزیبق هندی شاهاب پاره معدن زیبق جاری
یابند بدن را لنوبند جرب وحکه را لعه مند ماء الظرنجنه
وان ابیض در کاغذ کاهنه نوره یابند طبع بر اید

ماء الشعیر و آن آنست که بوزن چهار درم شعیر را با دو رطل آب
با اندک نانخواه ماء الرانخ صفتش آنست زرد ده عدد و نیم
تا پانزده عدد مغز بادام شیرین هر یک صد عدد بسایند
تسم درم نخ خطمی تخم خربق سیاه تخم خیار تخم
هفت درم تخم خطمی تخم خربق سیاه تخم خیار تخم
این همه چون یکدیگر حل ماند صاف کرده بگیرند شیر
سفال یا شیشه چهار وقیه ماء روغن بادام شیرین فرو گیرند
نافع اید ماء البسیل من جمله ادویه ماء الشعیر
و آنست که ده درم تخم بسیل را بکوبند و بیرون آرند ماء الاصول
صفتش بدین گونه است که ریشه از هر یک دو درم بسایند
طباشیر و زرنباد الوج و تخم خرفه و تخم ریحانه و بیخ اذخر
هر یک سه درم انیسون مصطکی اصل الطیب تخم مرو تا
تا نخواه و زیره کرمانی اصل سوسن تیم کوفته قرطم از هر یک دو درم
بسکنند و مثقال از زرق و کلیخ هر یک چهار درم همه را
در چهار رطل آب بخیسانند تا یکروز و شب ساعت دهند
نافع است ان سده حکه و طی از روز و سه وقیه با یک مثقال
روغن بادام شیرین خورند ماء الفقع معجونی است از اقحوان

و غیره سازند ماء البقول ابست بجهار گانه و کشوث و عنب الثعلب
سازند ماء الزعرور از حمد طیب با بهی از سنگ و عنصل و غیره
سازند ماء البقول و خنذیقون اسم شراب است که از عسل و غیره
سازند منفعت ماء العسل اندوان گفته شد ماء الحمص
پاریسه اگیرند آب خاکستر کرمان بغایت ناخوشبو کهن کرده سیاه
شده از شکم مایی گیرند اگر عفص کهنه شکسته باشد قدری
ازین آب بجوزانند در یک ساعت شکسته او درست
گردد ماء الحلبه و شهد در حل گفته شد ماء الحلبه و ان
مادر بنومید هندش آش پهل و سیتا پهل بزبان هندی خوانند
در مادر بخوبه گفته شد ماء الحمص شکل مادر اند هندش بانجه
شرح گفته شد

سنگ تریخ آنست و گفته شد

سنان درخت کم دانه و مازریون کم دانه تخم ویست
هندش انجروب دو نوع میباشد یکی در خاکالاون و دیگر را
در مازریون گفته شد سنبلت آب انگور است از بحرش نند
و گفته بگیرند نافع مجرد اند و مجرد در مزاج ها نافع

سنجد یا ریخ شنظر هندی

نازبو عصاره وی در گوش چکانند دله را بکشد مخ پاریس ماش
هندی اورد در ماش گفته شد
محروث و اصل انجدان هندش درخت بیخ معلج را پاک کند مصلح
ان عسل مخلب تخم انرا حب المحلب هندی نامند جوریز دراز رومی
گفته شد محمودة در سقمونیا گفته شد صمغ درخت رقوم
ولایتی هندش کوند تهور
فی ظ و محیط عرب دیق در سپتان گفته هندی
سوده مخ پاریس مغز عرب دماغ هندی بیجار بکری
افراط خورش ان مخشی شوت الله مصلح وی ساترو
انجدان مخص پاریس دوغ هندی حلاج و گفته شد
مداد و رو شفتار مشهور سیاهی بر

ورم کرم طلاران نافع
مرزنجوش و مرقوس پاریس مرزنگوش عربی ازان الفار هندی
مروه طبیخ وی استقار انافع و عسل بول را لهو مند مضر
مثانه مصلح وی تخم خرفه بدل ان ورق یاسمین سیونای
سمونا و بازنای گویند و فاز قایس هندی مسنبر و ابلوا
که کوند درخت کیتکی اوراند حقنه ان حیض راند و بیرون

بیرون آله ادمان ان سرفه و عسر النفس و درد پهلو و قروح امعا
را نافع با شراب دیرینه بقل مالند کند بقل زایل کند نیم دم
با تخم مرغ نیم بریشه زن بخوهد منع خون رفتن کند مضر
مثانه مصلح وی عسل بدل وی بادام تلخ مرواهم و اوشی برنر
پاریس مورد هندش مورتوا کی معطی بخهد بر کیرد کرم معقد
را بکشد مرو نوعیست بکرام بیار خورد تشیر از مرو خوشتر
دیگر سرا سمو سا تخم ان را شیراز مرد ارسنگ و دیگر سرادار
ماو دار مک و مرد سپید مکی را خراماو یکی را از دشیر
واله شیر دار شیراز مرو تلخ بنفظ مرمانان و مرماهوکی
و میشهاو اقحوان پاریس کاوشیم هندی نازبو در ریحان
گفته شد و لبلو راجی العالم در اقحوان گفته شد مرو قشیر
چند قسم لیت ذهبی و فضی و نحاسی و حدیدی و شبه هندی
انواع لونا مکی در کردن کفکان بندند نیز سند مرو تلخ
و مرتک پاریس مرد ارسنگ لونا نی لبید رخورسی هندی
مرد ارسنگ طلاران خون مرده و ابله زایل کند و رنگ
را سیاه کرداند اکلش قولنج و خناز سر و خناق پیدا
کند مصلح ان تخم باب کرم بعدان زنجبیل مرس پاریس

الکام رقیق نان خورش بیز در ولایت از عارت و شیر و تخم سپید و
خمیر خشک شده و سرکه سازند بعد به مرغی خوانند کز ندیک سکدیوانه
را نافع غرغره کردن جذب بلغم کند مرده و زخام سپید یونانی
اسطیر طس هندش سنگ مصحون بسوزانند با نمک اندرانی
و سنون سازند لثه دندان را محکم کند مرارة الظبا پاریس زهره
حیوان مرباشد هندش پیته هرن در چشم کشند تاریکی را ببرد
خواص هر یک در مکان خود گفته شد مرارة پتا از زهر حیوان درنده
و هر ندوان خواص هر یک در محل گفته شد مرارة الوزغ هندی
پیته کوز خرداء الثعلب را نافع مرارة الدب هندی پیته ریخته با انجبار
خوش نشد و بخورند دق جگر و صرع را نافع و با عسل نوالب
را زیانه در چشم کشند رو بنی افزاید مرارة البقر هندی پیته با کحل
و بیل با عسل در گوش چکانند علت گوش را زایل کند مقدار
جگر مصلح و بر عسل و اب از زیانه مرارة الیتیس پاریس زهره
دیک هندش پیته مرغ دوایی و داء الفیل را نافع مقدار
گرده مصلح و بر انیسون با عسل مرارة الخنزیر هندی پیته مور
ریش گوش را نافع مرارة الثعلب الماء هندش پیته پس کتاک
مقدار عدس بخورند بعد یک هفته بمیرد مصلح و بر روغن گاو

وداریجن

وداریجن مرده ۲ حقنه الفارسیه ۳ مرده ازان الفارسیه ۳

وداریجن مرارة الفیل پاریس زهره کفتار هندی بیاض ترش مقدار ۱ دانگ
مسهل بلغم باشد مضر بزهره مصلح و بر عسل مرارة الاسد پاریس زهره
شیر هندش پیته پاک تاریکی چشم و ابتدای نزول اب چشم زایل
کند مرارة الشوط پاریس زهره ماهی هندی پیته مجیی مفرح قوت دل مصلح
و بر کثیرا و سرکه مرارة کرکی پاریس زهره کفتار هندی پیته کوز بخور با اب
مرز نگوش سقوط کنند لقوه را نافع مرارة السمندل پاریس زهره چکاسه
و خارشت هندی پیته پیه اکلش مجذوم را نافع مرارة الارنب پاریس
زهره خرگوش هندی پیته سب با الهجوا دیر و کنند و سداب بکنند
جا کرده با شراب بیاشامند بیمه خواب برود مصلح ان قدری
سرکه دهند خواب بازاید مرارة النمر و الافعی و الارنب البحری
یکی زهره پلنگ و مار و افعی و خرگوش دریایی کسیکه بخورد تکی
دهان عارض شود و باشد در بدنش اگر حیات باشد در چهار ساعت خلاص
یابد مصلح ان شیر تازه و تریاق فاروق مرارة الرخم پاریس زهره
مردار خوار شیر از زخم او موش کبیر هندی پیته جوی مار طلایی
ان زهر کژدم و افعی و زنبور را نافع مرارة وزغ هندی
دهان در زنگاهی گفته شد و قوی و مرز نگوش هندی مرده
در اذان الفار گفته شد مرارة جوز هندی پیته هندش تاریل

نارجیل گفته شود **ریق** در عصفر گفته شد هندی گیرد **مرقد** در جوز مائل
گفته شد شیراز تتوره هندی دهتوره و افیون را نیز گویند
وان نیز گفته شد **مرارالصحرا** او مرارالصحرا هندیش اندراین
درخطل گفته شد **مرزنجوش** در هند باربر گفته شود هندی
کاسنی جنگلی **مرزنجوش** و اکسیم دو قو هندی یوزه و بندا و ان
مسکه است **مرزنجوش** مرزنجوش هندی است
مرارالمرارة و زمارت المرارة هندی راجکیره در عصی المرارة گفته شد
مرخ درخت بادام تلخ را نیز گویند در نورالمرگفته شد
مسکه پارسی مشک هندی کستوری

نیکوترین ان بوده رنگ ان زرد رنگ بوده قوت دل دهد و
شجاعت را زیاده کند بارو غم خیری یکدانزند و سرشر
قضیب و بورانج یارید دهد در مجامعت بسیار و سرعت انزال
باز عقران حل کرده لعوط کنند صداع سردی را زایل کند
و مجموع علت سرد را نافع شکم ببندد و عمل سموم را باطل کند
بوا نیز ظاهر را طلا کردن نافع مضرد ماغ کرم مصلح وی کافور
بدل وی چند بیدستر **مسواک الراعی** در شیطره گفته شد هندی
چترک **مسقوره** و مسقوان این آسمانی بزبان هندی گویند

نردزرنباد

نردزرنباد گفته شد **مسک الجن** به اندلسی در جعدة گوچک گفته شد
هندش بهنکر **مسواک القرد** در شنا گفته شد هندی چرپل **مسطار** شراب
بدرا گویند زرد مست کند هندی مدهوه دیسی سرخ
و استفراق الله **مستعجل** در بوزیدان گفته شد هندی
سارمویه **مستوبنا** و مستوقینا و بندرالقور سریارسی کف
ابگینه و ماء الزجاج هندی راب شیشه یعنی کانچ و ان ابگینه
بود که در وقت ساختن بر روی ابگینه کاچ نون پیدا
شود پیدی چشم را زایل کند بدل ان کلیه کاز ران
کلیه را بکنند و بریوت و بدل گویند **مسقاطون** در عصفر گفته شد
هندی عکر برتیان ابکار و خصیه اطفال مالند تخذالله گ
بزرگ کرده چون شکسته بر اتش بریان کنند و باسکر مخلوط کنند
قوباوفنا زیر و سرطان و اکله را مالند نافع بود تنها مخلوط کنند
در چشم کشند سپیدی چشم را زایل کند سوخته بر نوحیا
اتش پاشند نافع بود

مشش پارسی زرد الوقبض یونانی ان را
ارمینافن مشهور هند زرد الوسهل صفرا بقبض تخم ان غثیان
الله مصلح ان بی روغن استخوان ان بربوا سیر مالند نافع

دهد **شکر هندی** در بعد هندی گفته شد هندی تاکر موته **شکطرا**
میع و شکطر مسنیر شیر از ریشک هندی بود نه جنبکی اگر کوشند جرا
کند عوض شیر خون دهد اکلش حیض و نول و دم نفاس و اسقاط
جنین و شیم کند سنگ کرده بریزاند ما خف یکمثقال مضر بفعل مصلح
وی سرکه بدل وی شقاقی و عدس

مصطکی پارسی کندر رومی سریانی کیاه رومی
مطلبی یونانی مصبحوس پارسی علک رومی بفطیقیه وان صمغیست سپید
و سیاه از ان سیاه بنطی گویند و سپید را مصطکی سپید بدان نوا
مضغه کنند دندان متحرک را مستحکم کند مضر مثانه مصلح ان
صمغ عربی بدل ان لبان و کندر در یمانی **مضع** و ثمره او شبیه
هندی او نیست کناره شکم را ببندد ادمان ان قولنج ارد **مصلح**
الروم در کهربا گفته شد

مطبوخ و عقیدت العنب مشیخ هندش شراب انگور در خمر گفته
شد **مط** در جلبا رگفته هندی پهول انار بزاره

مغثوق و جمست سنگیت کبود رنگ در
جمست گفته شد و جمالکوته را نیز گویند در ماهیدانه گفته شد
مجون چیزیست از چند جزا کوفته و بیخته با عسل یا شکر یا قند
یکجا کنند

یکجا کنند معجون خواهش قبض را سخت کند او عیه را کشاده گرداند و اعضا
دماغی را قوه دهد و شهوت زیاده کند و در خون تغیری پیدا کند
بلذت تمام بیرون اید و نغوظ بسیار دو سه تی مرد در دل زن زیاده
کند صفتش مواریدنا یکمثقال بسد و انیسون و بهمن
سفید از هر یکی یکدرم کاکنج و اصل السلاب از هر یکی نیم مثقال
قفاع از خرنعد کز مازک از هر یکی نیمدرم سلیخه دارچینی از هر دو
مصطکی از هر یکی یک و نیم دانگ صمغ عربی کتیرا از هر یکی دانگی
با همچندان عسل کف کرفته بسرشند و در وقت خوردن و بنگام
مجامعت یکمثقال با فانیذ بخورند بغایت نافع مجرب **مجد**
در خصیة الثعلب گفته شد **معا** و امعا پارسی روده هندی انتری
خون بد متولد کند و میل بسر دید اید مصلح ان اشقاق **سد** هندی
او جهیر سرد و خشک است

نعاشه هندی جزا زاد جنبکی اضداد ان شکستگی و کوفتگی و الم و
نقرس و تشنج را نافع شش و باه را ببرد انگیزد خاصه تخم ان مضر
مثانه مصلح ان عسل و ضماد بدل ان حب القلت **ملغوزه**
پارسی تلیه بادنجان هندی سالن بنیکن در بادنجان گفته
شد

مفرح مطلق در ان

المخزون

الفور کفته شد بهندی کات ماندا نفع قلب و ترنجان در باد بخیه

کفته شد پارسی بالکو هندش ات پیل و سیتا پیل

مقار در صمغ اجاص کفته

شد شیراز در دو خلو هندش کوند الو مقناطیس پارسی این

رباهند چمک کا پتر در حجر مقناطیس کفته شد و در جمد ا

نیز کفته شد مقد و تفاح بر هندی لکهنی و سنسکرت خنکا

را نیز کویند در بیروج کفته شد مقل و کوار عرب

مقل ازرق و مقل کلی و مقل یهود هندش کوکل

اکلد و طلاعوطا عون یعنی و بازا نافع شافه و خورد

الطهام رحم زن بک اید بچه بیرون الدسک کرده و

مثانه بر میز اند بول و حیض را اند خوردن ان کرند یک

جانوران و سرفه کهن را نافع و قوت مجامعت دهد

وخنازیر را نافع طلاء ران با سرکه سعفه را الوه هند

بیاشامند یا بخور کنند بول سیر را مفید مضر جکر

مصلح ان صمغ بطم و نیموزن ان کنند مقلونیا در

طونیا کفته لعق سر با ذ خیاره در از پارسی خوزه

کور قفاع هندش بالم کلکر مقلیاثا در حرف کفته شد

پارسی

پارسی تخم سپندان مشهور تر انیز کند و تخم نالون مقر و علی هندش کسکوار

در صبر کفته شد مقدونس و مقدونش در کرفس کفته شد مقدونس

و فطراب الیون و مغون و ماقدونیا هندش اجمود جنکا

کنه الاذن و یکاران الحوت در طوس و

صبر در مایه زهر کفته شد هندش مین مار

ملح پارسی نمک انواعست ملح عجمین و ملح

اندرانی پارسی نمک طبرزد و سیاه غیر نفط و ملح هندی

سرخ رنگ باشد و مرانجیر تلخ نزدیک بوره نیکوترین ان

اندرانی کم و خشک است با سکنجبین خورند بدل نیموزن ان

بوره ملح دباغین پارسی در زاج سرخ کفته شد هندش سنکری

لال ملح الصباغ در تنکار کفته شد هندی سنکهار ملح بوریه پارسی

در نوشادر کفته شعف هندی نوساکر و جکهار ملح سنجی

و ملح عجمین پارسی نمک طعام ملح العرب بوره در حرف عرب

شهور هند نمک یا دره اقوا ترین بوره است ملح الغرب هندی

پارسی نمک هندش لون سانهر لطیف ترین انواع ملح

کم و خشک است ملح بهتک هندی بلور در با قلا یعنی سیم کفته

شد ملح باقلا هندی نمک سوچر یعنی نمک سیاه نیک ملح لطیف

ملح حفیظ

ملح یکاجاد و
ملح یکا پرده
ابر کا کیا انت
ملح ارجل الحوت

خشخاش تقدر ایاری دهد مسهل لعاب شربت نیمدرم مضر معده
مصلح او هلیله زرد **هلوخیا** و ملوکا شیراز خطمی کوچک
کلنز دانه بر معده و سینه ضماد کنند سیلان خیض را نافع
هلونیا و مقلونیا وان خربزه دراز بهت هندش سرد اخ جراد
البحر بهت **همیران** در ما میران کفته شد پارسی
زرد چوب هندی بلدی **هنگ الاروا** و موقف الاروا در
السطوخودوس کفته شد هندی نارنبو
هنج و هنگ پارسی هنگ و هندی البنج هندی
اجوا این خراسانی و چیور اجوا این در هندی البنج کفته شد
و بضم هم زنبور عسل را کویند **هن تنکیبین** که بر قوم موسی
باریده بعد مثل برف بر درخت منجمد مثیف و حلوبت سپید
دارد ایل کند **هنم** و حب المنشم حبیزیت در خوشبو
بکار برند هندی کیبو نلاد رحب منشم کفته شد **هنجوتشه**
فارسی دیو دار در سنبل کفته شد و سنبل الطیب هندی چوبی
هوره و بیروج پارسی لفاح رومی و هندی لوبش هندی
لکینی در لفاح کفته شد و در بیروج کفته شد **هلشور**
کل خیری را کویند و قسم خشخاش هم بهت هر دو کفته شد

یزدا

یزدا هندش عود خام در لبان کفته شد **یشکل** ابن عروس بهت
یمورد درخت بوز را کویند هندش چهار کلیرش
ملین سینه و شش و شانه و سر و خشک را نافع باه را تحریک دهد بول را براند و لذ
سده و صفرا و بلغم باشد مصلح وریناس یا عسل یا الایچی **یمورد** نخ هندش
الخروب بحرانی صحرانی را نیکو **یونانی** میون و اما مطقون و کندر و زاج
هندش سرمایی حیض را اند قوت باه افزاید مضر بسپرز مصلح ان تخم خرفه
جلاب خلفل اسپاه **یوسیا** مشهور بهت نیکو ترین او معدنیت یاب
زیره خشخاش را نافع با شراب بیاشامند یا طلا کنند بر کزندکی مار
وعقرب نافع علت ذهر خورده را هر روز دو جرم بار انیسون بیاشامند
دفع کند **یوناپا** پارسی کل مالا شیراز زیرا مالا هندش سنکریزه
در سرما بکار اید کوشت زیاده رویاند با سرد اب بیاند در شب
بقل مالند کند زا ببرد **یوم** مشهور در طعم کفته شد **یولی** در جوال
کفته شد پارسی بیخ بنفشه و سپند هندش سداب **یورامون** خقاقل
بهت هندش سرمایی در انخقاقل کفته شد **یوتیوذ** قسم زهر بهت مصلح او
مانند مصلح بجاک بهت

یهیا پارسی بور هندش یوریه کرانت زن
در زمان زائیدن باخه بیاویزد زائیدن سهل کردد کرانی زمان

یعنی لکنت را قدری مویا باسرکه و زعفران و نوشادر و عسل حل کنند و
چند نوبت ان زبان را بدان تحریک دهند علت مذکور زایل شود
و زنبور را اگر شیر دشوار آید چند نوبت بر آستان مسح کند شیر باسانی آید فهید
و مرتینت و راحة الاسد اهل هندی قیلقی قسم حیوان است هندش مورم در اشتا
گفته شد فهندیر حنا است ۱۲ فوفل بضم میم و فتح
درخت بادام سیخ و بعربی راتینج گویند و در لاذر گفته شد و بریوند در راوند
گفته شد میخ زرابات تخم خیرو هندی گاو خیرو در خطی گفته شد سوداد یونانی
میعه سایل مصطفی و عسل الذی تقل و میعه یابسه شیراز بخور هندش
سلارس دماغ را پاک کند جذام را نافع مستعمل بکتقا لوکم لولو
بخدام عنبر اشهب دو درم سنگ یک و نیم درم سنبل الطیب ده درم یاقوت
زرد یکدرم جزا اعظم خوبیه صد مثقال شربت بقدر حاجت بکار
برد مفید آید میت ار عین العبایت میکه دریا هیر سایت

باب اللون

نارجیل بفتح اول و در اخ
و یاخ و جوز هندی و نارکیل هندی ناریل دو نوعست یکی لمیز یا و
نرم و زود پوسیدنی دیگر فقط چوب و در پوست و شیرین اول سرد و تخم ان بند
صفرا دفع کند مغیث افزاید اب ان تغیرین و ریح البهم دافع صفرا قوت
جماع زیاده کند نانخواه هندی اجرا بیمه در زبان گفته شد نارنگ و نارنج

میوه بیخوش اگر دانه ان بخورند عقوب بگزد و اگر در زیر کار بکنند نارنگی و نارنجی
بمعنی است از نارنج کوچکتر خواص نارنج خواص نارنگ هم هست ناک بهم سر بوقت است
نازبو ابروان است نحاس مس هندی تنا خاکسان انواعست
منافع ان اشتهاء الطعام و هضم و استمقاء و قولنج و بواسیر و ضیق النفس و سل
و بهکند رود دق حکم و کرم امعاء و ادرام بلغم و تپهای کهنه را مفید است
نسر مرغیست بعابت بزرگ
و نقل ایلان چون بلند شود از مشرق تا مغرب پرواز کند در روز دیم
بمنزل خود باز اید پارسی گرگس هندی کرکه زهره و بر حل کنند و در چشم
کشند روشنائی افزاید نسخ المکتوبات ابرکا گیاهست
نشاسته یونانی ابونسن پارسی نیز نشاسته هندی پسکیون چون بزند
تخم چنار و قند و روغن بادام داخل کنند و بخورند خشونت سینه و حلق
و قصبه و تنش و ریش چشم را نافع بریان کنند حکم هندی مضر سده بوا
مصلح ان عسل یا قند بدل ان کرده سیاث اره تراشیده چوب و
غیره پارسی برادهٔ چوب و عاج و غیره نشاسته است
نضار درخت کنز در کوه روید در زمین
روید اثل نامند هندی جاو در طرفه گفته شد
نظرون بورق ارمنی هندی شوره و جوکهار را

نیز گویند در بورق گفته شد

نعناع یونانی شنیز و مزار مانیز از قوته هندی پودینه نامند فرحی شهوت جماع بعد بارانا رتریش دوشاخ بیابانی مانند فواق و غش و هیضه را ساکن کند با فوتق ضماد کنند و مایل را بگدانه با نمک ضماد کنند کرز ندیک دیوانه را نافع اگر بر کرز ندیک عقرب و بو الیر نهند مفید بعد باقدری عود و مصطگی بخایند فواق و خفقان را نافع اد مانش محکم الله مصلح کرفش جل و پودینه هندی **نعام** پارسی استرمخ هندش نشتر مخ پیه و مایل بر کرز ندیک عقرب ضماد کنند و بیان سند نافع

نقد در عصفر گفته شد هندش

کسر **نظام** و نظام الملک و نظاما و سوسنبر هندش قسم پودینه سنسکرت ریزاند

نعل پارسی سور بزرگ گدر کور تمان مشتق هندش کموژه بعد عدد در بنجدرم روغن زیتی اندازند و عرق کنند بعد شش هفته بر قضیب مالند نعوذ تمام الله و اعضاء قضیب را قوت دهد **نور البلیله** پارسی استخوان بلیله هندی کوچیتا هژده علل البول را الصوبه ماخوذ از یکمثقال مضر سپرز مصلح وی شراب **نوح** ولبلاب هندی عشق پیچ در بلبلاب گفته شد

نهق و جوجیر الماء هندی اجمود نهری در کرفش الماء گفته شد **نهنک** و جوز بریا هندی ریاح جنجاد در ثقاقل گفته شد **نیار العرانس** عین البقرت

کوچه از اهندش کتیرا گویند در قثا گفته شد **نوره** و کلس شیر از ارک هندی چونه نوحیتا آتش را بنهایت نافع بر موضعیکه خون روان بعد بر نهند خون را قطع کند خوردن و طلا کردن جوشش آلت خفقان را سپید اکند مصلح ان قیر با کم بعدان روغن بادام و شیر تازه و آش مرغ **نوشادر** هندش و جوکهار معدنی و عیار سپید چشم زایل کند بر حلق طلا کنند خفاق بلغم را الصوبه در اب حلق کرده بخانه بیفشارند مار از انجا بگریزد دود ان نافع ان ریزند بسیر دبدل ان شبت و بوره یعنی جوکهار و نمک اندرانی **نور القمر** پارسی استخوان خرما هندیش کوشتها کهجور بسوزانند بر دیسهار بدیا شند نافع بعد سوخته با عسل سخن کنند و بمیل در چشم کشند چشم ریش را الصوبه **نور البلیله** پارسی استخوان بلیله هندی کوچیتا هژده علل البول را الصوبه ماخوذ از یکمثقال مضر سپرز مصلح وی شراب **نوح** ولبلاب هندی عشق پیچ در بلبلاب گفته شد

نهق و جوجیر الماء هندی اجمود نهری در کرفش الماء گفته شد **نهنک** و جوز بریا هندی ریاح جنجاد در ثقاقل گفته شد **نیار العرانس** عین البقرت

نیلوفر و نیلوفر و لیلوفر سر یانی کرنب الماء یونانی نیفقا هندی
کنول انواعست بیخ ویرا بهق طلا کنند نافع منع احتلام
کند شهوت باه را بکند و مینی را به هند مضر معده و منافع
مصلح و زیانات بدل و ریفقش و خطمی نیلیج یار سی نیلة
هندی نیلبژ ری در نیل گفته شد نیفقا اسم رومی هندی
کنول در نیلوفر گفته شد نیلوفر در ادرک گفته شد نیلوفر
هندالو نیل عصاره است نیلج نامند و شجره اعظم
هندی درخت نیل داء النعلبه و سوختگی آتش را نافع
بسرفه سخت کودکان مرهمی کنند سودمند بول مسکن است

باب الواو واحد

اهل یمن لبلاب هندی عشقیچه در لبلاب گفته شد

وبر وفردوسی از هر حیوانیکه باشد و سمور را
نیز گویند وبر الارنب یار سی پشم خرگوش هندی اون سا چون بر شرها
دریده یعنی رگ بریده با صبر و کندر و سپیدهٔ تخم مرغ نهند منع خون رفتن
کند وبر الفار یار سی پشم موش هندی اون او نشه سوخته سحق کرده در بینی
دهند خون را به بندد موی دم او بران چپ بندند عسر البول را نافع
کرد مجرب

وج وعنصر الیوم

یونانی

یونانی اقوران یار سی اکهندیج سپیدباه را زیاده کند کرانی زبان و برص
وبهق و تشنج و درد پهلو و سینه و جگر و پیز و فتق را نافع اکلاً و طلاءً
شربت از وی یکدرم مضر سر مصلح ان تخم را زیانه بدل ان کمون کرمانی
و دود انگزراوند وو خشیر کرمنه خواسانی و تربد تشنج
ارمنی و شیخ هندی بیروه حب القرع را بیرون اندد اذان الفار گفته شد

وج یار سی بکمک نزدیک

وریسید مهر ماشیراز یکوش ماهی نوع جلزون و شیخ هندی سینه خواص
صدف دانه در صدف گفته شد در مستقبل گفته شد

شود هندی ریگ ماهی

وربانور و کرمة البیضا هندی دراک جنگلی در ماشرا گفته شد وزر
وجل یار سی کل هندی کلاب کلرغ را جوجم کلاب باشد و کل پسید
را شیر که سینوتی باشد در خواص هر دو یکیست عشی و خفقان کرم
را نافع خون از وی اندک اندک تخرج کنند وبعد انحمار و ورد
الفجار شیراز یکل تخمیه وزاد هندی کل شبو در القوان گفته شد
وردشتن بفتح واو و کلی باشد بدبوی بیون کل سرخ و لقوان شیراز یکل
گفته هندی سد اکلاب کرم و خشک وردالزنبق یار سی خطمی و ورد
البنفسج و در خطمی گفته شد شبو هندی کل خیرو و یرخوند وردفراند

شقایق النعمان گفته شد هندی لاله ورد الصب در کبیکج گفته شد هندی کوبنج
ورد النفسی و نسرین و نسترن شیراز یکی شیر هندی سینوتیه ورد و ورد و حل گفته
شد ورد الهار پارسی مرغ ایلی هندی کبوتر جبلی گوشت و رنگ هندی و
دشوار هضم مصلح ان بسرکه پزند ورق الخوخ پارسی برگ شفتالو اب
ان در گوش چکانند بزنانی ضماد کنند کرم گوش بکشد ورق البطرفا
پارسی برگ کنز هندی بات جهاو اب وی بر رو و سیمز زیر بند نافع
بعد پارسی برگ خیار ضماد ان بر ورم حار کرم و درد
زانو نافع خفاش از بولان بمیرد مغز حلق و بینی
پارسی برگ زرد هندی بات دلک ضماد ان صداع کرم را ساکن کند
خایدون موی مقوی لثه مسوک بعد بعینه ملازه دندان را نافع
ورق بلسم هندی بات سرد و معتدل بعد در وسط کرم و سر دیدن ورق
الاجاص هندی بات الو با شراب جوشاند غرغره کنند قطع سلوان
مواد ملازه و حلق و لثه کند ورق الحلبوب پارسی برگ سکلی هندی
بات او شکننده ضعف معده را نافع ورق الزیتون هندی بات
زیتون غرغره از اب جوشاند و بر قلاع را زایل کند باب
غوره بیزند و با عسل بر خوره دندان طلا کنند قلع کند باب
و قایم مقام توتیا است ورق السوسن الابیض هندی بات درخت بابونج
ورق السلم
ورق السعد هندی بات تل کوفته و بر ورم را بدان بندند در از و نرم کند نافع
ورق الخلاف هندی بات اندراین ورق الزنجار و الغبت بر ورم هندی بات
بابونج ورق الاترج هندی بات ترنج ورق الثوم پارسی درخت گردکان هندی
بات اگر وقت بخایند و بر ریش بندند نافع پارسی زبان مان هندی
بات لوس ابران صلابت یعنی سختی ورم را نافع هندی
بات درخت بول ورق الشبث هندی بات بیبر اب وی مقوی شهوه
لثه خ اورام و دهنجه ورق هندی بات بن هندی بات
کوفته بندند کزاز عقرب را نافع ورق مصطکی هندی بات مصطکی ورق
الدرياس هندی بات بلد ورق سرخ و سرخ و اسفناج هندی بات
بالک اب وی جوشانده زند رام شیم در شکم مانده باشد بخوراند در
ساعت هضم کند ورق الورد الموز الموز و ورق بهار و بادام
هندی بات تاریخ بات بادام باشد مقوی دل و دماغ بهت ورد
السوسن هندی بات بول بید مقوی دل و دماغ بهت ورد الباطر هندی
بات بول اسپ در ماوون رصاص در اقتاب بنهند خفاش بگیرند و بقدر
را بغایت سیاه کند ورد الفستق هندی بات بول خفاش مکن
کریه و خنجاک ورد دماغ حادث شده و بر سر ضماد کنند نافع
ابد

ورق قسم الاندرابت

وحیلها و گرفتن هندی سیکیا عقرب را فرو برد کوشند و در سم هلاک در
شراب افتند بمیرد ان شراب هم قاتل

وسمه ورق درخت نیل خضاب سیکویون جامه ماورق
حنا ممزوج کرده پارسی چوک کوشی هندی نیل کان نلاری
ان برفتاق لبه چند مرتبه و برگوند یکا افیون نافع و عکبر
هندی موصلی با کمی شهد بخورند سرفه کهنه را نافع باقی در عکبر گفته
شد و بادنجان هندی سیکن در بادنجان گفته شد

در مثقال گفته شد هندی کوکل و حدال هندی
کهجور خام در تمر گفته شد هندی داک کاله در عنب گفته
شد **وتره** هندی
کل سیسونی و غیره کلهای سفید را گویند خواه بیخ برگ باشد
خواه صمغ برگ در ورد گفته شد

باب الهاء مع ل در قاطه
صغیر گفته شد باکول و تراب الفاکه و زرنیخ سفید خوانند هندی
سنبلکهار در سنگ گفته شد

هلیله پارسی درخت خنظل در خنظل گفته شد هندی
پیل اندرائن تیاجوری بخور دریم ات **هدهد** و هزار قسمان
لیم ازی

بقیه از فیسک و خرخذ اهندی کنکهور را با شراب خوردن عسر البول و یرقان
را نافع در خرقه لبته بر صاحب تب بندند زایل کند **هدهد** پارسی مرغ
سلیمانی هندی شهود چشم و بر صاحب لسان بندند دفع کند بر علت
جذام بندند ان باشد سرور یا خود داشتن بر خصم ظفر یابد و
حاجت روا کردد خون و بر بریدن چشم کشند زایل کند و
جد یعنی تاه ان باخود نگاهدارند هم کس دولت دار در دیار
راج زن بسته باشد یال و پر هندنک ده انثو **وفو**
تمر درخت عوسبت مقدار فلفل پوست عود اید هندی پیل
عود بلخ بول راند و سنگ ریزاند بدل و یرقاقل صغار
هرطمانا و قوطمان هندی
کوکر جیکا معتدل ابعد در سرد و کرم و **هرتال** زرنیخ زرد
هزارخان و هزار فن پارسی هزار کرنه
فاشر گفته شد هندی داک صنجا و عرق پارسی
نیوند هندی سداف در سداب گفته شد

هشفیفل و شفیفل پارسی کذر البرغث
شقاقل هندی سرپایی در اشقاقل گفته شد **هشت** دهان
وعود هندی هندسی عکروه و بعضی کل خیری را گویند

نقوس را نافع
هفت برج و مازریون
هندش انجروپ و مازریون گفته شد

هلیون در بطیخ گفته شد پارسی و هندی خربزه هلیقا عربی
هند با پارسی و هندی کاسنی در هند با گفته شد هلمو و حلیمو و سلق
چیاتر شه تربخ در ابست گفته شد هلیانه و شارح هندی جنبر ک
در شیطرج گفته شد هلیون پارسی مارچوبه و مارکیا اهل مغرب
و اندلس لغو اهندش هالون عرق النا و برقان و دواعما
و عسر البول و قولنج بلغمی و یرقی را نافع و تقطیر البول را از طبیعت
بعد خاصیه پیراسته نافع معدی را مضر پخ ان خشک کند و زیر دندان

هند
هنگ نبات
حلتیت صمغ ان باشد در حلتیت گفته شد هند با پارسی کاسنی
بستانی و بری بعد بری را یونانی نقوس و فتحوریون و بلغطی
و بلج و رق و ریهن تر از بستانی یونانی اندیقا طبیعت این
سرد و تر عصاره و برا استقارا نافع سده جگر بکشاید دفع
شمها از خون کند خاصه زنبور و عقرب و مار و تب
ربع و برکزندگی عقرب ضماد کنند نافع مسکن هیجان و
وصفوا مصلح و برشاد
هبود و بقلة
الیهود

الیهودیه پارسی دارزرد و عرق الصفیر و هندبا بری کاسنی دشتی
هندش جنگلی کاسنی در هند با گفته شد هوجوده و ابوخل هندی
گاوزبانه در ابوخل گفته شد هوالمجوس و برایته و فوتج و شکوا
شیع هندی بودینه صحرائی در فوتنج گفته شد هوفاریقون و بوفاریقون
و اوفاریقون و اندروساس و دادیروه و هندی مروا و
جنگلی ورق ان ضماد کردن لوحگاه اشش را نافع با شراب
اشامیدن نقوس را و هندبا بدل آن بخ اذخر بیوره و هیو
فعیداس و عصا الراعی هندش را جگیره در عصا الراعی
گفته شد هوقطیس و لحیة التیس هندی پارسی درخت بز
در لحیة التیس گفته شد هوفیلوس و حسن الحمار در ابوخل
گفته شد و شکفار هندش گاوزبان و ایضمان و فجل بری هندی
مویا صحرائی در فجل گفته شد

هیل بوا و هلیواهندی الایچی خولنجان
مرسنیه ایلاو کندر بری بالکی هیشروو کندر بری هندش انجروپ
شکوفه ان مانند پنبه باشد اگر در گوش کسی رود کر کند و الله
هیرون و قصب هندی بانس و بنبو در قصب گفته شد

باب الیاء یاسمون و یاسمین

و شحلاط شیراز زیر کل باسم هندی جنسیا چهار نوعست سپید و زرد و سرخ و
کبود کلف و صداع بلغم را زایل کنند بوئیدن ان لقوه و فالج را
نافع خوردن ان حب القرع را بیرون اندازد خشک کرده سحق کنند در
موی سیاه یا شند سپید کرداند سه روز از ایام دهم بیاشامند
قطع نزوا را حرام کند بهمریشه را زایل کند در بیرو یاقوت
پارسی و هندی لعل چهار قسم سپید زرد و کبود و سرخ سپید
کمیاب نیکوتر سرخ و مواس سودا و یرقان و خفقان دل را نافع
نزدیک نگاهداشتن

بیروج دو نوع است یکی را بیخ لفاء و دیگر بیرا بیروج الف ان
بیخ لفاء بری بصورت ان میشه هندی لکلمنا و لکینی
در شراب بیاشامند مخدر شود مصلح ان تخم بادرنگ
ان عسل و شبت

بیلوج هر نباتیکه لبن محرق برآید بیلوج گویند مثل ز قوم
و اک وغیره خواصش در برگ اک اندازند ماهیان از
حدت او بیهوش اب اینند بر لب اب گرد طلا کنند قطع کند
یخفض قسم گرفتی

هندی اجمعه بزاک در گرفتی گفته شد

یدره وقوسی هندی عشق پیچ
در بلاب گفته شد یرقه و بیر بوج پارسی موش دشتی هندی
جنگلی جوا در فار گفته شد

یراغ در قصب گفته شد پارسی نی هندی بانس

یرابیج و حلیون هندی ترش ترنج در البت گفته شد یرنا
در حنا گفته شد هندی مهندی

یشف پارسی لیف هندی مجرالیف مشهور هندوستان شم
در مجرلیف گفته شد

یعقوب در قبح گفته شد پارسی آشخوره و کیک تر هندی جکور

یعضید و حندر با هندی کاپر جنگلی در هند با گفته شد

یعسیب در ماس و ربواس هندی مصطگی در مصطگی گفته
شد

یقطین در قرع گفته

یلو پارسی کدو و بر درخت ریش دار را مثل حنظل و خیار
و خربوزه وغیره را نیز گویند

یلیخوج وعوعه هندی پارسی اک هندی وچ در وعوعه
الوچ گفته شد

یمام در شقنین گفته شد پارسی بوتیمار هندی بگلا یمام در

حمام گفته شد یا دیس کبوتر خانگی هندی بزبوا

بینتون و ثافسیا یا دیس از دهندی سداف

جنگلی در سواد گفته شد بنق اهل اندلس انفخ وان بنیر مایه

حیوان کوهیست و انفخ از بنیر مایه هر حیوان باشد بنیم نیز از

مبتدا دارد و بنیوت و قضم قریشی در خوتوب گفته شد

تمت تمام شد کتاب مجرب

ادویه نزد دست سید رضا صاحب ادام
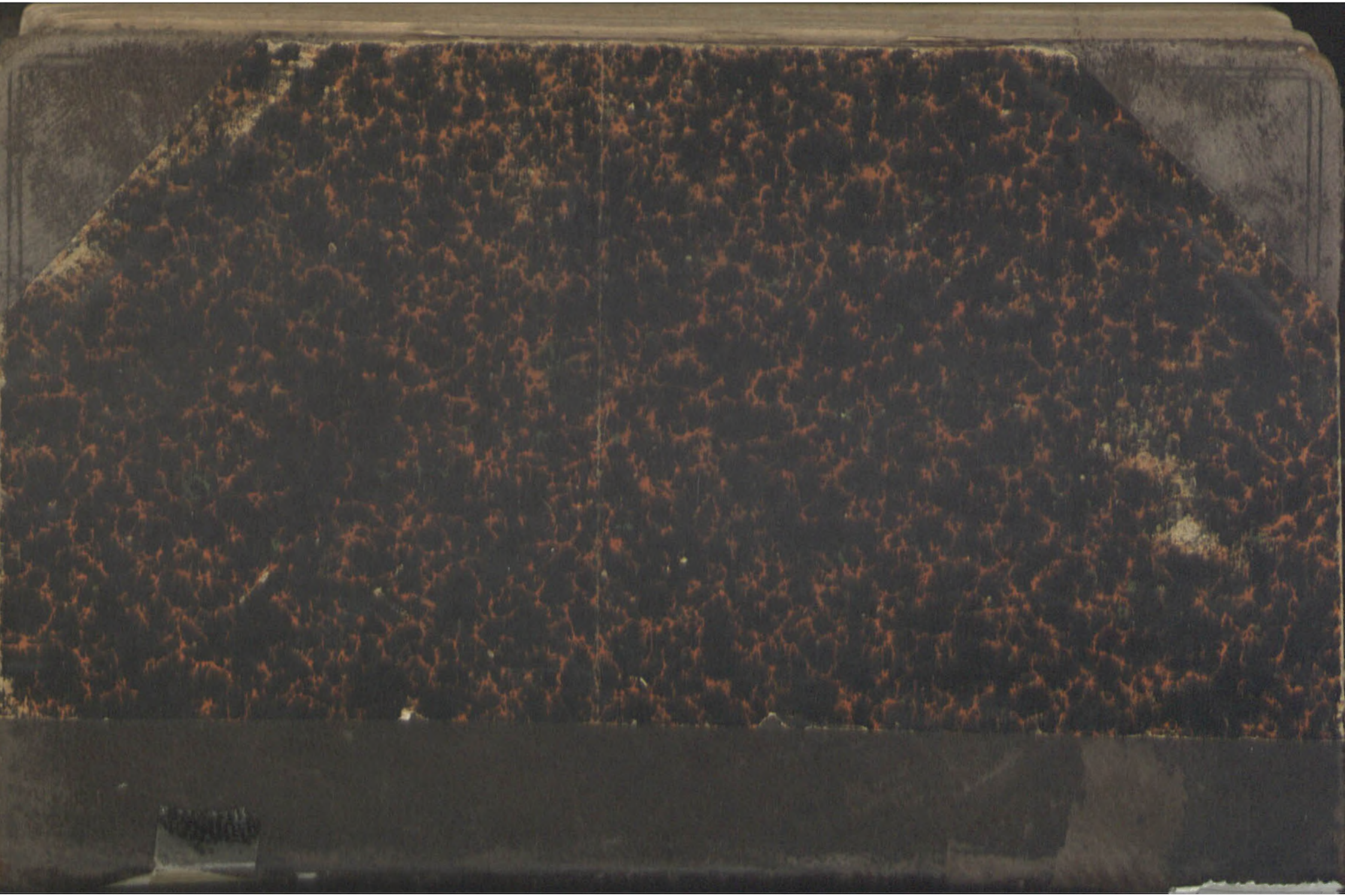
۱۳۲۲